

310924 ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 11
సంపుటము ౧౧

చెన్న పట్టణము 1924 వ సం॥ మే నెల 28-వ తేది బుధవారము
శ్రీ రక్తాక్షి నామ సంవత్సరము, వైశాఖమాస బహుళ దశమి ౧౦.

No. 49
సంచిక ౪౯

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గాఢ గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతావత్తములు పొందియున్నది. పంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిధ

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
చర్మపు నొప్పుల బారదోలును, పోట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
తగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

నొప్పులకు సంజీవివంటిది

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేసును.
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

చక్క-నిడబ్బితో నహా పీసా 1-కి రు 0-10-0; డజన్ 1-కి రు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి లేక నెం. 7 తంబుళెట్టివీది మదరాసు.

అశ్వత్థము! వెల స్వల్పము!! ఫల మధికము!!!

భారతీయ తరుణామృత ఆఫీసు - పామిడి

మా బొంబాయిలవల్ల గణములేనిచో సొమ్ము వాప సివ్వబడును.
మా బొంబాయిలు ఉపయోగించువారికి, యాకను వైద్యులతో అవసర ముండదు.
శోకులకు, విశ్రాంతి కాలా మంచులు మిచ్చును.

అమృత పాన సుగంధ చూరము:—దీనిని బీ కాపీ కలె కాదే కలెను. ఈ వ్యాపక కాలమునకు గల
గు ముండ నడిమిని, క్రింద కాంతివోని, చలనము గల వాటిని,
అమృతాంజనము, ఇది మూత్ర వ్యాధులు, ఉష్ణ వాయువులు మొదలగు వాటిని తప్పక తుడుర్చుటయే గాక రక్తమును శుభ్రపరచి,
అకలిక మెట్టించును, ఇది పానీయములలో దేహరోగ్యమును చెడుపునది కాదు, 10 రులములు గల డబ్బీ 1-కి ధర 0-10-0.
పోస్టు ఖర్చు నేను. 8 కప్పులకువచ్చు పొట్టుము 1-కి అదా 1.

1. ది ఇండియన్ ఇండస్ట్రీజ్ కంపెనీ లిమిటెడ్ నెం 10 యెస్ నెనేడు, మద్రాసు, 2. ఎ. రంగయ్యకాయం అందు
బడయ నెం. 18 బండకపిడి మద్రాసు, 3. (వెసిడెన్స్ ప్లాట్సు, 578, ప్రెజిడెన్సు రోడ్డు, లిజిస్ట్రేట్ కే.సి. మద్రాసు,
4. సి. వె. కయ్యకెట్టి అ.దు. బడయ. ఎనుమెట్టై వ్యాపారం, 58, బ్రాడ్వే యరయు నె. 10. రెడ్డిరామన్నపిడి మద్రాసు.
5. ఆర్. పార్థసారథి కెట్టి, ర.ధాబజాడ పోస్టుఆఫీసుయెడిట, వైదాపేట, మద్రాసు.

వెలస్వల్పము! ఫలమత్యధికము!! ప్రతియొక్కరుతప్పక!వాడతగినది!

పాశ్చాత్య వైద్యులచలపండితులు వారి లోకామయవార కస్తూరిమూత్రము:—ఈ దివ్యవృక్షము మిక్కిలి
విలువయైనకస్తూరి, కుంకుమపువ్వు, పచ్చకర్పూరము, అమూల్యమైన కనమూలికలుచేర్చి తయారుచేయబడినది.
ఇంత విలువగల బొంబాయిలవల్లవారు మొదలు భాగ్యవంతులు వరకు కష్టములేక కొనుటకై 250-300 మూత్రము
గల బుడ్డి 1-కి ధర 0-4-0 కే యివ్వబడుచున్నది. 6 బు 1-4-0. ప్యాకెండు పోస్టుఖర్చు నేను. విద్యలు
మొదలు పెద్దలవరకు సాధారణమైన వ్యాధులన్నిటికి అనుపానభేదములతో వాడవలెను, ఇవిగాక ఈ దిగువ
తెలుపబడినవి అత్యద్భుతమగు గుణములున్నవి.

వృద్ధరాజరసాయనము:—బలహీనము, రక్తములేనివారు, నిశ్శక్తులు, జ్ఞాపకశక్తిలేనివారు, అతి కాకమొ
దలగు వ్యాధులు కలవారి కిదిరామబాణమువంటిది. వైద్యులను కుదుర్చుటయేగాక మంచిన కత్తిడిని, అద్భుత
మైన ధారుప్యవృద్ధినికలిగించును. 2-0-0

మహాభృంగామలకలైలము:—కండ్లమంట, నిదలేమి, మనస్సుకు వ్యాధులము, విడువని తలనొప్పి,
మొదలు పనిచేయకుండుట మొదలగు శిరో, నేత్రరోగములను తప్పక కుదుర్చును. 0-8-0

ద్రువపరిహారీ:—ఎక్కిరకము తీట, పొడ, ఎంతకాలము నుండియున్న ను మూడుపూటలలో మాడిపోవును. 0-4-0

కారికేశాంజనము: కండ్లలో ఎలుపు, నీళ్లుకారుట, మనక గాయండుట, కండ్లలో ప్షి, కండ్లమంట మొదలగునవి మామగను 0-8-0

మా బొంబాయిలన్నియు ధరస్వల్పము, ఫలమధికము. దీనినిజము ఒకసారి మాబొంబాయిల కొనినవారికే తెలియును.

పాశ్చాత్య వైద్యులచలపండితులు, వైద్యకాలాధికారి, ప్రధానవైద్యులు.

శ్రీ సీతారావునవైద్యశాల, మైసూరు.

వెల్లింగ్టన్ సినిమా

24-5-24 లేది శనివారమునుండి 30-5-24 లేది శుక్ర
వారమువరకు రెండుసార్లు సాయంత్రము 6-15 దినమునకు రాత్రి
9-30 గంటలకు శని, ఆదివారములందు మధ్యాహ్నము 8-15
గంటలకుకూడ యూనివర్సల్స్ స్టూవెండ్సు సీరియల్ ది
డేనియల్ బూని అద్భుత వైర్యసాహసకృత్యములు
గల చిత్రతాత్మకకథ ఉపకథలు 1, 2, 3, మొదలవాయి - 6
భాగము. డ్రెడ్ థాట్ యూనివర్సల్స్ స్టూవెండ్సు సీరియసు
ది లెడర్ ఫువర్స్ ఇంటర్ నేషనల్ హ్యూమన్ డ్రామాక్ కూడ
చూపబడును.

మెస్తరిజము నేర్చుకొనును

మెస్తరిజము, హిప్పటిజము, రాట్ రీడింగు, మెస్తరి
జసహాయమున వ్యాధి నివారణ మొదలగు విషయములన్నియు

విఫలముగ మర్చి
రహితముగ గురువు
లేకనే ఆ భ్యాస
యోగ్యముగ రచింప
బడిన సమ్మోహన
గ్రంథము లేక వి
ద్యా వ్యాపకోదేశ
ముతో వెలల్గించి

ఒక రూపాయకు

మాత్రమే అమ్మబడును. వి. పి. ఛాప్లి నాయిగుంటాంబ
అప్రెన్:—

మేనేజరు హిప్పటిక్ హోము, ఏలూరు.

కలరామాత్రలు

దబ్బి 1-కి 12 మూత్రము వెల రూ 0-8-0.
అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

సప్తమ ఆంధ్ర సారస్వత మహాసభ - కొవ్వూరు

శ్రీ యుత కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు గారి ఆధ్యక్షకొన్మాసము

సభాపదులకు సమస్కృతులు

ఆంధ్రగీర్వాణభాషలందు బ్రాహ్మణిని బడసినపండితోత్తములచేతను కవీశ్వరులతోడను శాస్త్రకళాభిజ్ఞులతోను నలంకృతమై ఆంధ్రగీర్వాణవిద్యాపీఠమునకు నిలయమైన ఈపురమునందు గూడిన ఈయేడవ యాంధ్ర సారస్వతమహాసభ కల్పజ్ఞుడనైన నన్ను సభాధిపతి నిగ నియమించిన నా మిత్రులైన శ్రీయుత తల్లాప్రగడ సూర్యనారాయణరావు కరుగంటి సీతారామశాస్త్రిగారల యనురాగమునకు గృతజ్ఞుడ నయ్యును వారినిర్ణయము నభినందింపజాలకున్నాను. ఈ నిర్ణయమునకు గౌరవము నామిత్రుల యభిమానానురాగములుగాని నాయర్హతా సామర్థ్యములు గావు. ఈమహాసభను నిర్వహించుటకు దగిన ప్రజ్ఞా పాండిత్యవిశేషములు లేకపోయినను అనతిక్రమణీయమైన మిత్రుల యాజ్ఞను పాలించుటకును సారస్వత సేవాపరాయణులను సందర్శించి యానందించుటకును నే నీసాహసకార్యమునకు బూనుకొనినందులకు సభాపదులు మన్నించెదరు గాక!

రుధిరోడ్లారి సంవత్సర మాంధ్ర సారస్వతచరిత్రమునందు విచారాక్రాంతనత్సరముగను బరిణమించినది. సరస్వతీదేవికి బ్రియపుత్రులును సారస్వత సేవాపరాయణులును శ్రీయుతులు కొమఱ్ఱజువేంకట లక్ష్మణరావుగారు, కావ్యతీర్థ చెలికాని లచ్చారావుగారు, పండిత వంగూరి సుబ్బారావుగారును పరమపదము నధిష్టించిరి. వారి యకాలమరణమువలన నాంధ్ర సారస్వతజీవనమున కపారమైన నష్టము సంప్రాప్తమైనది. చెలికాని లచ్చారావుగారు ఆంధ్రపరిశోధకమహామండలిని స్థాపించియును అముద్రిత గ్రంథములను ముద్రించియును పండితులను పోషించియును నాంధ్రవాఙ్మయవికాసమునకు దోడ్పడిరి. వంగూరి సుబ్బారావుగారు ఆంధ్రవాఙ్మయచరిత్రమును శతకకవుల చరిత్రమును సరస్వతీదేవికి నమర్పించి కృతార్థులైరి. కొమఱ్ఱజులక్ష్మణరావుగారు విజ్ఞానచంద్రికాగ్రంథమాలకును విజ్ఞానసర్వస్వమునకును సంపాదకత్వమును వహించి సారస్వతమునకు మహత్తరమైన సేవను జేసి స్థిరమైన ప్రతిష్ఠను బడసిరి. నాల్గవయాంధ్ర సారస్వతమహాసభ కధ్యక్షులై మహాపదేశమును జేసిరి లక్ష్మణరావుగారు రచించిన హిందూమహాయుగము, మహమ్మదీయమహాయుగము, శివాజీచరిత్రము మొదలగు గ్రంథములు వారిపాండిత్యమును రచనాశక్తిని పరిశోధనసామర్థ్యమును విశదముచేయుచున్నవి. లక్ష్మణరావుగారి సంపాదకత్వముక్రిందను బ్రచురితములైన యాంధ్రవిజ్ఞానసర్వస్వపునంపుటములును వారిప్రతిభను వెల్లడి చేయుచున్నవి. ఆనంపుటములందుగల వివిధశాస్త్రములకును కళలకును సంబంధించిన లక్ష్మణరాయ రచితములైన వ్యాసములు వావిలక్రమము విజ్ఞానమును విశదము చేయుచున్నవి. వారిజీవితము విజ్ఞానసర్వస్వప్రచురణమునందు జీర్ణమైనది. లక్ష్మణరావుగారు వారిజీవితమునందు ఆంధ్రసంపుటమునైనను బ్రచురింపవలయునని పరితపించుచుండిరి. రోగపీడితులయ్యును అవసాన కాలమువరకును వారీప్రయత్నమునందే వారిశక్తి సామర్థ్యములను వినియోగించుచు జీవితమును చాలించిరి. ఆంధ్రసంపుటమునకుగాను వారు వ్రాసిన రంం పుటలవిషయము ప్రచురణమును గోరుచున్నది. ఆంధ్ర సారస్వతసభానిర్వాహకులును ఆంధ్ర ప్రపంచమును లక్ష్మణరావుగారి యారంభమును పరిసమాప్తి నొందించి తమ కృతజ్ఞతను క్రియారూపమునను సార్థకముచేసి యాంధ్ర సారస్వతమున కమూల్యాంకారమును సమర్పించుదురుగాక! ప్రకటనప్రపంచమున కజ్ఞాతులైనను కీర్తిశేషులైన సారస్వతేపూజకు లందరును సారస్వతారాధనసమయమునందు సంస్మరణీయులు. ఆమహానుభావుల నామస్మరణము సంకీర్తనము సారస్వతారాధకులకు సంకల్పసిద్ధికి సాధనములుగ నుండగలవు.

సారస్వతము

అఖండమైన పరమేశ్వరానుభవమును బడసి బ్రహ్మానందము ననుభవించుట కసంతములైన భూతజాలములు ఖండస్వరూప

భావములను విశ్వమునందంతటను బ్రత్యక్షమగుచు పురుషార్థమును సర్వకాలసర్వావస్థలయందును సంస్మరింపజేయుచున్నవి. అనంతములైన ఖండస్వరూపము లేకమైన యఖండస్వరూపము ననవరతము పరిస్ఫుటముచేయుటకు వినియోగపడుచున్నవి. అనంతస్వరూపములు వివిధములైన నజాతులు దేశములు భాషలు నానాకావ్యములు బహువిధశాస్త్రములు కళలు పరమార్థమును గ్రహించుటకు వినియోగపడుచు మానవులకు దైవసంపదలను బ్రత్యక్షముచేయుచున్నవి. కవులు విశ్వస్వరూపములందు పరమార్థమును సందర్శించుచు కావ్యములను గల్పించుచు నానందమును గలుగ జేయుచున్నారు. పండితులు పరిశోధనలనుజేయుచు భావరూపములకు సమన్వయమును గల్పించుచు పరమార్థమును బోధించుచున్నారు. కళాకోవిదులు భావస్వరూపములను శబ్దార్థచిత్రస్వరూపములను నిర్మించుచు పరమానందమును గలుగ జేయుచున్నారు. విశ్వరూపసాందర్యము విశ్వరూపమాధుర్యము విశ్వభావగాంభీర్యము విశ్వకళావైచిత్ర్యము సారస్వతమునకు విషయములై యానందోదయమునకు మూలమైన పరమార్థగ్రహణమునకు సారస్వతము సాధనం బగుచున్నది. ఆనందానుభవము సకలమానవులకు సమాన మైనను దేశకాలపాత్ర సిగిగతుల ననుసరించి సారస్వతనిర్మాణము భిన్న కాలములందును భిన్నావస్థలయందును భిన్న దేశములందును భిన్నజాతులందును భిన్నరూపములను వెలయుచున్నది. సంస్కృతతాండ్రవాఙ్మయములకును కర్ణాటాంధ్రవాఙ్మయములకును సంబంధబాంధవ్యములు గోచరంబులైనను నితరవాఙ్మయములవలె నీవాఙ్మయములును వ్యక్తిత్వమును గలిగి యున్న విధమును వాఙ్మయపరిశీలనము తెలుపుచున్నది. వివిధజాతులందును దేశకాలపాత్రలస్థితిగతుల ననుసరించి సారస్వతము రూపభేదములను బడయుచున్నను నాభేదములు మూలసంస్కారమున కనురూపముగను నుండుట సహజము. శాంతిసమయమునందు సత్వగుణమును వీరావేశసమయమునందు రజోగుణమును నతిశయిల్లినను మూలసంస్కార మప్రతిహతముగ సారస్వతస్వరూపమునందు గోచరంబగుచుండును. సారస్వతము వివిధజాతుల నిజస్వరూపమును దెలుపుటకు సాధనముగనున్నది. ఆంధ్రసారస్వతమును ప్రత్యేకలక్షణములను గణిగి యాంధ్రహృదయస్వరూపమును విశదముచేయుచున్నది.

ఆంధ్ర భాష

మహత్తరమైనయాంధ్ర సారస్వతము ప్రత్యేకవ్యక్తిత్వమునుగలిగి యాంధ్రత్వమును భారతావనియందు వ్యక్తముచేయుచున్నది. ఆంధ్రులార్యులైనను నాచ్యేతరులైనను ప్రత్యేకవ్యక్తిత్వమును గలిగి భారత జాతులందు కారవసానమును గలిగి యున్నారు. చిర కాలసంస్కారసంజాతమైనవ్యక్తిత్వము భాషయందును భావములందును సారస్వతమునందును గోచరంబగుచున్నది. ఆంధ్రాక్షరామాయము ప్రత్యేకధ్వనులకును ప్రత్యేకాక్షరములను గలిగి శబ్దశాస్త్రలక్షణములను గలిగియున్నది. ప్రత్యేకధ్వనిని దెలుపుటకు బ్రత్యేకాక్షరములను గలిగి శబ్దశాస్త్రప్రమాణముల కనురూపముగనున్నది. ఆంగ్లద్రావిడ ఉర్దూభాషలందుగల రెండుమూడు ధ్వనులను దెలుపుటకు రెండుమూడు సాంకేతికాక్షరములు నిర్మితముగా వలసియున్నను ఆంధ్రాక్షరామాయము సలక్షణముగనున్నది. ఆంధ్ర భాష హలంతభాషగాకను స్వరాంతభాషయై మధురస్వరమును గలిగి శ్రావ్యముగనున్నది. స్వరమాధుర్యమువలననే యాంధ్ర భాషకు మధుర భాషయను నామము గలిగినది. ఆంధ్రభాషామాధుర్య మాంధ్రులసరళ హృదయమును విశదముచేయుచున్నది. భాషామాధుర్యమున కనురూపమైనసరళస్వభావ మాంధ్ర సారస్వతమునందు గోచరంబగుచు నాంధ్ర వ్యక్తిత్వమును విశదముచేయుచున్నది. ప్రకృతివికాసమునకు మూలాధారమైన శబ్దస్వభాషానుసారముగను మానవ ప్రకృతియును వికాసమును బొందుచుండును. ఈవికాసము సారస్వతమునందు సర్వత్ర ప్రత్యక్షమగుచు పురుషార్థసిద్ధికి సాధనంబగుచున్నది. భాషయందుగల

కాశీన్యమార్దవములు భావశీలములందు ప్రతిబింబితములై సారస్వతస్వ రూపస్వభావములను నిర్ణయించుచున్నవి. ఆంధ్ర భాషకు సహజమైన మౌనశీలము ఆంధ్ర సారస్వతము నందును ఆంధ్ర హృదయమునందును గోచరంబగుచు సారస్వతము వ్యక్తిత్వమును గలిగియున్నది. ఆంగ్ల విద్యాభ్యాస మిశీలమును గొంతశిథిలము చేసినవిధమును వర్తమాన సారస్వతస్వరూపస్వభావములు విశదముచేయుచున్నవి.

ఆంధ్ర విద్యాభ్యాసము

ఆంగ్లేయ పరిపాలనము మాతృభాషాభిమానమును సంకుచితముచేసినది. ఆంగ్ల భాషాభ్యాస మాంధ్ర సారస్వతవికాసమున కాటంకములను గలుగజేసి యాంధ్ర సారస్వతశీలమునందు మార్పులను గలుగజేసినవిధమును వర్తమానవాఙ్మయనిర్మాణములు విశదము చేయుచున్నవి. ఆంగ్ల విద్యాభ్యాసము పురుషార్థమైనది. ఆంగ్ల భాషాపాండిత్యము కారవచిహ్న మైనది. ఆంగ్ల భాషాపాండితులు సకల విషయములను నిర్ణయించుటకు సమర్థులైరి. ఆంధ్ర భాషాపాండిత్యము కారవహీనమై నిరసనభావమును బొందినది. పరభాషాపాండిత్యాభిమానము స్వభాషాపాండిత్యనిరసనము సారస్వతవికాసమున కాటంకములుగ నేర్పడినవి. జాతీయప్రతిష్ఠకు మూలమైన మాతృభాషపట్లను నిరసనభావ మేర్పడినపుడు సారస్వతస్వరూపము కళావిహీనమై శుష్కించుట సహజము. సంశ్లేషరహితం బైన మాతృ భాషాముఖమునను విద్యాభ్యాసము దుస్తరమై యపరిచితమైన పరభాషాముఖమునను విద్యాభ్యాసము సుకరమైనపుడు సారస్వతము శోభారహితమై స్వజాతీయప్రయోజనములకు నిరుపయోగ మైనది. విద్యాభ్యాసము మాతృభాషాముఖమునను జరుగవలయునని ప్రాజ్ఞు లంగీకరించినను ప్రయోగమునందు సాధ్యము గాకున్నది. గాంధీమహాత్ముని పుణ్యమున ఆంగ్ల భాషావ్యామోహ మిపుడు తగ్గి జాతీయవిద్యాలయములందు విద్యాభ్యాసము మాతృభాషాముఖమునను జరుగుచున్నను దుశ్చేద్యములైన ప్రభుత్వవిద్యాలయములందు విద్యాభ్యాస మాంగ్ల భాషాముఖముననే జరుగుచున్నది. పరదేశారాధనమును పరధర్మారాధనమును పరభాషారాధనమును బోధించుచు స్వదేశారాధనమును స్వధర్మారాధనమును స్వభాషారాధనమును నిరసించెడి విద్యాలయములు భారతజాతీయాభ్యుదయమునకు సకలాంగములందును ప్రతిబంధకములుగ నున్నవి. ఈ ప్రతిబంధకములను తొలగించుటకు మహాత్ముడు ప్రభుత్వవిద్యాలయములబహిష్కారము నుపదేశించెను. మహాత్ముని యుపదేశానుసారముగను విద్యాలయములబహిష్కారము సాధ్యము గాకపోయినను విద్యాలయములు జాతీయపాశబంధమునకు దోడ్పడుచున్నవిధమును దేశముగ్రహించి నిరసనభావముగలిగినది. ప్రజాశూదయప్రబోధము గలిగించిన మూడేండ్లయందును దేశమునందు వ్యాప్తములైన సారస్వతనిర్మాణములందు గోచరంబగుచున్నది. ముఖ్యముగ నీవిషయము ప్రజాహృదయము నాకర్షించిన పాటలందును పద్యములందును బ్రత్యక్షమగుచు సారస్వతవికాసమునకు దోడ్పడినది. ఆంధ్ర సారస్వతఘట్టములపరిశీలన మివిషయమును సుస్పష్టము చేయుచున్నది.

ఆంధ్ర సారస్వతఘట్టములు

ఆంధ్రవాఙ్మయము వేయేండ్లగ సంతరాయములు సంప్రాప్తమైనను అవిచ్ఛిన్నముగను వికాసమును బొందుచు చైతన్యమును గలిగియున్నది. నజీవమైన జాతులందు సారస్వతము ప్రజాశయముల కనురూపముగను స్వరూపస్వభావములందు కాలానుసారముగను మార్పులను జెందియును మూలస్వరూపస్వభావములు వివిధఘట్టములందును బ్రత్యక్షమగుచు జాతీయహృదయమును సుస్పృక్తముచేయుచుండును. కవిబ్రహ్మ తిక్కనసోమయాజి మహాభారతమునందు చిరకాలాగతంబైన యాంధ్ర హృదయసంస్కారము నాంధ్రప్రపంచమునకు సుస్పృక్తము చేసి ఆంధ్ర సారస్వతమునందే కాక ప్రపంచసారస్వతమునందు పైతము శాశ్వతపదము నధిష్ఠించెను. తిక్కనసోమయాజి యాంధ్ర హృదయసంస్కారమునందు గల భావపరంపరలను సాహిత్యపరంపరలను మహాభారతమునందు జేర్చి సమన్వయము చేయగలిగెను. కాని యాంధ్ర హృదయసంస్కారమున కజ్ఞాతములైన సాహిత్యమును భావములను జేర్చిన నాంధ్ర హృదయమోదమును బడసియుండదు. సర్వత్ర గోచరంబగుచున్న సాహిత్యము సామాన్యులకు జడమువలె గోచరంబైనను మహానుభావులకు విశ్వవ్యాప్తమైన మహాచైతన్యస్వరూపములను

ప్రత్యక్షమగుచు పురుషార్థప్రదమైన సాహిత్యనిర్మాణమున కుపచరించుచుండును. తిక్కన భారతరచనయందు ఆంధ్ర హృదయమునకు లక్ష్యమైన జ్ఞానరాగమును మనోహరముగను బాణి యాచంద్రార్కముగను, ఆంధ్ర హృదయమునకు రసస్థాయిని గల్పించి బ్రహ్మానందమును గలుగజేయగలిగెను.

తే. తెనుగుభాష వినిర్మింపఁ దివురు టరయ, భవ్యపురుషార్థతరువకృతలము గాఢ దీని కే నియ్యకొని వేడ్క నూని కృతిపతిత్వ మర్జించి వచ్చితిఁ దిక్కనశర్మ. ఉ. ఇట్టిపదంబు గాంచి పరమేశ్వరునిం గృతినాథుఁ డేసి యే పట్టునఁ బూజ్యమూర్తి యగు భారతసంహితఁ జెప్పఁ గంటి నా పుట్టుఁ గృతార్థతం బొరసఁ బుట్టఁచెఱిఁత్రుండ నైతి నవ్విభుం గట్టెనఁ బట్ట మప్రతిమకారుణికత్వమహావిభూతికిన్.

తిక్కనార్యుని భావరసాస్వాదమును జేసి ఉప్పొంగి బ్రహ్మానంద భరితుడు గాని యాంధ్రుడుండ జనుట యతిశయోక్తి గాదు. వేయేండ్లకు బూర్వము మహానుభావుడు తిక్కన గల్పించిన భావములును భావయును నేడును నాంధ్ర హృదయము నానందపరవశము చేయుచున్నవిధ మాంధ్ర సారస్వతలక్ష్యమునకు బ్రమాణముగ నున్నది. తిక్కనసోమ యాజియార్యసాం ప్రదాయానుసరణిని ఆంధ్ర సారస్వతలక్ష్యమునందరూప రేఖావిలాసములతో గన్నులకు బాడగట్టునటులు భారతమునందన్ని ఘట్టములందును మనోహరముగను బ్రత్యక్షముచేసెను. వేద్యేఱుక పులు వేద్యేఱుకాలములందు వేద్యేఱుకవిధములనుసారస్వతారాధనమును జేయునపుడు స్వరూపస్వభావములందు గొన్ని మార్పులను గల్పించినను ఆంధ్ర హృదయలక్ష్య మప్రతిహతముగను సారస్వతహృదయమునందు గోచరంబగుచున్నది. భారతయుగమునందు ప్రబలినజ్ఞానహృదయము భాగవతయుగమునందు నితరయుగములందును గోచరంబగుచున్న విధమును సారస్వతశోధనలు విశదముచేయుచున్నవి.

భక్తియుగము

ఆంధ్ర సారస్వతచరిత్రమునందు భారతయుగమునందు గోచర బగుచున్న జ్ఞానహృదయసంస్కారము భక్తిపరమైన భాగవతయుగము నందును గోచరంబగుచున్నది.

క. పలికెడిది భాగవత మట, ఫలికించువిభుండు రామభద్రుండట నేఁ బలికిన భవహర మగు నట, పలికెద వేటొందుగాధ ముకఁగ నేలొ?

అద్వైతసిద్ధాంతములు ప్రబలిన భారతనిర్మాణకాలమునందు వలె ద్వైతసిద్ధాంతములు ప్రబలిన భాగవతనిర్మాణకాలము నందును సారస్వతనిర్మాణములందు జ్ఞానహృదయసంస్కారము ప్రత్యక్షమగుచున్నది. భాగవతభక్తిపరమైన భాగవతమునందన్నిఘట్టములందును జ్ఞానహృదయము ప్రత్యక్షమై హృదయావేశమును గలుజేయుచున్నది. తిక్కనార్యుడు వైదికధర్మపరాయణము చేసిన సారస్వతమును పోతనామాత్యుడు భాగవతధర్మపరాయణము చేసి ఆంధ్ర సారస్వతమును వికసింపజేసి శాశ్వతానందమును గలుగజేసి యాంధ్ర సారస్వతలక్ష్యమును స్థిరతరము చేసెను. భాగవతయుగమునందు రసస్థాయికి సాధనములైన కల్పనలందును వర్ణనలందును మార్పులు గలిగినను మూలలక్ష్యమునందు మార్పు గలుగలేదు. జ్ఞానరసానుభవమునకు శృంగారవీరకరుణాదిరసానుభవము లుపాంగములై భక్తిరసముగ బరిణమించెడి విధమును భాగవతకథలు హృద్యముగను విశదముచేయుచున్నవి. గజేంద్రమోక్షము, కుచేలోపాఖ్యానము, రుక్మిణీకల్యాణము, ప్రహ్లాదచరిత్రము మొదలగు సుపాఖ్యానములు భక్తిజ్ఞానశృంగారసమ్మిశ్రితమైన భాగవతహృదయమును మనోహరముగను బోధించుచున్నవి. తిక్కనార్యుడు భారతమునందు బ్రత్యక్షముచేసిన జ్ఞానస్వరూపము భాగవతమునందు శృంగారరసయుక్తమై భక్తిస్వరూపమును దాల్చినను మూలాధారమైన జ్ఞానస్వరూపము సర్వత్ర ప్రత్యక్షమగుచున్నది. భాగవతమునందు గోచరంబగుచున్న భక్తిరసప్రవాహము ప్రబంధములందును బ్రత్యక్షమగుచు నాంధ్ర హృదయ స్వరూపమును ప్రబంధయుగమునందును బ్రత్యక్షము చేయుచున్నది.

ప్రబంధములు

ఆంధ్ర సారస్వతము మధ్యయుగమునందు రాజనభావసహస్త్రితమై శృంగారవిలాసమార్గముల నవలంబించినను మూలలక్ష్యము ప్రబంధములందు నయితము గోచరంబగుచున్నది. గజపతులు, కాకతీయులు, రెడ్డిప్రభువులు, విద్యానగర రాజులు మహావైభవములతో

దేశమును కాల్చినందు కవులను ధనకనకవస్తువాహనములతో సత్కరించిరి. రాజుల యాశ్రయము కవుల స్వాతంత్ర్యమునకు ప్రతిబంధకమైనది. తిక్కన పోతనాదులందు విలసిల్లిన స్వాతంత్ర్యము పెద్దనాదులందరితో తమే రాజువలంబనము ప్రబలింది. పెద్దన కృష్ణదేవరాయలవిషయమై చేసిన మనోహరమైన వర్ణన రాజువలంబనసంతమైన విషాదమును విశదముచేయుచున్నది. భారతమునందు గోచరంబైన జ్ఞానహృదయము భాగవతమునందు విశుద్ధమైన భక్తిహృదయముగను బణిమించినది. భాగవతమునందు బ్రత్యక్షమగుచున్న భక్తిహృదయము మనుచరిత్రమునందు విశుద్ధమైన శృంగారహృదయముగను బణిమించినది. శబంధరాజమైన మనుచ. త్రమునందు శృంగారరసము పరిస్ఫుట మగుచున్నను ప్రసరాఖ్యునియందు సారస్వతమునకు సహజమైన జ్ఞానహృదయమును విశదము చేయుచున్నది. కాలాంతరమునందు ప్రబంధకవులు సారస్వతలక్ష్యమైన పురుషార్థప్రయోజనమును విస్మరించి కాముకప్రయోజనముల నారాధించి ఆంధ్రసారస్వతలక్ష్యమును సంకుచితము చేసినను ప్రబంధ యుగమునందు సయితము సారస్వతలక్ష్యము గోచరంబగుచున్న విధమును ప్రబంధములపరిశోధనలు విశదము చేయుచున్నవి. సారస్వత హృదయమైన భక్తిజ్ఞానభావములు ప్రబంధములందు భాగ్యభోగములందు సమ్మిళితములై అంతర్గతములైనను జ్ఞానస్వభావము ప్రబంధముల యందు సయితము గోచరంబగు నాంధ్రసారస్వతసంస్కారమును బ్రత్యక్షము చేయుచున్నవి. ప్రబంధములందు గోచరంబైన లక్ష్యము శతక నాటకాదులందును గోచరంబగుచున్నది.

మతవ్యాపనము

ఆంధ్రదేశమునందు భారతభూమిని కలవరకరిచిన మతములన్నియును వ్యాపకమును గాంచినవి. జాడజై నమతములు వ్యాపకమును బొందిన విధమును జాడస్తూపములు జై నాలయములు విశదము చేయుచున్నవి. అద్వైతమతస్థాపకులైన శ్రీశంకరాచార్యులు విశిష్టాద్వైతమత స్థాపకులైన శ్రీరామానుజాచార్యులు ఆంధ్రులను ప్రతి తి గలదు. వీరశైవమతవ్యాపకుడైన బసవేశ్వరుడు జాంధ్రుడు. ఇటీవల బ్రహ్మసమాజమతము ఆర్యసమాజ మతము దివ్యజ్ఞానసమాజమతము ఆంధ్రదేశమునందు వ్యాపకమును బొందినవి. పలువిధములైన మత సిద్ధాంతము లాంధ్రహృదయమును కలవరకరిచినను ఆంధ్రసారస్వతమునకు లక్ష్యమైన జ్ఞానసంస్కారము మతగ్రంథములందు బ్రత్యక్షమగుచు సారస్వతస్వభావమును విశదము చేయుచున్నది.

శతకములు

శతకవాఙ్మయమునందు దాంధ్రసాహిత్యలక్ష్యమాదికాలమునుండియును ప్రత్యక్షమగుచున్నది. సామనాథవీరచిత్రమైన వృషాధిశతకము నందును గోవన్నకృతమైన దాశరథిశతకమునందును ఆంధ్రసారస్వతమునకు హృదయమైన భక్తిజ్ఞాన శృంగారభావములు ప్రత్యక్షము లగుచున్నవి. ఇప్పుడు గనబడుచున్న 600 శతకములందును కొన్ని శతకములందు గాక కేపించిన శతకము లన్నిటియందును నీలక్ష్యము పరిస్ఫుటమగుచున్న విధమును శతకవాఙ్మయము విశదముచేయుచున్నది. శతకవాఙ్మయమునందు గోచరంబైన సారస్వతహృదయము నాటకవాఙ్మయమునందు సయితము గోచరంబగుచున్నది.

నాటకవాఙ్మయము

ఆంధ్రవాఙ్మయమునందు నాటకవాఙ్మయము క్రమాభివృద్ధిని బడయుచు ననంతసంఖ్యన సారస్వతహృదయమును సంరక్షించుచున్నది. పురాణగాథలు గల నాటకములన్నియును సారస్వతలక్ష్యమును సంరక్షించుచున్నను కొత్త నాటకములు నవినూర్ణము నవలంబించుచున్నవి. విజయనగరసామ్రాజ్యపతనము, రోహిణి మొదలగు నాటకములు తరువాతి ప్రబంధములవలె భాగ్యభోగపరములై సారస్వతలక్ష్యము సంతర్హితములను జేయుచున్నను సామాన్యముగను నాటకములు సారస్వతలక్ష్యమును సమర్థించుచున్నవి. నాటకములవలె నవలలు, భావగీతములు, తమాళికలు, వృత్తతమాళికలు, స్తోత్రములు, గద్యములు మొదలగు కావ్యము లాంధ్రసారస్వతమునకు పుష్టిమెసంగినవి. ఆంధ్రజాలముల ప్రయోజనమును విమర్శించుట కనకాశములు లేక విరమించుచున్నాను. వర్తమానకాలమునందు నవలలు శిశుగతి నాంధ్రసారస్వతమునందు జేరుచున్నవి. నవలలు కేవలము పాశ్చాత్య సారస్వతసరళి నవలంబించుచు సారస్వతలక్ష్యమునందు పరివర్తన

మును గలుగజేయుచున్నది. సారస్వతలక్ష్యము పురుషార్థమునందీ కాముకార్థమునకు మరలినది. పరిశోధకనవలలందు కాముకలక్ష్యము బలవత్తరముగను బలియుచున్నది. ఆంధ్రసాహిత్యసంస్కరమువలన గలుగుచున్న కాముకప్రయోజనమును భావికాలము నిర్ణయింపగలదు. వర్తమాన యుగమునందగి. వీరేశలింగము పంతులుగారి రచనలు సయిత ముంధ్రసంస్కారమునకు లక్ష్యమైన జ్ఞానహృదయమును ప్రతిబింబించుచున్నవి. గతించిన మూడేండ్లయందును రాజ్యాంగాంధోళనమునందు వెలసిన గాంధీకీర్తనలు గాంధీనాటకములు గాంధీనాటలు ఆంధ్రసారస్వతమునకు సహజమైన జ్ఞానహృదయమును విశదము చేయుచున్నవి. అఖండమైన యాంధ్ర సారస్వతహృదయమును స్వల్పకాలమునందు నిరూపించి వర్ణించుట యసాధ్యమైనను అవిచ్ఛిన్నమైన అమూలసంస్కారమును నిర్ణయించుటకు బ్రయత్నించితిని.

ఆంధ్రగ్రంథములు

ఆంధ్రభాషయందు రమారమి 7800 ముద్రితాముద్రితగ్రంథములుగలవు. ఇందు విశేషభాగము మతమునకుసంబంధించినవిగ నున్నవి. ఆంధ్రములవిభాగములకు నిర్ణయించుటసారస్వతాంగములనుగొనుటకునుపోషకసాధనములను నిర్ణయించుటకును సాధనంబుగనుంజగలదు. భగవద్గుహమువలన నీచని రెండుమూడుమాసములలో సాధ్యమనని నమ్ముచున్నాను. ఆంధ్రసారస్వతము చైతన్యప్రదమై యొప్పుచున్నను సారస్వతము వికసించి వర్తమానదేశప్రయోజనముల కుపచరించుటకు బహువిధములైన శాస్త్రములు కావ్యములు కోశములు లక్షణగ్రంథములు, మతగ్రంథములు, చరిత్రములు, రాజ్యాంగగ్రంథములు సారస్వతమునందు జేరవలసియున్నవి. ముఖ్యముగ కీర్తిశేఖరైన కొమ్రాట్టాజు లక్ష్మణరావుగారి రారంభించిన ఆంధ్రవిజ్ఞానసర్వస్వము పూర్తిగావలసియున్నది. ఆంధ్ర సారస్వతమహాసభ ఈకార్యభారమును వహించి నభాప్రయోజనమును సార్థకముచేయుటకు దగిన యేర్పాటుల నీసమావేశమునందు జేయుటకు భగవంతు డనుగ్రహించు నని నమ్ముచున్నాను.

ఆంధ్రసారస్వతము మహత్తరమైనను వర్తమానసమయమునందు సంకుచితస్వరూపమును దాల్చినది. ఆంధ్రవిద్యాసంస్కరమువలనను సారస్వతమునకు గలిగిన లాభనష్టములను గుణించుట కనుకూల సమయము సంప్రాప్తము గాలేదు. లాభమును గుణించెడివారును నష్టమును గుణించెడివారును గలరు. లాభనష్టములను గుణించెడివారందరును సామాన్యముగ నాంగ్లవిద్యాసంస్కారసంభవులుగ నున్నారు. వారియూహలన్నియును సామాన్యముగ వారభ్యసించిన యాంగ్లసాహిత్యస్వరూపముననుసరించి యున్నవి. ఆంధ్రసాహిత్యసరళి యాంగ్లజాతికి పరిపాటియై ప్రత్యక్షమైనను నాంధ్రహృదయమున కపరిచితమై పరిపాటిగాకున్నది. ఆంధ్రసారస్వతమునకును ఆంధ్ర సారస్వతమునకును గల లక్ష్యభేదమే భేదభావమునకు గారణము. ఆంధ్ర సారస్వతమును రూపారాధనముతో నారంభమై రూపరసానందమునందు బరిణతి నొందుచున్నది. ఆంధ్రసారస్వతము రూపాధిష్ఠిత్వమైన పరబ్రహ్మరాధనముతో నారంభమై బ్రహ్మసందరసానుభవమునందు బరిణతి నొందుచున్నది. ఆంధ్రసారస్వతమునందు క్రమశిక్షణమును బొంది సంస్కారులు గాని గురువులు సారస్వతనిర్మాణమునకును శిక్షణమునకును బూనుకొను చున్నారు. విజాతీయసారస్వతపండితులు స్వజాతీయసారస్వతాధికారమును వహించుచున్నారు. భారత భాగవత సాహిత్యమున కపరిచితులైన సంస్కారులు భారత భాగవత సాహిత్యమునకు గురువులగుచున్నారు. ఈపరిచితిని వర్తమానదుర్దశకు గారణంబైనను దేశమునందంతటను భావిభాగ్యోదయమునకు శుభలక్షణములు గోచరంబగుచున్నవి. దేశమునందంతటను మాతృభాషాభిమానము వర్ధించుచున్నది. జాతీయవిద్యాలయములందు సహజమైన సారస్వతారాధనము జరుగుచున్నది. సారస్వతమహాసభ గూడిన ఆంధ్రగీర్వాణవిద్యాపీఠాశ్రమమునందును ఇతరస్వజాతీయవిద్యానిలయములందును ఆంధ్రహృదయసంస్కారమున కనుయోగమైన సారస్వతనిర్మాణమున కనుకూలమైన ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. దేశమునందంతటను విదేశసంస్కారముపట్లను ప్రతిఘటన ముదయించినది. ఈ శుభసమయమునందు సాహిత్యసేవాకారయలు లైన పండితులు శ్రీమంతులు కళాభిజ్ఞులు సనాతనంబైన సారస్వతహృదయలక్ష్యమును బోషించి పెంచి స్వదేశస్వధర్మస్వరాజ్యోద్యమములకు మూలాధారమైన ఆంధ్రసారస్వతాభ్యయమునకు దోడ్పడి జాతీయప్రతిష్ఠను గాఢాడి పరమేశ్వరానుగ్రహమును భజయదురుగాక!

ప్రేమ కౌన్సిలు

మాతన అధ్యక్షుని ప్రశంస

టారిఫ్ బిల్లు

సి.హెచ్. పే. 27:—నేటిదినము ప్రేమ కౌన్సిలు అసాధారణ సమావేశము ప్రారంభమయ్యెను. ఇటీవల అధ్యక్షులుగ నియమింపబడిన గౌ|| యం. యస్. డి. బట్లగారు అధ్యక్షులై వహించిరి. మాతన సభ్యులగు గౌ|| అప్పిలు, బెడేడు, భా|| బి|| కే.కు ఉన్నాకాసాపేట, రెవెండు డాక్టర్లు మెక్కేలు, మేజరు జెనరలు మాకు వాటర్సగార్లు ప్రభుత్వ ప్రమాణములకై కొని తమ స్థానములందు కూర్చుండిరి. పిమ్మట గౌ|| బట్లగారు తమ అధ్యక్షునిగ నియమించుచు ప్రకటించబడిన ప్రభుత్వపు టు తరుపున చదివెరి.

అధ్యక్షుని ప్రశంస

సభానాయకుడగు సర్ మామయ్యదొడ్డిగారు మాతన అధ్యక్షుని ప్రశంసించుచు గౌ|| బట్లగారు పేరు ప్రతిష్ట గౌరవముగల కుటుంబమునకు చేరినవారనియు, విద్యాధిదళియందే తన ప్రతిభను ప్రకటించినదియు, 1896 సంవత్సరమున ఐ. సి. యస్. ఉద్యోగిగ చేరి క్రమముగ వృద్ధిగాంచి గొప్ప అనుభవమును సంపాదించినదియు చెప్పిరి. జిల్లా అధికారిగ నున్నప్పుడు క్లిష్ట సమయములందు మిగుల సేర్పడుతూ తమ ధర్మముల నిర్వహించుచుండి రనియు, ఈమాతనపదవిని పొందుటకు పీఠికయొక్క అర్హులనియు సభ ప్రతిష్టను హక్కులను కాపాడి సభ్యులయందు అన్యోన్యభావము వృద్ధి పొందునట్లు వారు తమ ధర్మముల నిర్వహించగలరనియు సర్ మామయ్యదొడ్డిగారు చెప్పిరి.

అసభికారులపక్షమున సర్ మానెక్టి దాదాభాయి, సర్ దేవప్రసాద సర్వాధికారి, సర్ ఉమరు హయతుఖాను, రజా ఆలీ, సర్ అర్థు ప్రాం, సర్దారు చిరజకునింగు, నజీశం, వేద మూర్తిగార్లు అధ్యక్షుని ప్రశంసించుచు మాట్లాడిరి.

అధ్యక్షుడు తన విషయమై గావింపబడిన ప్రశంసా నాక్యములకు కృతజ్ఞతపాపుచు ప్రేమవిశ్వాసములను ప్రకటించుచు సభ్యుల సంగీతం ఉపన్యాసములు తనకెంతయో ఉత్సాహము కలుగజేయుచుండెననిరి. భారతరాజకీయములందు ప్రేమకౌన్సిలు ఎక్కి గౌరవస్థాన మలంకరించుచున్నదో తాను గుర్తెలియున్నాడనియు, సభ్యుల సహాయముతో సభయొక్క ప్రతిష్టను హక్కులను స్థాపించు సర్వనిధియు పాటుపడుచుండుటయే తనధర్మమనియు, ఈధర్మమును తనకే కీకొలిది నిర్వహించెననియు అధ్యక్షులగు బట్లగారు చెప్పిరి.

శ్రీ శ్రీ తరములు

సంస్కరణముల విచారణసంఘము

సంస్కరణ విచారణసంఘము విషయమై సర్ దేవప్రసాద సర్వాధికారిగారు ప్రశ్నింపగ ఇందులకు సంబంధించిన వినయములన్నియు మే 16, 28 వ తేదీలయందు ప్రకటించబడిన ప్రభుత్వపు టు తరుపులందు వివరింపబడినదియు, గవర్నరు జనరలుగారి ఈవిచారణసంఘమును నియమించినదియు గౌ|| క్రిరారుగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి.

రజాఆలీగారు:—ఇండియామంత్రిగారి అనుమతిపొందిన ఓమ్మట్ల ఈసంఘము నియమింపబడెనా?

క్రిరారుగారు:—ఒక్క సంఘములను నియమించుటకు ఇండియామంత్రిగారి అనుమతిని పొందుట అవసరము.

రజాఆలీగారు:—అయితే మీరు ఇండియామంత్రిగారి అనుమతిని పొందలేదా?

క్రిరారుగారు:—లేదు.

కీ|| శ్రీ|| సర్ అనుకోవముకర్రి - రు

పూర్వపు సామ్రాజ్యకాసనసభాసభ్యులుగ నుండిన సర్ అనుకోవముకర్రిగారి మరణమునకు చింతిల్లుచు మాట్లాడిరి. సర్ ముకర్రిగారు కలకత్తా హైకోర్టు న్యాయమూర్తిగను కొంత కాలము ప్రధానన్యాయమూర్తిగను నుండిరనియు, కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయమునకు పీరు చేసిన సేవను వివరింపుట అసాధ్యమనియు పీరు అత్యద్భుతమగు ప్రతిభ, సాటిలేని నిర్వాహకత్తి, కార్యదీక్షగలవారనియు వీరిమరణమునకు దేశమునకు గొప్పనష్టమేర్పడినదనియు, క్రిశేషుల కుటుంబమునకు సభవారు తమ సానుభూతిని తెలుపవలయునని సర్వాధికారిగారు చెప్పిరి. ద్వారక నాథుని తరుగారు ఈపాదనముపై మాట్లాడుచు విద్యావిషయములందు పంగరాష్ట్రమునకే గాక భారతదేశమున కంతయు క్రిశేషులైన ముకర్రిగారు దారిద్ర్యపరిని చెప్పిరి. సర్ మానెక్టి దాదాభాయిగారు ఉపపాదనమును బలపరచిరి. అధ్యక్షుడు కూడ సభ్యులు ప్రకటించిన భావములను ఆమోదించుచు సభవారి భావములను క్రిశేషుల కుటుంబమునకు తెలుపుటకు అంగీకరించిరి.

లీకమిషను నివేదికము

సామ్రాజ్యకాసనసభయందు గౌ|| హోం మెంబరుగారు తెలిపిన విషయమనే గౌ|| క్రిరారుగారు ప్రేమకౌన్సిలునందు లీకమిషనువారి సలహాలవిషయమై ప్రభుత్వమువారి అభిప్రాయములను తెలిపిరి. సభ్యులమానము వారి అంగీకారమును సూచించుచున్నది ప్రభుత్వమువారు తలచుట తప్పని గా. కరండి కరు గారు చెప్పిరి. కమిషనువారి సలహాలవిషయమై తమ అభిప్రాయములను తెలుపుటకు సభవారికి అవకాశ మియ్యవలయునని సర్ సర్వాధికారిగారు కోరిరి.

ఇండియామంత్రి ఇండియా ప్రభుత్వమువారు, ఈ విషయమై కాసనసభల అభిప్రాయములను త్వరలో తెలిపికొనవలయునని కోరుచున్నారనియు, అత్యవసరమగువిషయ మగుటచే త్వరలో ఉత్తరువులను ప్రకటింపక తప్పదనియు, 1924 సంవత్సరము ఏప్రిల్ 1 వ తేదీనుండి ఈ సలహాలను అమలునందుంచుటకు ఇండియా ప్రభుత్వమువారు ఇండియా మంత్రి అంగీకరించినదియు క్రిరారు గారు చెప్పిరి. ఈ విషయమై చర్చసలుపుటకు ఒక దినమును ప్రత్యేకించుటకు పీలగునా యని లల్లాభాయి క్యావలదానుగారు అడిగిరి. సభ్యుని అభిప్రాయము సభానాయకునకు తెలుపబడునని క్రిరారుగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి.

ఉక్కు సంతకము

ఉక్కు సంతకము బిల్లువిషయమై ప్రస్తావించుచు సర్ మానెక్టి దాదాభాయిగారు ఇట్లు చెప్పిరి. ఈ బిల్లును పరిశీలించుటకై సెలక్టు కమిటీని నియమింపవలయునని సామ్రాజ్యకాసన సభయందు నేటిదిన మొక తీర్మానము పాదించబడునని తెలియుచున్నది. ఈ తీర్మానమును ప్రభుత్వమువారు అంగీకరించెదరని ఊహించుచున్నాను. సెలక్టు కమిటీ నియమింపబడుటకు మును ఈ సభ్యులచేనవారు కూడ కొంతమంది సెలక్టు కమిటీయందుండుట ఉచితమని నా అభిప్రాయము. ఈ సలహాను సామ్రాజ్యకాసనసభాసభ్యులకు అందచేయవలయునని అధ్యక్షుని కోరుచున్నాను.

కాత్యక్రమమునం దీవిషయము చేర్చబడలేదనియు, సామ్రాజ్యకాసనసభవారికిష్టమున్న ప్రేమకౌన్సిలు సభ్యులనుకూడ సెలక్టు కమిటీసభ్యులుగ నియమింపవచ్చుననియు ఈవిషయమై ప్రేమకౌన్సిలు సభ్యులలో ప్రతిపాదన మైనను గావించుట నిబంధనలకు విరుద్ధమగునందుననియు సభానాయకుడగు సర్ మామయ్యదొడ్డిగారు చెప్పిరి.

ప్రభుత్వపు బిల్లులు

ఇండియాను స్టాంపు ఆక్రమణ సవరణ చేయుటకై ఆర్థిక శాఖ కార్యదర్శియగు మాకు వాటర్స గారిక బిల్లును ప్రవేశపెట్టిరి. ఇండియాను స్టాంపు ఆక్రమణసవరణ మొకటి 1928 సంవత్సరమున ఆమోదింపబడినది. అక్టోబరు 1 వ తేదీన ఆచట్టము అమలునందుంచబడినది. కాని చట్టమునందలి వివరములు అందరకు చక్కగ తెలియనందున కొత్తచట్టమునందు విధింపబడిన విషయము సరియగు స్టాంపులను రిజిస్టరు పత్రములకు కొంతమంది పార్టీలు ఉపయోగించు లేదు. ఇట్లు తక్కువ స్టాంపు లుపయోగించినపత్రములు చట్టము ప్రకారము చెల్లనేరవు. ఈ ఇబ్బందిని తొలగించుటకై ఈ బిల్లు లేబడినది. 1928 సెప్టెంబరు ఆఖరు నుండి దీనినందు ఆఖరులోగ రిజిస్టరు చేయబడిన డాక్యుమెంటుల నన్నిటిని సక్రమమైనవిగ చేయుట బిల్లు ఉద్దేశము. ప్రామి సరిశోధనము ప్రకారము అదనపు స్టాంపును అంటించవలసియందుండును.

బిల్లును మాకు వాటర్సగారు ప్రవేశపెట్టిరి. కొంత చర్చ జరిగినపిమ్మట బిల్లు ఆమోదింపబడినది.

భారతీయ నైపుల రిజిగేషను ఆక్రమణసవరణ బిల్లును హోం శ్రీకీటర్ క్రిరారుగారు రుపపాదించిరి. నైపులుగ నున్నవారే ఈచట్టములని లాభములు పొందవచ్చుననియు పెన్న నుపు కొన్నవారు ఈచట్టమునందు నూచింపబడిన సౌకర్యములను పొందజాలరనియు ఇటీవలనే లాహోరు హైకోర్టువారికి కేసులో తీర్పు చెప్పియుండిరి. ఈలోపమును నివారించి నైపుకులుగ నన్నవారికందరకును, పెన్న నుపు కొనినవారిలో సహా, ఈచట్టమునకు సంతృప్తి లాభము కలుగగలదులకై ఈ బిల్లు లేబడినది. కొంతచర్చ జరిగినపిమ్మట ఈ బిల్లు ఆమోదింపబడినది.

శుక్రవారపు కార్యక్రమము

అంతిమో ప్రేమకౌన్సిలుసభ ఆరంభమయ్యెను. మ

గంజాముజిగ్గాతుపాను

వరదలనహాయనంపుము జమాఖర్చులు

జ. మ.

గంజాముజిగ్గాతుపాను సభ్యులువారి ద్వారా వచ్చిన విరాళములు రూ. 1659.2.0
కలకత్తా సాధారణ ప్రభుత్వసమాజముద్వారా రూ. 1213.0.0

మొత్తం. 2902.2.0

ఖ. ర్య.

వస్త్రముల రూపమున సహాయము 1152.12.0
ఇండ్లకు చొప్పుయిచ్చుటకు 684.15.2
నగదు 176.14.0
దేవదళములకు 21. 8.0
ప్రచారకులకు నామకలనవస్త్రబోయినవారికి భోజనము 28. 5.11½
తపాలఖర్చునకై 19. 2. 9
ప్రచారకులకు ప్రయాణపుఖర్చు 99.14. 6
ఆర్. బాలకృష్ణ రావుగారిద్వారా నిలువయున్న మొ. 768.9.7½

మొత్తము 2902. 2. 0

జయమంగళార్థం

కార్యదర్శి

విజ్ఞప్తి

ఈ విన్నపమునందు సంతకము చేసినవారిలో నొకరు జనవరిమాసమునందు బొంబాయి పురజనులకు విన్నవించుకొని యుండెను. వారు దయతో నొసంగిన విరాళముల నందుకొని కృతజ్ఞత తెలుపుచున్నాము. నేటి నోరోట్టంమూరాజాగారు మాకు వాడియట్ల ధర్మములకును వారొసంగిన భూరి విరాళమునకై ప్రత్యేక వందనము లర్పించుచున్నాము. మదరాసు ప్రభుత్వమువారు తగిన సహాయము జేయుదురని భావించితిమి గాని యిప్పటివరకే విషయము జేసినట్లగుపడును.

వేలకొలిది ప్రజ లింకను యిండ్లు లేకనున్నారు. వారికి కట్టబట్టయు నిలువ నీడయు లేకున్నవి. వర్షకాలము దగ్గరకు వచ్చుచున్నది. నిర్వాసితులగు వీరి యవస్త్ర యిండ్లు డెట్లుండునో చెప్పజాలము. కావున మరల యొకసారి దయార్థ హృదయములగు బొంబాయి ప్రజలకును యితర స్థలములవారికి విన్నవించుకొనుచున్నాము. తుపాను బాధనొందిన యీ పేదప్రజలకు ఇండ్లు వస్త్రము లొసంగుటయందు మాకు తోడ్పడ వేనుచున్నాము. విరాళములను జయ మంగళ రథో కార్యదర్శి గంజాము తుపాను సహాయసంఘము బరంపురం అని గాని బి. దాసు, ఎం. ఎల్. ఎ. 28, మెడోనువీధి, స్టాంపు బొంబాయి అని గాని పంపవలెను.

బి. దాసు ఎం. ఎల్. ఎ. (బొంబాయి)
జయమంగళార్థం (బరంపురం)
బాలకృష్ణరావు (బరంపురం)
శశిభూషణరథో ఎ. ఎల్. సి. (బరంపురం)
నిరంజనబాబుగారు
విశ్వనాథదాసు ఎం. ఎల్. ఎ. (చిత్రపురం)
విచిత్రానందదాసు (కటకం)
గోపబంధుచౌదరి

కల శుక్రవారమునాడు సభ సమావేశమగును. టారిఫ్ బోర్డు వారిసలహాలను అంగీకరింపవలయుననియు గంభకముపై దిగు మతిపన్నును రద్దుచేయవలయుననియు గా. చామవికుగారు శుక్రవారమునాడు పాదించెదరు. (అ. ప్రె)

చాకులు - తాళములు

మంగలికత్తులు

ఆంగ్రసోదరులచే చేయబడినవి మేలయినవి.

వెంటనే ధరలక్కాటలాకునాయుడు.

బి వెంకటేశ్వర్లు లండ్ కో లిమిటెడ్

కట్టపు అండ్ లాక్ మేకప్స్ cet.

3081 పెద్దాపురం. (గోదావరిజిల్లా)

తెలిగ్రాఫ్ అడ్డం. "ఇండస్ట్రీ" పెద్దాపురం.

నె ల క్షు క మి టి ని య మి ర వ బ డు ట

సర్ పురుషోత్తమదాసు ధామకు దాసుగారు ఇట్లు చెప్పిరి:—సమర్థులగు సర్ ఛార్లెస్ ఇమ్మగారు మాట్లాడిరిగాని అంతటిభావము కనపడలేదు. ఉమ్మడిపరిశ్రమ ఈదేశమున ఇంత క్షీణింపజేయుచున్నప్పుడు 15 వర్తకసంఘముల ప్రతినిధియగు విల్సనుగారు ప్రకటించినభావములు ఆశ్చర్యమును పురిగొల్పుచున్నది. ఇతను ఆలస్యముజరుగుట వినాశకరమనినా అశ్చస్టాయము. ఇతరదేశములందు పరిశ్రమలను సంగక్షింపబడుట ప్రభుత్వమువారు గనసహాయమొసగుచున్నారాయని వారిని నేను ప్రశ్నించుచున్నాను. మాడుసంతృప్తముఁడో ఈ సతరక్షణిభావము అంతమొందకూడదనియు ఈవిధానమే శాశ్వతముగ కొనసాగవలయుననియు కోరుచున్నాను.

సెలక్టర్ కమిటీ

నియోగిగారి సవరణ

బిల్లును పరిశీలించుటకు సెలక్టర్ కమిటీని నియమించవలయునని నియోగి గారి క సవరణను పాదించుచు ఇట్లు చెప్పిరి:—ఇది క్లిష్టమగు సమస్య యగుటచే నిపుణులు కొందరు ముందుగ బిల్లును పరిశీలించుట అవసరము. మర్యాదలను మరైన కమిటీవారి నూచనకమిటీతో తెలియకున్నవి. ఈ బిల్లువల్ల నాకార్యాధిక్రమభివృద్ధికి భంగము కలుగునేమో అనుచున్నది. ఆలోచించవలసియున్నది. మరైన కమిటీవారి నూచనలను ప్రభుత్వమువారు ఈ సెలక్టర్ కమిటీ సభ్యులకు రహస్యముగ నైనను తెలిపెదరని నమ్ముచున్నాను.

పండిత మాన్య

పండిత మాన్యగారు ఇట్లు చెప్పిరి:—బిల్లును ప్రవేశపెట్టినందులకు ప్రభుత్వమువారికి వందనము లర్పించుచున్నాను. ఈ బిల్లువల్ల ప్రజలు కొంత అదనపుభర్తను భరింపవలసియుండును. కాని ఈ భర్తను భరించుటవల్ల దేశీయపరిశ్రమ అభివృద్ధి జేందునని స్పష్టమైన చింతలేదు. పరిశ్రమకు కావలసిన ధనమును భారతీయులు పెట్టుబడిపెట్టి భారతీయులే పరిశ్రమలను నిర్వహించుచున్న పరిశ్రమల కేకాసంరక్షణవిధానమును అనువర్తింపజేయవలెను. 20 కోట్ల మూలధనముతో భారతదేశమున విదేశీయులు ఒక ఉక్కుపరిశ్రమలయమును స్థాపింప ఉద్దేశించుచున్నారని తెలియుచున్నది. ఇట్టి పరిశ్రమలు ఈ బిల్లువల్ల లాభము పొందనివిధమున బిల్లు ఉపాధ్యాయమును మార్పు అవసరము.

జిన్నా గారు సెలక్టర్ కమిటీ నియమించడవలయునను సలహాను ఆమోదించుచు సంరక్షణవిధానమును ప్రభుత్వమువారు అనుసరింపవలెనని తాతాపరిశ్రమ క్షీణించునని చెప్పిరి.

సర్ బేలుబ్లా కేటుగారు

సర్ బేలుబ్లా కేటుగారు ఇట్లు చెప్పిరి:—విల్లునుగారి సలహా ఆమోదించబడిన దిగుమతి చేయబడుఉక్కుపై సుంకమును రద్దుచేయవలెను. ఈ బిల్లు కేవలము ప్రభుత్వఆదాయము వృద్ధిచేయుటగాని ప్రభుత్వఆదాయము అధికము చేయుటగాని తగుదురేమో యడలేదు. ఒక్క కంపెనీవారి లాభము కొరకు ప్రభుత్వమువారి కొక బిల్లు తయారుచేయుట విపరీతమున పక్షం. కాతాకంపెనీవంటి పరిశ్రమలయముకు ప్రభుత్వసహాయమే అవసరమని నా అభిప్రాయము. కాని ఉక్కుపరిశ్రమను రక్షించుట అవసరమని ప్రభుత్వమువారు అభిప్రాయపడిరి. కావున భారతదేశము సరియగుపద్ధతులపై ఈ పరిశ్రమ అభివృద్ధి చెందవలయునను ఉద్దేశముతో ఈ బిల్లు తయారుచేయబడినది. తాతాకంపెనీతో పోటీచేయగలగిన ఇతరభారతీయఉక్కు పరిశ్రమలయములుకూడ ఈ బిల్లువల్ల లాభము పొందును. రిఫైనరీలు జరిగినవిమ్మట మరల విచారణ జరిగి కొత్త బిల్లు ప్రవేశపెట్టబడును. సెలక్టర్ కమిటీ నియమించబడవలయునను సలహాను ప్రభుత్వమువారు ఆమోదించుటకు "వ స్పర అభివ దనములు విసుగుపర్చించుచున్నవి"

చమనులూగా ఎట్టుచెప్పిరి:—పరస్పర అభినందనములు వినుగ ప్రజ్ఞించుచున్నవి. సామాన్యప్రజలను దోపిడిచేయుటకు తెలుపినబిల్లును దినమంతయు ఇండిపెండెంటు సభ్యులు స్వరాజ్యపక్షమువారు ప్రశంసించుట ఆశ్చర్యము కలుగజేయుచున్నది. ఈ బిల్లు భవిష్యత్ సౌకర్యమునకై తేడినది. ప్రజలకు ఎట్టిలాభము కలుగదు.

సంరక్షణ విధానము ననుసరించి దిగుమతి సుంకములు అధికము చేయబడిన జీవనవ్యయముకూడ అధికమగును. నిర్వహణక్రియలు సహజములను లేనందున తాతాకంపెనీవారు సంరక్షణమును కొరుచున్నారు. తాతాకంపెనీవారియందు లోపములున్నవని ప్రజలు అదనపు భర్తను భరింపవలయునను విపరీతవాదము గావించబడుచున్నది. జెనుకుపూరునందు కార్మికులకెట్టి సంరక్షణ లేదు. మొన్న జరిగినసమ్మె పరిష్కరింపబడినప్పుడు కంపెనీవారు అంగీకరించిన పరతులను వారు ఆచరణయందుంచలేదు. ప్రజాప్రతినిధులతో నిండిన ఈ సభవారు ధనికుల అభిప్రాయములను పలుకు చిలుకవలె మార్గకాదు. మనము సంరక్షణవిధానమును ఆమోదించిన, బిడ్డలను అణగారొక్కి ధనికులకు తోడ్పడినవార మయ్యెదము."

మాడుసంసత్సరములకన్నను ఎక్కువ కాలము బిల్లు అమలునందుండ వలయునని డాక్టరు గోరుగారు చెప్పిరి. జోషి గారు సవరణను బలపరచుచు పరిశ్రమలకు జాతీయపర మైన ర్పుదనుని చెప్పి తాతాకంపెనీవారు కార్మికుల నాదరించుచున్న విధమును తీవ్రముగ ఖండించిరి.

గాంధీ మహాత్ముడు సంరక్షణవిధానమును ఆమోదించుచున్నారని సి. యస్. రంగయ్యగారు చెప్పిరి.

పటేలుగారు

పి. జి. పటేలుగారు సవరణను బలపరచుచు చెల్లియను నుండి రూ 110 ఉక్కు దిగుమతి అగమ్యుదనియు, బిల్లునందు

నూచింపబడిన సంరక్షణము చాలవని యు, ప్రభుత్వమువారు ఉత్సాహముతో సంరక్షణవిధానము అనుసరింపవలయును లేకున్న అధికమగు నష్టము కలుగుననియు చెప్పిరి. పరిశ్రమలను జాతీయపర మొనర్చు విధానమును తాను అంగీకరించుచుండెనని పటేలుగారు తెలిపిరి.

సర్ ఛార్లస్ ఇన్సుగారి ప్రత్యుత్తరము

సర్ ఛార్లస్ ఇన్సుగారు చర్చకు ప్రత్యుత్తరమిచ్చి, ఉపాధ్యాయులందరిలోపములన్న, సెలక్టర్ కమిటీవారిలోపములను సవరింపవచ్చుననిరి. పరిశ్రమలకు జాతీయపరమొనర్చవలయునను సలహాపై మాట్లాడుచు ప్రభుత్వమువారి భారమును పోషించబాలానియు, సంరక్షణవిధానము నవలంబించుటతో ప్రభుత్వమువారు తృప్తిపొందెదరనియు ఇన్సుగారు చెప్పిరి. వివరములందు భేదములున్నను సభవారు సంరక్షణవిధానమును అంగీకరింపవలయునని ఇన్సుగారు చెప్పిరి.

నియోగిగారి సవరణ ఆమోదింపబడుట

రాత్రి 7.30 గంటలకు నియోగిగారి సవరణపై సమీక్షలు పుచ్చుకొనబడెను. బిల్లును పరిశీలించుటకు సెలక్టర్ కమిటీని నియమించవలయునను సలహా ఏకగ్రీవముగ ఆమోదింపబడెను.

సెలక్టర్ కమిటీ సభ్యులు

ఈ క్రింద కేర్కొనబడినవారు సెలక్టర్ కమిటీ సభ్యులు గ నియమించబడిరి:—సర్ ఛార్లస్ ఇన్సు, సర్ బేలుబ్లా కేటు, పండిత మోతీలాలు నెహ్రూ, పండిత మదనమోహన్ మాలవ్యా, బిపిన్ చంద్రపాల, రామచంద్రరావు పంతులు, పైమింగ్, జిన్నా, పెయిరీలూలు, మహమ్మదు యాకూబ్, డాక్టరుగోరు, ఎ. రంగస్వామి అయ్యంగారు, లోక్రే, జి. మేత, చమనులూలు, జోషి, యస్. కె. దత్త. కె. సి. నియోగిగారు సెలక్టర్ కమిటీ సభ్యులుగ నియమించబడిరి. (తాము తాతాకంపెనీ వాటాదారులమని జిన్నాగారు, మేతగార్లు సభ్యులారికి తెలిపిరి) సెలక్టర్ కమిటీవారు మే 30 వ తేది లోగ్ నివేదికము వాసగెదరు.

సభ అంతటితో ఆపుదలచేయబడెను. మరల మే 30 వ తేదిని సమావేశమగును.

స్వరాజ్యపక్షమువారు సెలక్టర్ కమిటీ సభ్యత్వమును అంగీకరించుట కిదియే మొదటిపర్యాయము. (అ. ప్రె.)

వైకం సత్యాగ్రహము

రాజగోపాలాచారిగారు

నిన్న 27 వ తేది సాయంకాలము బహిరంగసభలో శ్రీ మోక్ష రాజగోపాలాచారిగారు మరల నవవ్యసిద్ధిచిరి. సత్యాగ్రహమును రాష్ట్రమువారు మాత్రమే సాగింపవలెనని నుడిచిరి.

అస్పృశ్యతానివారణసంఘసభ నిన్న కొచ్చిలో జరిగినది. నీలకంఠనంబుద్రీ, మాధవనాయుడు, రామలిమిననుగార్ల సభ్యులనుండిరి. "సత్యాగ్రహిభావన విషయమున సంఘము వారే యేర్పాటుచేసి ఆవిషయమును అవ్యతసరు శిరోహణి సంఘమువారికి తెలుపవలెను. కొత్తలలో సత్యాగ్రహము జరుపరాదు. హిందువులు కానివారు ఉద్యమమును వలసలెనని వారిని కొరవలెను. ఇతర రాష్ట్రములవారు ధనసహాయముచేసినచో సంకీర్తించవచ్చునుగాని ఆసామ్యము అస్పృశ్యతానివారణమునకేగాని సత్యాగ్రహమునకు వ్యయపరపగూడదు. నీలకంఠ నంబుద్రీగారు కాసనోల్లంఘనమును చేయగూడదు. కొచ్చిలోనే వుండి ఉద్యమమును సాగింపవలెను." అను తీర్మానములు చేయబడెను.

డాక్టరు వరదరాజులు నాయుడుగారు 29వతేది ఉదయమునకు కొచ్చికి వచ్చెదరు. సంతానం తంగపెరుమాణిశిల్ల ఎస్. రామనాథంగార్లు 27 వ తేది రాత్రి వైకంతువెల్లిరి.

టి. జి. (కీధరం (తీవేండ్రం), తిరుమినానాథనాథారు (అరుప్పుకోట్ల) గార్లు, 15 రోజులవరకు ఉపన్యసింపగూడదని కొట్నాంజల్లా మేజిస్ట్రేటు ఉత్తరువుచేసెను.

వైకంలో కాంతము గానున్నది. నలంబిరిలవసరములేదు. దొరతనమువారు అరెస్టుచేయుటలేదు. ఎవరినిగాని వెడల గొట్టుటలేదు: అని నీలకంఠనంబుద్రీగారు తెలిపిరి. (అ. ప్రె.)

మద్రాసు ఆంధ్ర సవరణమరలా రైల్వేకంపెని లిమిటెడ్

(ఇంగ్లండులో ఇంకార్పొరేటు చేయబడినది)

ప్రకటన

1924 సం॥ జూన్ 1 తేది నుండి యాదిగడ సుదహరింపబడిన బండ్ల రాకపోకలు రద్దుపర్చబడును.

అర్ కోల్లూము నుండి ఉదయం	గం॥ 6.30 కు	బయలుదేరి	జోలార్ పేటకు	గం॥ 11.10 కు	పోవు	సెం॥ 23 బండి
జోలార్ పేట నుండి సాయంత్రం	,, 4 కు	బయలుదేరి	అర్ కోల్లూముకు	,, 8.12 కు	పోవు	సెం॥ 24 బండి
వాలాజాకోడ్ నుండి ఉదయం	,, 7.45 కు	బయలుదేరి	రాణిపేటకు	,, 8.5 కు	పోవు	సెం॥ 149 బండి
డిటో నుండి సాయంత్రం	,, 7.25 కు	బయలుదేరి	డిటో	,, 7.45 కు	పోవు	సెం॥ 147 బండి
రాణిపేట నుండి ఉదయం	,, 6.30 కు	బయలుదేరి	వాలాజాకోడ్కు	,, 6.50 కు	పోవు	సెం॥ 140 బండి
డిటో నుండి సాయంత్రం	,, 6.15 కు	బయలుదేరి	డిటో	,, 6.35 కు	పోవు	సెం॥ 148 బండి

యస్. యస్. "ప్రాంజెస్టేన్"

చమురువిత్తుల బస్తాలను దూదిబస్తాలను
ఒకచోటనే యుండుటచే తగులబడెను

బొంబాయి, 18 మే:—“ప్రాంజెస్టేన్” అను యోడయెట్లు తగులబడినదో విచారించిన నాకావిచారణ కోర్టువారు తమనివేదికము నివ్వకు ప్రభుత్వమువారికి సమర్పించిరి. ఓడ తగులబడుటకు కారణము, కోర్టులో విచారింపబడిన సాక్ష్యమునుబట్టి, యెట్లు జరిగియుండునని యూహించబడిన వచ్చు తీవ్రదని కోర్టువారు చెప్పచున్నారు. వారి యభిప్రాయములో, ఓడలో సరకులను వేయవలసినవిధముగా వేయలేదు. దూదిబేళ్లనుండి చమురువిత్తులను వేయవలెను. స్టీవువోయ మాల్లెలను చుట్టు కాల్చుకుండజేయు తనిఖీ ప్రయోజనకారి గా లేదు. ఈ కారణములవలన అనగా ఒకచోటనో దూదిబస్తాలను చమురువిత్తులను ఉంచుటవలనను కూల్లపై తనిఖీ సరిగా లేక పోవుటవలనను నిష్ప ముట్టుకొని యుండవచ్చును. నావికులు మంటలవాని చల్లార్చుటకు గొప్ప ప్రయత్నములే చేసిరి. తరువాత ఓడలోనున్న ప్రయాణికులను వేరుఓడలోని కెక్కించుట ఓడ యధిపతి యలక్రమ శిక్షను వారి గొప్ప తనమును కనబరచుచున్నదని కోర్టువారు చెప్పిరి. ఓడమాధ్యుర అసమయమునం దట్లు చేయవచ్చు యెడల అనవసరముగా తనమనుష్యులప్రాణములకు నష్టము తేచ్చెడివాడు. (అ. ప్రె.)

మూత్ర వ్యాధులవలన కలిగిన తీవ్రమగు బలహీనతను త్వరలో కుదుర్చుట కొషధము.

మూత్రవ్యాధులు మున్నగు ద్వందవ్యాధులవలన కలిగిన తీవ్రమగు బలహీనతచేత దీర్ఘకాలము నుండి నేను బాధపడుచుంటిని. నేనీవ్యాధిని అలక్ష్యముచేసి ఉపేక్షచేయుటచే నాశరీరస్థితి మరింత పాడైపోయినది. తరునత్వేలిజిల్లా కృష్ణపురం కాపురస్థులును, ప్రస్తుతము చెన్నపురి జాగ్జిల్లపురు ఆస్థానియన్ వీధిలో రోజూ, గృహమునందు కాపురము న్నవారు నగు కండిత స్వామి శ్రీనివాసయ్యంగార్ల వారి ప్రఖ్యాతివిని వారియొద్ద మంతుపుచ్చుకొనసాగితిని. ఒక్క నెల అగునరికి పూర్తిగా గుణము కలిగినది. ఇవి కుదరిచివ్యాధులని పాశ్చాత్య వైద్యులు వదలిపెట్టివేసిన కుషు, అతిమూత్రము, చిరకాలమునుండియున్న అజీర్ణము, మున్నగు ప్రళలవ్యాధులకుకూడ స్వామిగారు అతిస్వల్పకాలములో పూర్తిగా కుదుర్చుగా నేనుచూచినాను. ఆ మన మందులు చాలా ఖరీదయిరన్నమాట నిజమే. రోగులవల్ల ఆయన చాలదమగాను మనఃపూర్వకముగాను చికిత్సచేయుదురు. అందువలన రోగులకు చాల ఉత్సాహకరముగా నుండును. ఏరు యిరీతిగా ప్రజలకు ప హాపకారము చేయుటకు భగవంతుని వారికి దీర్ఘ ముపు సెనంగుగాక.

ఆర్. జ్ఞానదేశికంశిల్ల, బి. ఏ.
(ప్రకటన సెం 22 బి) నలాతింపుత్తూరు, తిరునల్వేలిజిల్లా.
హాలుకాం 280 లింగకెట్టిపేరి, చెన్నపురి 2-12-23.

ఆంధ్ర పత్రిక

1924 వ సం॥ మే నెల 28 వ తేది

బుధవారము

లిక మీషను రిపోర్టు
హైందవ శాసనసభ

లికమీషను రిపోర్టు సూచనలను, బ్రిటిషు పత్రికలు పొగడుట వింతగాదు. సి వి లు సర్వీసు యుద్ధ్యోగులకు లాభము గలిగిన యీ పత్రికలకు చాలును. లండను టైముస్, డెయిలీ టెలిగ్రాఫ్, డెయిలీ న్యూస్, వెస్టుమినిస్టరు గెజెట్టు పత్రికలు, తమ సంతృప్తిని వెల్లడిజేసినవి మార్నింగ్ పోస్టు, డెయిలీ పాయింట్ పత్రికల కింకను తృప్తి గలుగ లేదు. ఈ పత్రికలదృష్టిలో, రిపోర్టు తగినంత స. కుచి తముగ నుండకపోయెను. బ్రిటిషు పత్రికాభిప్రాయ మిటులుండ యీ సూచనలను ఏప్రిలు 1వ తేది నుండియు అమలులోనికి దెచ్చుటకు ప్రభుత్వము వారు నిశ్చయించిరి. ఏమి యీ యీ తురము? శాసనసభవారితో యోచించి పిమ్మట పీనినవము లోనికి దెచ్చెదరను నాక యంతరించిడి. ఇంత త్వరితముగ ప్రభుత్వమువారి శ్రేయవహారమును పరిష్కరించియుండరు శాసనసభ్యులకు పీలున్నచో, సిమ్లాలో నిప్పుడు జరిగెడి సెషనులో తమ యభిప్రాయమును తెలుపవచ్చునని ప్రభుత్వసభ్యుడు సూచించెను. కాని నిన్నగాక మొన్న కమిటీ రిపోర్టు ప్రచురింపబడెను. శాసనసభ్యులు రిపోర్టును తిన్నగ చదివి పరిశీలించుట కవకాశము లేకుండెను. ఇంత యిగాక ప్రస్తుత సమయమున జరిగెడి హైందవ శాసనసభ టూరిఫ్ చట్టమును విచారించుటకు ప్రత్యేకముగ సమకూర్పబడినది.

ఇట్టి ప్రత్యేకసభలో, పబ్లికు సర్వీసుకమిషను రిపోర్టును ముఖ్యకీషయమును చర్చించుటకు సావకాశ ముండునా? ఏదియో నొకవిధముగ కార్యకలాపమును బూర్తిచేయించవలెననిన, నటుల జేయించవచ్చును. రాజోపు సభలో ఏ విషయమును చర్చించవలయు ననియు, అంతవరకును రిపోర్టుసూచనల నమలు లోనికి దేగూడదనియు ఇండియామంత్రికి దెలుప వలెనని రామచంద్రరావు, గవర్నరు, జిన్నా, పటేలు గార్లు గోరిరి. హోంమంబరుగు మడ్డిమెనుగారు టటుల వాగ్దానము జేయకపోయిరి. శాసనసభ్యుల యభిప్రాయమును దెలిపిన, ఆలివియరు ప్రభువు గారు సర్వీసుఉద్ధ్యోగులకు వెంటనే మేలుగూర్పక ఉండజాలదు. బ్రిటిషుప్రభాభిప్రాయము ఆలస్యము నే మూర్తమునహించదు. ఇండియామంత్రిగ రివిషయమై ను స్తీజేడటకు పీలులేదని, హోంమంబరుగారు ఖండితముగఁగలిగిరి. రిపోర్టుసూచనల నొకమా రమ లలోనికి దెచ్చినపిమ్మట శాసనసభలో నెంత చర్చజేసినను, ఎట్టితీర్మానముల గా విం చిన ను, ప్రయోజన ముండదు. వెంటనే చొదలగొనవల సిన యవసరముండుచో, శాసనసభవారి భిప్రాయ ము దెలుపకముందే, తా మటుల గావింపవలసి నవచ్చునని ఇండియామంత్రిగారు వెనుకదలిపిన సందర్భము హోంమంబరుగారు దాహరించిరి. స్నేహకాన్యలుసభలోనెమి, హైదవ శాసనసభలో నేమి, ప్రభుత్వము వారి క్లమా ది రి నే జవాబిచ్చిరి. విశాఖ

సంఘమువారి ఏర్పాటులు వెంటనే యమలు లోనికి రాకమానవు. శాసనసభ్యులు ముందెన్నడో గంభీరోపన్యాసముల గావించి, తృప్తిజెందవచ్చును. మరల క్రొత్తబరువు హిందూదేశముపై ఒడి నది. దీనిని తొలగించుకొనవలెననిన, శాసన సభలలో నెంత దీర్ఘ ప్రసంగముల గావించినను ప్రయోజనముండదు. స్వపరిపాలనము లభించిన గాని, ప్రజల ద్రవ్యము వారి యిచ్చ ననుసరించి వ్యయపరుపబడదు. స్వపరిపాలనావత్స్యకతను తేట పరుచుటకు, లీ కమిషను రిపోర్టు విశేషప్రయోగ కరముగ నుండునని నమ్మెదము.

ఆలివియరు ప్రభువు : సత్యమూర్తిగారికి వ్రాసిన లేఖ

ఇండియామంత్రియగు ఆలివియరు ప్రభువు గారు సత్యమూర్తిగారికి వ్రాసిన లేఖ ఇంగ్లండు నందు విశేషాంధోళన కారణమయినది. సత్య మూర్తిగారు ఆలివియరు ప్రభువుగారి కేమని వ్రాసి రో తెలియదుగాని, ఆలివియరు ప్రభువుగారు వ్రాసిన జవాబుమాత్రము ప్రకటింపబడినది. ఈ జవాబును ప్రకటించుటకు సత్యమూర్తిగారు అనుజ్ఞ నడిగి యుండలేదట. అటుల ప్రకటించవలదని ఆలివియరు ప్రభువుగారును దెలిపియుండలేదు. కాని, ఆలివియరు గారి లేఖయందు ప్రకటింపకూడని యంశము లేవీయు గనుపించవు. వారి యభిప్రాయముల గాంచి, ఆంగ్ల దేశ ప్రముఖులు ఉలికిపడవలసినంత యవసరమును గనుపించదు. ఆలివియరుగారి లేఖ యిటులున్నది.

“నూడవతేదిన వ్రాసిన మీ లేఖను సంతస ముతో నందుకొంటిని. స్వరాజ్యపక్షముతో నెక్కుడు చేరికయుండుట వాంఛనీయమని మీరు గనుబఱచిన విశ్వాసమునందునే పాల్గొనుచున్నాను. మద్రాసులో ద్వంద్వప్రభుత్వపద్ధతి ఎటుల పని జేయుచున్నదియు దెలుపుచు మీరు కంపిన వివర ములను పరికించుటకు నాకు కుతూహలమయ్యెను. జాతిపై నాధారపడుపక్షము నొకదానిని నేర్పరు చుటకు మీరు జేయుచున్న ప్రయత్నములను గమనించితిని. శాసనసభలో జరిగిన చర్చల బట్టి, స్వరాజ్యపక్షమువారు గోరిన వేదిక యిడియేనని నేను గ్రహించితిని. ప్రత్యేకసాంఘిక ప్రాతినిధ్య పద్ధతి నిలిచియుండుట స్వపరిపాలనాప్రతిష్ఠాపనలు కొనసాగుటకు ప్రతిబంధకముగ నుండునని, నాకు దోచుచున్నది.”

పై లేఖ ఎక్కడలేని యలజడిని గలిగించినను, దీనియందు విపరీతముగు సూచనలేవీయు గనుపిం పవు. జాతిభేదముపై నాధారపడిన రాజకీయపక్ష ము నేర్పరుచుట దోషమని, ప్రజ్ఞాలెవరును దెలుప బోరు. ప్రత్యేకప్రాతినిధ్యము నాశించెడి బ్రాహ్మణ తరులైనను, మహమ్మదీయులయినను, దీనిని తాత్కాలిక రక్షణగ నుపయోగించుచున్నారు గాని, పర్య కాలములందును ఈపద్ధతియే నిలిచియుండవలెనని గోరజాలరు. అటులగోరుటవలన, యీ సంఘము లెన్నటికిని అభివృద్ధిజెందజాలవని యంగీకరించినటు లగును. ఆలివియరు ప్రభువుగారికి ప్రత్యేకప్రాతినిధ్య సూత్రము దురుపయమగుట వింతగాదు. అంత మాత్రముచే ప్రస్తుతపు ఏర్పాటులను వారు తొల గించెదరని నూహించుటకు పీలుండదు. ఉన్నతా దర్శనమునకై పనిజేసెనేవారికి ప్రోత్సాహ మొస గట సయితము నేరమని ఎంచుట విచిత్రము. కామన్సుభలో నీవిషయమై క్లెల్లలనేకములడుగ బడెను. ఆలివియరుగారు రిపివరకు దెలిపిన యభిప్రాయముల కిలేఖలోని విషయములు విరుద్ధ ములుగావున తేటము, సభ్యులు తృప్తిజెందరయిరి.

ఇట్టి యభిప్రాయములను కామన్సుభలో దెలుప వలయునట గాని, ఇతరులకు దెలుపగూడదని, ఒకరు గర్జించిరి. ఇట్టి లేఖలను ఇండియా ప్రభుత్వమువారి ద్వారా కంపవలెనని మరియొకరు ముందలించిరి సత్యమూర్తిగారు ఆలివాదియును అస హాయవాదియు నగుటచే, వారితో సంప్రతించుట విరుద్ధమని మరియొకరెత్తిపొడిచిరి. జాయింట్ కమిటీ కి సంగతిని దెలిపియుండవలసినదని యొకరు బలు కగ, మరియొక మా రీ విషయముగూర్చి చర్చను పురికొల్పెదమని వేరొకరు బెదిరించిరి రిచర్డుగారు దెలిపిన సమాధానముల నీ సభ్యులంగీకరింకక బోయిరి. కొందరు సభ్యులకు ప్రొద్దు పోవుట కేదియో యొకవిషయ ముండవలయును. సత్య మూర్తిగారు ఆలివియరుగారి లేఖను ప్రచురించి, యిట్టి సభ్యులకు కనిగల్గించిరి. మరికొంత కాలము వరకు యీ వివాదము చెలరేగుచుండునని యూహింపవచ్చును.

పై వాక్యములు ముద్రింపబడిన పిమ్మట సత్యమూర్తిగారి సమాధానము మాకు చేరినది. పబ్లికు సందర్భములలో వ్రాసిన లేఖ గావున తాము దానిని ప్రచురించితిమనియు, ఈ లేఖను ప్రకటించుటలో ఎవరికిని ఇబ్బంది గలిగించుట తమ యుద్దేశ్యము గాదనియు, ఒకవేళ తమ దృష్టవలన నెవరికయినను కష్టము గలిగినచో, తా మందుకు మనఃస్ఫూర్తిగ విచారముచు దెలుపుచున్నా మనియు, సత్యమూర్తిగారు ప్రకటించిరి.

కీర్తికేసులగు ఆచంట సుబ్బారాయుడు నాయుడు గారు

రక్తాక్షి తనమహిమ నిదివరకే గనుబఱచు చున్నది. కలుపురు మధ్యవయస్కులను మృత్యు వాత బడవైచుచున్నది. ఆచంట సుబ్బారాయుడు నాయుడు గారు న్యూ మో నియా తో బాధపడి నిన్న రాత్రి పది గంటలకు చని పోయిరని దెలుపుట కెంతయు చింతించుచున్నాము. వీరి సహచర్య భాగ్యము లభించినవారికి, వీరి గుణాతిశయము తేటపడును. వీరితో కలిసి ఇంగ్లీషు పైకిలు ఇంపోర్టింగు కంపెనీని నిర్వహించిన వార శాసన సూర్యగావుగారు చనిపోయి ఎంతకాలమో గాకముందే, సుబ్బారాయుడు నాయుడుగారుగూడ మృత్యువాతబడుట మిగుల దురదృష్టము. సూర్య రావుకంతులుగారి ఆ కాలమరణమునకు విశేషముగ దుఃఖించిన సుబ్బారాయుడు నాయుడుగారు, తమ ప్రియ స్నేహితునికలిసికొనుటకోయన, నతిశ్రీఘ్రముగ దివమున కేగిరి. సుబ్బారాయుడు గారు ఆంధ్రవణి క్కులలో పేరెన్నికగాంచిరి. కాకినాడయందును, చెన్నపురియందును వీరివర్తకము సత్వభివృద్ధి గాంచెను. చెన్నపురి ఆంధ్రపాఠులలో వీరు మిగుల ప్రాముఖ్యము వహించి, ఆంధ్రసభాధి సంస్థలకు మూలాధారులుగ నుండిరి. సంస్కరణము లారంభ మయినపిమ్మట మదరాసు శాసనసభలో సభ్యులై మూడు సంవత్సరముల కాలము బసచేరి. కాని రెండవయూరు సభ్యత్వమునకై ప్రయత్నింపక అట్టి వ్యామోహమును వదులుకొనిరి. వీరు జస్టిసు పక్షమునకు జేరినను ఇతర పక్షములవారితో సత్యంలే స్నేహముతో మొలగుచుండిరి. సాంఘిక సంబంధమునందు, బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతర విభేదమును వీరు గనుపఱుపరయిరి. ధనికులయినను, వీరర్హితరగుటల వారితో కలిసి మెలసి తిరుగుచుండెదవారు. ఏ విషయము గూర్చి యెవరు తమ మనోభావములను స్పష్టముగ దెలుపుటకు వీరు వెనుదీసెనేవారుగారు స్నేహపాత్రులగుటచే, వీరికి పెక్కుమంది మిత్రులు గలరు.

నిష్కలస్వభావులగుటచే, వీరు చెన్నపురి ఆంధ్రుల ప్రేమను చూరగొనిరి. తమకు ప్రేమయిన యుద్యమము లన్నిటికిని వీరు తోడ్పడుచు ధనసహాయము చేయుచుండిరి. ఆంధ్రాభిమానము వీరికి మెండు. దానియందు ఇతరములగు నభిప్రము లన్నియు గలిసి పోయెడివి. ఇట్టి పాఠనిగోల్పోయి నందుకు, ఆంధ్రసంఘమును, చెన్నపురి ఆంధ్ర సభయు మిగుల విచారము జెందకమానవు. వీరికి చూపునరికి నలువది సంవత్సరములయినను నిండి యుండును. నాయుడుగారిటుల యకాలమరణమునకు లోనయినందులకు మాకు గలిగిన విచారమును దెలుపుచు హృదయపూర్వకముగ సానుభూతిని వారి కుటుంబము వారికిని, బంధువులకును మిత్రులకును, ఇందుమూలమున నుద జేయుచున్నాము.

సంస్కరణముల విచారణ

సంస్కరణముల విచారణ వలన, కొంత మునుగునేమోనని విశ్లేషణలను ప్రభుత్వ లింకను భయపడచునే యున్నాను. లేదని ప్రభుత్వము వా రేమయిన పొరబాటు జేసేకేమోనని ఆతు రము జూపుచున్నాను. అట్టి భయమున కవకాశము లేదని, విశ్లేషణలనుగారికి, ఇండియాసహాయము తి రిదర్శనగా రభయమెసగిరి. హెయిల్ గారి ప్రసంగములో జెప్పబడిన పరిమితిని, విచారణ దాటి బోదనియు, కార్యవిధానము తిన్నగ జరుగుటకు మాత్రము కొలదిమార్పులు జరుగవచ్చును గాని, సంస్కరణముల బునాదుల కెట్టి చలనము గలుగద నియు, రిచర్డుగారు సూచించుటవలన ఎట్టి భీతి కెడ ముండనేదు. విచారణ ఫలితము కామన్సుభభకు దెలియజేయబడును. కామన్సుభభవారు దాని నికను సంకుచితము గావించుట కవకాశముగలదు. స్టేటుకౌన్సిలుసభలో సర్వాధికారిగా రడిగిన ప్రశ్నకు జవాబు చెప్పుట విచారణసంఘమును నియమించినవారు ఇండియా ప్రభుత్వమువారే నని క్రీతారుగాను సూచించిరి. ఇండియామంత్రి యను జ్ఞును పొందకుండనే దీనిని ఏర్పాటుజేసిరట. ఇండియా ప్రభుత్వమువారు తమ యిచ్చవచ్చిన చర్య గైకొనిరి. దీనికి ఇండియామంత్రి తలయాడింపక తప్పదు. ఇట్టి కమిటీల మూలమున స్వపరిపాలన సమస్య పరిష్కారము గాజాలదు. గృహనిర్మాణ చట్టము సందర్భమున నోడిపోయినచో, లేదని పక్షమువారు రాజీనామా నిచ్చెదరని ప్రకటించ బడినది. హైందవసమస్య విషయమై వీ రిట్టి పట్టు దల జూపిన బాగుడును. కాని అట్టి యానక్తి వీరి యందు గనుపింపదు. లేదని ప్రభుత్వము నిలిచి యున్నను, నిలిచి యుండకపోయినను, హిందూ దేశము కృతసిద్ధియైరాలై యున్న యెడల, ప్రజా భిక్షము నెఱవేఱకమానదు.

టూరిఫ్ చట్టము

టూరిఫ్ చట్టము సెలెక్టుమిటీకి పంపబడినది. హిందూదేశపరిశ్రమలకు రక్షణవద్దతి గూడని, నిల్వనుగాని వాదించిరి గాని, వారివాదము నిష్ఫల మయ్యెను. కాని, ఆర్థికసభ్యుని ప్రసంగమునబట్టి, మూడుసంవత్సరముల కాలము ముగిసిన నమ్మట టూరిఫ్ ఏర్పాటులు నొలగిపోవునటుల గనుపించును. అందునుగూర్చి నిర్ణయమిప్పుడే జరుగకున్న ప్రయోజన ముండజాలదు. తాత్కాలికపు ఏర్పాటులవలన కొలదిగ నుకశాంతి గలుగవచ్చును. కాని యూరపి యను వర్తకు లాందోశము సలిపెదరేని, యిట్టి ఏర్పాటులు తొలగించబడుటసహజము. టూరిఫ్ బోర్డు సూచనలు తెగినంతవిశ్వాసముగ లేవు. వారు సూచించిన రక్షణవద్దతి నిలుకడగలదిగ గనుపింపదు. మూడు

ఆంధ్రుల గాంధీ మహాత్ముని వుజానిధి

లక్షరూపాయలు నమర్చింపవలెను

28.5-24

యథా శక్తి ని తోడ్పడుడు

కోశాధిపతి క శీనాథుని నాగేశ్వరరావు
చందాలు : 30503-1-10
ఇదివఱకు : ఇదివఱకు : 14792-13-5
పూజానిధికి సామ్యునుబంపు చిరునామా: కా. నాగేశ్వరరావు, నెం 7 తంబుకెట్టిపేరి, మద్రాసు

సంవత్సరము లయినపిమ్మట మరల విచారణ జరుగ వలయుననుట, అసర్థదాయకము. బ్లాకెట్టుగారు రక్షణవద్దతి నిలువనేరదని ఆశీర్వాదించుచున్నాడు. సెలెక్టుమిటీలో, టూరిఫ్ ఏర్పాటులకు శాశ్వతాధారమేమయిన గల్పింప బడనో లేదో చూడవల యును. మాలవ్యాగారు సూచించినటుల హిందూ దేశమును దెట్టి కంపెనీయినను ప్రభుత్వమువారు సహాయము జేయుటకు ప్రస్తుత చట్ట మవకాశమిచ్చు చున్నది. దీని నవకాశముగ దీసికొని, తాతా కంపెనీ తో పోటీ పడుటకు విదేశీ యు లిక్కడ కంపెనీలను సాపేక్ష పను న్నారని తెలి యుచున్నది. తగిన ఏర్పాటుల నిపుడే గావించనిచో టూరిఫ్ చట్టమువలన లాభము లేకపోవును. విదేశీ యులు హిందూదేశప్రవ్యమును వెలుపలకు గొని పోవుటకు మరింతవీలగును. సెలెక్టుమిటీవారిలోప ములను తొలగించెదరో లేదో త్వరలో దెలియ గలదు.

అకాలీజట్టులు

ఇంతవరకు ఆయిదు జట్టుల అకాలీలు జయి తోకు శాంతముగ వెలి, అరెస్టుకు లోనయిరి. ఆరవజత యిదివరకే బయలుదేరి వెడలె ననియు, ఏడవజత గూడ బయలుదేరి ననియు, దెలియుచున్నది. అకాలీనిశ్చయ మిటుల వెల్లడి యగుచున్నను, నాభాపరిపాలకుడు వారి జన్మస్వా తంత్ర్యముల నరికట్టుట మానలేదు. పవిత్ర గ్రంథ మును పూజించువాక్కును ప్రసాదించలేదు. లా, అర్జులను దైవమునే పూజించెడి రీతింగుప్రభువుగా రిప్పటికయినను, జోక్యము కలుగజేసికొనక, నిరీ షించుచున్నాడు. వీరి స్థిరచిత్తము మిక్కిలి ఆశ్చర్య మును గలిగింపక మానదు. కాని అకాలీల దృఢనిశ్చ యము, వారి ఆత్మశక్తిని ప్రేరేపించుచున్నది. అదై ర్యము, అవిశ్వాసము దొలగిపోయినవి. అహింసా ధర్మమును తుదివరకు విడువకుండుచో, వీరి కార్య ము గట్టెక్కుటయెగాక హిందూదేశాభివృద్ధి గూడ త్వరితముగ సమకూరును. అకాలీల ధైర్యస్థైర్య ములు, దేశమునం దితర సత్యాగ్రహులకు మార్గము జూపుచున్నవి. రీతింగు ప్రభువుగారు దూరదృష్టిని జూపకుండుట దేశమున కితరవిధముల మేలొనర్చుచున్నదనియే గ్రహింపవచ్చును.

అమెరికా: జపాను

జపానుదేశీయులను బహిష్కరించుటకై అ మెరికా సంయుక్తరాష్ట్రములలో ప్రవేశపెట్టబడిన చట్టమును వెసిడెంటు కూలిడ్జిగారు నిరాకరించెద రని వదంతి ప్రబలియుండెను. స్వాభిప్రాయ మెటు లున్నను, కూలిడ్జిగారు ప్రజాభిప్రాయమునకు తొంగి

పోయిరి. అమెరికావాసుల ద్వేషభావము నతిక్ర మింపజాలకపోయిరి. ఈ ఏర్పాటు లేకుం డిన బాగుండెడిదని, కూలిడ్జిగారు విచారించుచున్నారు. కాని, ప్రయోజనము లేని విచారమువలన నమి ఫలముండును? ఇట్టిచట్ట మొకవిధముగ లాభకర మనియే ఎంచవచ్చును. హిందువులను తృణీకరించి నంత సులభముగ జపానుదేశీయులను తృణీక రించుటకు పాశ్చాత్యులకు వీలుండదు. ప్రాచ్య పాశ్చాత్యసంఘర్షణకు జపానుగూడ లోనగుటచే, అదేశమునకుగూడ నిజస్థితి దెలిసిరాగలదు. భావి పరిణామ మెటులుండునో చూడవలయును.

ఏట్టుగారి ఆకాశభంగము

ఏట్టుగా రెల్లపుడును, హైందవనాయకుల నిర్బం ధమును గోరుచుండురు. షేకతాలీ, కిర్నా ప్రభృతు లిదివరకు సింహాశిద్ధిపమునకు బోయి ప్రసంగ ముల గావించియుండిరి. వారినేల శిక్షింపలేదని, ఏట్టుగారు తరుచుగ ప్రశ్నల నడుగుచున్నారు. ఇటీవల మరల ఓట్టి ప్రశ్ననడుగగ, సింహాశ్రమ త్వమువారి కెట్టి చర్య దీసికొనుటకును అవసర ము గనుపింపలేదని కామన్సుభభలో ప్రత్యుత్తర మీయబడెను. ఇట్టి జవాబువలన ఏట్టుగారి కెం తటి యాశాభంగము కలిగెనో జెప్పజాలము.

స్వరాజ్య పక్షము

మహాత్ముని ప్రకటనముపై విమర్శలు
మహారటా

కానన సభలలో పనిచేయు విషయమున గాంధీగారికిని స్వరాజ్యపక్షమువారికిని స్థిరముగా విభేదమేర్పడినది. విభేదము కలదని స్పష్టముగా ప్రకటించుచు కలిసిపనిచేయదగిన అవకాశ ములనుగూడ బాగుగా నాయకులు చూపించినందులకు చాలసం తనించుచున్నాము. దేశహితమునకు పనిజేయుటకొరకు అసహ యోధ్యమమునుగూడ పరిత్యజించుటకు వెనుదీయమని స్వరాజ్య పక్ష నాయకులు నిర్భయముగా తెలిపినందుకు వారిని ప్రశంసిం చుచున్నాము "

కేసరి

"స్వరాజ్య పక్షమువారి విధానము సమంజసము. జాతీ య జీవితముయొక్క సర్వశక్తులు దానియం పిమిడియున్నవి. గాంధీగారుగూడ క్రొత్తదానిని క్రొత్తి కాననసభల ద్వారా నిర్మాణవిధానమును సాగింపవలెనని నూచించిరి. దేశీయులును స్వరాజ్యపక్షమువారిపద్ధతి నామోదించగోరవచ్చు " (అ.ప్రె)

దా ను గా రు

బొంబాయి, మే 27: - సి. ఆర్. దాను : రు భ ర్య
లో సహ సేటిసాయంకాలము నాగపూరుగూడ కలకత్తెకు ప్రయాణము (అ.ప్రె)

విదేశవార్తలు

భారతదేశసంస్కరణములు

మార్చి 28

లండన్, మే 28:—కామన్వెల్త్ ప్రభుత్వ ఇట్లు అడిగిన:—భారతదేశసంస్కరణములను విచారించి సంస్కరణచట్టములో పరిపాలనమునకు సంబంధించినలోపములున్నదిని సవరణలను జేయుటకు ఇండియా ప్రభుత్వమువారు నియమించిన సంస్కరణవిచారణసంఘమువారికి అధికార మియ్యబడుటచే ఈసంఘమువారు రాజప్రతినిధికిగాని ఇండియామంత్రికిగాని అట్టిలోపములను దిద్ది నిర్ధారించుట తెలియజేసెదరా? ఈ అధికారవర్ధనమును సంఘమువారికి, పార్లమెంటుసభ్యులైన రిని ఇందులో జేర్చుటకు, సంస్కరణచట్టమున మార్పులను నూచించుటకు అధికార మిచ్చుటకు ఇదివరలో ఎన్నడైన దృష్టాంతమున్నదా? ఇదివర కెన్నడైన ఇట్లుజరిగినా?

సంస్కరణవిచారణసంఘమువారు ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి తెలియజేసెదరు. ఈసంఘమువారు ఏమిచేయునదియు హెయిలీగారి యుపన్యాసమునందే సంగ్రహముగ నూచింపబడెను. ఈయుపన్యాసమునకు సంబంధించిన ముఖ్యాంశములను కామన్వెల్త్ ప్రభుత్వమువారు మార్చి మాడవలేదని పంచివెట్టిరి. ఈసంఘమువారు సంస్కరణచట్టమున కొన్ని మార్పులను నూచించెదరని తెలుపబడెను. ప్రస్తుతము సంస్కరణములను అమలులో జెట్టినపుడు కనబడినలోపములను సవరించుట ముద్దేశించిరి. పార్లమెంటుసభ్యులు లేనివిచారణసంఘమువారు తరువు పార్లమెంటుసభ్యులను సవరించవలెనని నూచించరని రిచర్డ్సంగారు ప్రత్యుత్తరముజోసిరి.

అసలువిధానమునకు ముఖ్యముగ సంబంధించినవిషయములను విచారణసంఘమువారు ఏమైన నూచించలేని కామన్వెల్త్ ప్రభుత్వము తెలియజేయబడునని రిచర్డ్సంగారు మేలరుగారికి బదులిడిరి.

భారతదేశ వ్యవహారములు

ప్రశ్న పరంపర

లండన్, మే 28:—నేడు భారతదేశవ్యవహారములను గూర్చి 26 ప్రశ్నలకామన్వెల్త్ ప్రభుత్వము జేసిరి. ఇన్ని ప్రశ్నలను ఎన్నడును జేయలేదు.

పైన్యములో భారతీయులను జేర్చుకొనుట

నూగూర్చి ఏమియు అవసరముగ లేనందున దానినిగూర్చి ఇప్పుడు ఆలోచింప నవసరములేదని రిచర్డ్సంగారు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి.

కాసులచలామణి

ప్రభుత్వమువారు కాసులనే చలామణిచేయదలంచిరిగాని రూపాయధరము భంగారములో నిలుకడగజేయుటకు ప్రపంచముంతటను పరిశోధకులు యథాప్రకారము తొందరలేకుండ ఏర్పడలేదుగాన ఇప్పుడు దానిని గురించి ప్రయత్నింపుట అవసరమనిరి.

కరెన్సీ ప్రచారము

ఈశీతకాలములో 24 కోట్ల కరెన్సీనోట్లను జారీచేసిరనియు ఈముఖ్యసమస్యనుగూర్చి ఇండియా ప్రభుత్వమువారు జాగ్రత్తగ కనిపెట్టి చూచుచున్నారనియు ఇండియాలో డబ్బుకు ఇబ్బందిలేకుండ చేయుటకు ఏమిచేసెదరని మేలరు, విలేయింగు గార్లడుగ, రిచర్డ్సంగారు ప్రత్యుత్తరముజోసిరి.

పన్నుల విచారణ

కేంద్ర రాష్ట్రీయములను గూర్చి ఈశీతకాలములో విచారించుటకు ఒకసంఘము నేర్పరచుచుండొందినారవనము దానికి చార్జ్ నోట్ డాంట్లరు గారిని ఆధ్యక్షులు చేయగ ను సర్ వెస్లీ థాంప్సన్, బర్మాను మహారాజాధిరాజు, డాక్టరు పరంజిపాయి గాడ్సే సభ్యులుగను నియమించుచునున్నదియు రిచర్డ్సంగారు రిస్పొన్డింగారు ప్రశ్నకు రిచర్డ్సంగారు ప్రత్యుత్తరము జోసిరి.

ఆలివియరు ప్రభుత్వ లేఖ

పరిపాలనవిధానవికటనము

కామన్వెల్త్ ప్రశ్నలు

లండన్, మే 28:—సత్యమూర్తిగారి ఆలివియరు ప్రభుత్వ వ్రాసినలేఖనుగూర్చి కామన్వెల్త్ ప్రశ్నలలో ప్రశ్నించిరి. సత్యమూర్తిగారి కంపినలేఖను ఇండియామంత్రి సమ్యక్తితోడనే ప్రకటించిరా యని మానర్డు బ్యూరీగారు రిడిగిరి. ఆలివియరు ప్రభుత్వ సమ్యక్తిని కోరలేదు. ఆయన సమ్యక్తిని తెలుపలేదు. సమ్యక్తిని పని తెలుపలేదనియు రిచర్డ్సంగారు తెలియజేసిరి.

అట్టిలేఖలను ఇండియా ప్రభుత్వమువారు పంపుట సమంజసముగ నుండునని బ్యూరీగారు నూచించిరి. ప్రతిపక్షుల సంతకము.)

ఆలివియరు ప్రభుత్వ ప్రత్యక్షముగ సత్యమూర్తిగారికి లేఖనంపినటుల ఇదివరలో ఎవరైన అట్లు జేసియుండరా యని యడుగ ప్రభుత్వప్రభుత్వ జేప్పినసంగతులకంటె ఎక్కువ విషయములు ఏవియు సత్యమూర్తిగారి కంపిన లేఖయందు లేవని రిచర్డ్సంగారు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి.

ఆలివియరు ప్రభుత్వ త్రొక్కిన క్రొత్తవిధానములను ప్రస్తుతాసనముల ప్రకారము ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు జరుగు ఆచారమునకు భంగము గలుగననియు అట్టి విధానములనుగూర్చి ముఖ్యప్రకటనములను జేయగోరెదరని ఇండియాలో ఎవరికో ఒక వ్యక్తికేర వ్రాయుటకంటె కామన్వెల్త్ ప్రభుత్వలో జేసిన బాగుండునని ఆరంబ్సంగారు తెలియజేసిరి.

సత్యమూర్తిగారు అసహాయవాదులలో జేరిన అలివాది గాడాయని వైకపుంటు కర్ణాగారు రిడిగిరి. ప్రభుత్వమువారిలో సహకార మొనర్చుటకు ఇష్టమున్నవారిలో ప్రభుత్వమువారు సహకార మొనర్చెదరన్న నిర్వచనములో సత్యమూర్తిగారు రెట్లు జేరెవరనిరి.

ఆలివియరు ప్రభుత్వ తన విధానమును ప్రకటించుటకు ముందు ఈవిషయమును జాయింట్లు ఇండియాకమిటీవారికి తెలియజేసియుండవలెనని సర్ హెన్రీ క్రెయికుగారు నూచించిరి.

గత ఫిబ్రవరిమాసములో ఆలివియరు ప్రభుత్వ జేప్పిన సంగతులన్నియు ఆయన సత్యమూర్తిగారిపేర వ్రాసిన లేఖయందున్నవని రిచర్డ్సంగారు రిడిగిరి.

ఈ లేఖలో జేప్పబడిన ముఖ్యవిషయమును జాయింట్లు కమిటీవారు ఇంకొకవిధముగ నిశ్చయించిరి. అదే ఇంకను అమలులోనున్నది. మరల ఈ విషయమునుగూర్చి మార్పుజేయుటన సరమని తోచిన మరల దీనిని జాయింట్లు కమిటీవారికే తెలియజేయుట సరియయిన మార్గమని క్రెయికుగారు రిడిగిరి.

ఇదివరకుజేప్పిన దానికంటె ఎక్కువ జెప్పుటకు అవసరములేదని రిచర్డ్సంగారు రిప్రెజెంటు బదులీయ అలాగ నా సరేయని ప్రతిపక్షులు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి.

ఈ ప్రశ్నలకు జవాబు ఏవియు రాకుండుటచే, తగిన సమాధానము వచ్చుటే చాల కష్టముగ నుండుటచే మరల సభ సమావేశ మగునపుడు అడిగినదనియు, ఇండియాలో సంస్కరణ విచారణ సంఘమువారు చేయుపనిని గూర్చి అడిగినదనియు వింటర్ట్ ప్రభుత్వ తెలియజేసెను.

భారత ఆటవీశాఖోద్యోగులు

తరఫీదు సమస్య

లండన్, మే 28:—ఆటవీశాఖోద్యోగులకు భారతీయులను తరఫీదు జేయుటను గూర్చి కొంతకాలమునుండి ఆలోచింపుచున్నారనియు కాని ఈవిషయమునకును, ముందు జరగబోవు పట్టికు సర్వీసు విషయమునకు సంబంధ మున్నదనియు, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు తీ కమిషనువారి సిఫార్సులను గూర్చి ఆలోచించినగాని ఈవిషయమై ఆలివియరు ప్రభుత్వ ఏమియు జెప్పజాలరనియు ప్రస్తుతము ఎన్నుకొనబడిన అభ్యర్థులలోను వారితిరఫీదును గూర్చియు మార్పులు జేయబడవనియు ఇకముందు తరఫీదు జేయబడు అభ్యర్థులను ప్రత్యేకముగ ఆన్సర్స్ విశ్వవిద్యాలయములోనే జేయవలెనను నిబంధన లున్నవని తనకు తెలియదనియు రిచర్డ్సంగారు క్రెయికు, రాల్ఫ్ పేజ్ గార్లకు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి.

షాకతాలీకిచలగార్ల యువ

న్యాసములు

సింహళములో షాకతాలీ డాక్టరు కిమలూగార్లు ఆంగ్లేయులకు ప్రతిపాలముగ నుపన్యసింపిరని కామన్వెల్త్ ప్రశ్నలలో ఏటుగా రడుగ వీరిపుడు సింహళమునుండి వెల్లిపోయిరనియు వారు వచ్చుటచే రాచకీయములయందు ప్రమాద మెద్దియు కన్పించవనియు సింహళపుగవర్షురు తెలియజేసిననియు అందుచే ఈవిషయమై ఇంక వెట్టిచర్చను దీసికొన నవసరములేదని కామన్వెల్త్ ప్రశ్నలలో లక్ష్మీగారు జెప్పిరి.

వెంట్లీ ప్రదర్శనము

ఇండియను కవి మనయగ పనిజేయుచున్న టి. విజయ రాఘవాచారిగారు ఊపిరితిత్తుల జబ్బుచే బాధపడుచున్నారు. కాని నెమ్మదిగ నేయున్నది.

బర్మీ హదానము

బర్మీ వైమానికవిధానమును సామ్రాజ్యసభవా రంగీకరించిరని కామన్వెల్త్ ప్రశ్నలలో వైకపుంటు కర్ణాగారు తెలియజేసిరి. ఈవిధానమును వదలుటకు నిశ్చయించుటకు ముందు దొమిని యనులతో ఆలోచించితిరా యని యడిగిరి.

సామ్రాజ్యమువారు ఈవిధానమున పాల్గొనుటకు సౌకర్యము లుండుటకు సామ్రాజ్య ప్రభుత్వమువారు అంగీకరము ప్రకటించవలెనని సామ్రాజ్యసభవారు తీర్మానించినదియు ఈవిషయమై అవసరముగ చర్చను దీసికొనుచున్నారనియు క్లెమ్మంగారు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి.

ఆన్ కవి నెంట్లీ సర్వీసు

ఉద్యోగులు

మిఠునునిబంధనలు

లండన్, మే 28:—రాష్ట్రీయ ఉద్యోగములందున్న అధికారులను కవి నెంట్లీ సర్వీసు ఉద్యోగులవలె అంశాంశ పించ నులమీదసంస్కరణములవలన తమకు సౌకర్యము లేనందున పనిని చాలించుకొనువిషయమై ఏమైన చర్చను దీసి నిరాయని యడుగ ఈ ఉద్యోగములందున్న ఆంగ్లేయులందఱో పించనుమీద పోషనున్నారని ఇండియామంత్రికి తెలియునా యనియు యడుగ అంశాంశపించనలమీద పనిని చాలించుటకు అందరికిని ఒకేవిధము గలపనియు ఒకరికొకవిధమునను, ఇంకొకరికి ఇంకొకవిధముగను ఏర్పాటులు లేవనియు ఇట్టి సిఫార్సును జాయింట్లు కమిటీవారు చేయలేదనియు కాని ఇట్లు అంశాంశ పించ నులమీద విచారించుకొనునట్టి అభిలభారత నేవోద్యోగలకే ఆర్ ఇండియా సర్వీస్—ఎ రిమననియు రిచర్డ్సంగారు తెలియజేసిరి. (ఇంగ్లీషుక్)

యునైటెడ్ స్టేట్సు వలసచట్టము

న వెసి డెంటు కూలిడ్జిగారు సంతకముజేసిరి.

కూలిడ్జిగారి ప్రకటనము

వాషింగ్టన్, మే 27 :—వలసచట్టమున సంతకము జేయుచు ముఖ్యవిషయములను హృదయపూర్వకముగ యంగీకరించుచున్నాడననియు కాని జపానీయులను వలస రానీయకుండ జేసిన నిబంధనలను తొలగింప లేనందులకు విచారించుచున్నాడననియు ఈచట్టమువలన జపాను పట్ల అమెరికామైత్రికిని సుహృద్భావమునకును భంగము రావనియు యథాప్రకారము సభ్యముగనే జరుగుననియు వలసనుగూర్చి అంతర్జాతీయ ఏర్పాట్లను జేయుటకంటె తమకున్న అధికారము నుపయోగించుకొని వలసనుగూర్చి శాసనములను జేయుటకు కాంగ్రెస్ వారు నిశ్చయించుకొనిరనియు ఈచట్టములో మినహాయింపులు ఎన్నియో గలననియు కాని జపాను సహకారమునుగోరిన, లేనిపోని అనవసరమగు భయములకు అపొహములకు అవకాశము లేకుండ జిడవనియు వలసచట్టములో ఇతర విషయములను జేర్చక ఒక్క జపాను నిషేధమునే నూచించిన తానునిరాకరించెడివాడనే యనియు కాని వలసకు సంబంధించిన ఇతరవిషయములేన్నియో యున్నందున సంతకముజేయక లేచినది గాననియు కూలిడ్జిగారు తెలియజేసిరి.

ఇండియా కవుస్సెలు

సభ్యునిగ, బానుగారిస్థానే, నారాయణ మహాదేవు
సమర్థుగారిని నియమించిరి.

జర్మనీ నైతిక ప్రచలనము

కామన్సుస్థలో ప్రశ్న

లండన్, మే 26:- వెస్ట్మిన్స్టర్ బిడంబడికలో అంగీ
కరించిన నైతిక ప్రచలనముకంటె ఎక్కువగ ఇప్పుడు జర్మనీలో
లేదా యని కామన్సుస్థలో సర్వ ప్రాధికారము హామీగా రక్షింపబడినది.
తనకు తెలిసినంతవరకు అసలు సేన వెస్ట్మిన్స్టర్ బిడం
బడికకు మించలేదనియు అయినను ప్రభుత్వమువారికిది తృప్తి
కరముగ లేదనియు క్లయిన్సుగారు ప్రత్యుత్తరము నిడిరి.

బవేరియాక మ్యూనిస్ట్రలు

పోలీసు దాడి

లండన్, మే 26 రాత్రి 10 గం:- కమ్యూనిస్టులొకపోట
రహస్యముగ సభచేయ పోలీసువారు దాడినప్పి 60 మందిని
బట్టుకొనిరి. కమ్యూనిస్టు భటులకు తెలియకుండ ఆకస్మికముగ పో
లీసువారు చొరబడిరి. పిరునిబంధనలకు విరుద్ధముగ కమ్యూనిస్టు
సభలను జేసినందులకు కక్షింపబడెదరు.

జర్మన్ రాజకీయములు

మంత్రివర్గము రాజీనామానిచ్చుట

సంయుక్తమంత్రివర్గము సేర్పాటుచేయుటకు జాతీయ
వాదులకును మధ్యపక్షమువారికిని రాయబారములు కుదురక
పోవుటచే జర్మనీ ప్రభుత్వమువారు రాజీనామానిచ్చిరి. జాతీయ
వాదులు ఆర్థికనిపుణుల విధానమును అంతకు అంగీకరించిన సే
రాముసహకారమునందైనను మిడిట్ పార్టీనీ మధ్యపక్షమువా
నినీ తెలియచేసిరి. నిపుణులనివేదికమును తీసుకంగీకరించుట కిష్ట
మేయనియు కాని కొన్నివరతులతో చేసెదమనియు తెలియ
చేసిరి. కాని ఇది మిడిట్ పార్టీ సుకుచున్న లేదు. కక్షింపబడునాయనా
రము చెడిపోయినవి.

హెర్ మార్క్సుగారు

బెర్లిన్, మే 27:- జర్మనీ ప్రభుత్వము రాజీనామా
నిచ్చెను.

ఎవరైనా అభ్యుదయ ప్రభుత్వరాజీనామా సంగీకరించిరి.
ఛాన్సలరు మార్క్సుగారిని ప్రస్తుతము పాలనమును గావించవలె
ననిరి.

యూదులను వెడలగొట్టవలెననుట

బెర్లిన్, మే 27:- క్రొత్త రిచిస్ట్రాసభలో నేటికమా
వేళమున అతివాదులకు జాతీయవాదులు తక్షణము రిపబ్లిక్ను ఆ
ధ్యక్షుని క్రొత్తగ ఎన్నుకొనవలెననియు, రిపబ్లిక్ను గాపాడు
టకు జేయబడిన కాసనమును రద్దుజేయ వలెననియు మ్యూనిచిక
క్రీస్ట్ తిరుగబాటులో పాల్గొన్న వారినిమన్నించి వదలవలెనని
యు, 1918 నవంబరులో తిరుగబాటునందు పాల్గొన్న వారిని
రాజకీయహక్కులకు విచారించవలెననియు 1914 నుండి జర్మనీ
నీలోనున్న యూదులను వెడలగొట్టవలెననియు కొంత ఆస్పనీ
ప్రభుత్వమువారు వశపరుచుకొనవలెననియు, యూదులకు ప్ర
త్యేకకాసనములను జేయవలెననియు అడిగెదరు.

మరణకిరణరహస్యము

ఎచటోనుండి రహస్యముగ కిరణమును ప్రసరింపజేసిన
చనిపోవునని కనిపెట్టినవిషయముగూర్చి తక్షణము బ్రిటిషు
ప్రభుత్వమువారు చర్యను దీసికొన్న గాని విదేశీయులకు తని
వారమునాడు ఈరహస్యమును విక్రయించెదరని ప్రజలు, పత్రి
కలు భయమును తెలియ జేయుచుండెను.

ఈవిషయమునుగూర్చి బ్రిటిషుసామ్రాజ్యమువారు పూ
ర్తిగ విచారించకపోవుటచాలతప్పని బ్రిటిషుపౌరులనుచున్నారు.
కిరణరహస్యమును గ్రేటుబ్రిటనులోనే ఉంచవలెనని కొంద
రుచున్నారు.

ప్రాంసు దీనిని కొనుటకు ఆతురతను జూపుచున్నది.
ప్రస్తుతము దీనినిగూర్చి వైమానికమంత్రివర్గమువారికిని దీనిని
కనిపెట్టిన గ్రెండియో మ్యూత్యునుగారికి సంబంధమున్నను ఏమి
యు ప్రకటించలేదు.

ఓడ్డయరు నాయరు దావా

లండన్, మే 26:- ఓడ్డయరు నాయరుదావా మరల
విచారణ ప్రారంభమైనది.

గుజరాత్వాలలో బాంబులను వేసిన సంగతిని గూర్చి
యు, దానితో చనిపోయినవారినిగూర్చియు ఇండియాలో
కమిషనుమీద తీసికొన్న సాక్ష్యమును వినిపించిరి.

బాంబులచే హతమైనవారి కుటుంబమునకు గాయములు
తగిలినవారికిని పరిహారముల నిచ్చురని తెలియజేసిరి.

గుజరాత్వాలాబ్యాంబులకు సర్దారు లాతుసింగుగా రిట్లు
జెప్పిరి. రైలువైపును దగ్గర చచ్చిన అవుదూడను వ్రేలాడగట్టి
రను సంగతి ప్రజలకు ఆవేశము కలుగజేసెను. మనీదులో పంది
మాంసపుముక్క వేయబడెనని తెలిసి మరింత కోపావేశమైరి.
ఆజనసమాహము రైలువైపును తగలజెట్టిరి. కాని చెదరిపో
యిరి. విమానములనుండి బాంబులను వేసినపిదప అంతయు
నెమ్మదిపడెను. తరువాత సాక్షులకును, మరితరులకు సంకల్పము
వేసిరి. చెఱసాలయందు అందరికిని కలిపి సంకల్పమువేసి బాధ
పెట్టిరి. సేను సార్వభౌమునిపై కత్తిగట్టినని యావజీవము
ద్వీపాంతరవాసమును విధించిరి. నా ఆస్తిని స్వాధీనము జేసు
కొనిరి. కాని తరువాత సార్వభౌముని ప్రకటనవలన నన్ను
మన్నించి వదలిరి.

అమృతసరు కళాశాలకు పూర్వము ప్రిన్సిపాలుగ నున్న
జెరార్డు వార్టెగా రిట్లు జెప్పిరి:-

1919 లో విద్యార్థులయందు చాల ఆందోళనము బయ
లుదేరెను. రౌలటుచట్టమునుగూర్చి ప్రజలకు అసంతృప్తి బయ
లుదేరెను. యూరపియనులను జంపినతరువాత పెద్దవిద్యార్థుల
ను ప్రత్యేక కక్షిణిబిల్లుగ తయారుచేసిరి. ఇదిట్లు జరుగు
చుండ డైయరు సేనాని నన్ను తక్షణము తీసుకురమ్మనెనని రి
వాల్యును గాల్పుకొనుచు కర్ణకశోరముగ హిందువునీతోను
వట్లాడుచు ఒక చిన్న ఆంగ్లేయ సైనికుడు కళాశాల ఆవరణ
లో చొరబడెను. కానీ సేను కళాశాలలోనే ఉండవలెనని
ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి. లేనిచో విద్యార్థులు వెల్లిపోవురంటి
ని. డైయరు సేనానితో మాట్లాడిరి. తరువాత సేను ఇంకొక
యూరపియనుగలసి లాహోరుకు బోతి. సర్వ మైతలు ఓడ్డ
యరుగారికి లిఖితపదేతమును గొంపోతిమి. ఏప్రిలు 14 నేది
కి అమృతసరుగకు తిరిగివచ్చిరి. కాల్పులవలన విద్యార్థులు చా
లభయపడిరి.

ఈహత్య జరిగినచెనక అమృతసరులో ప్రజలు మంద
హాసముతో వెల్లిరని. తెలియజేయబడెనని హ్యూబిగారు జెప్పిరి.
వారు నవ్వుతో పోయిరిని జెప్పజాలనంటిని.

సేను నగరములో లేనని న్యాయమూర్తి మకార్డిగారి
తో జెప్పిరి. ఆసంగతి ఏమియు అంతస్పష్టముగ జ్ఞాపములే
దు. కాని కాల్పులచే ప్రజలందరను చాలభయపడిరి. అంతమం
దని చంపుట తప్ప. తగినంతవరకు హెచ్చరించినపిదప కాల్పు
ట ఆవసరము. జనమును పారదోలుట ఆవసరము.
కాల్పులు అయిన పిదప బజారులవెంట గుట్టుముడిద బోతిని.
ప్రతివారును నాకుసలాము జేసిరి. ఏదోమర్యాదతో జూచినట్లు
జూచిరి. సేను ఆంగ్లేయుడ నగుటచేత సేగారమును జూపిరి. అది
నాకు నచ్చలేదు. సిక్కుస్త్రిలు మమ్ముల నెన్నడుకుమించలేదు.
సిక్కుపురుషులకంటె ఈకాల్పులు సిక్కుస్త్రీలకే యెక్కువకో
పమును గలుగజేసెను. ఈకాల్పులేగాదు. బ్రిటిషుప్రభుత్వము
వారు అటుపిమ్మట జూరీచేసిన అవమానకరముగ ఉత్తరువులు
మరింతకోపమును గలుగజేసెను.

ఎన్నియోమందులు బయలుదేరెననియు భారతసైనికులు
గూడ కాల్పులకు నిరాకరించినగుడ వదంతులు బయలుదేరె
నని అడ్డపవాళ్లను చార్లసుగారువేయ, సేను జెప్పిరి.
విచారప్రస్తుతమాపుచేయుడెను.

హోపుభార్యను జంపిన మేజరు జెయర్లిగారి కేసు
ధేన్యునదిలో క్రొత్తియుండ పోలీసువారు తీసుకవచ్చిరి. ఇతని
కొడుకే పోలీసువారు వెదకుచుండిరట.

బల్గేరియాలో మోటార్ ప్రమాదమువలన కోజెన్సుహార్డి
ప్రభువు చనిపోయెను.

ఎవరెట్లు అవరోహణ ప్రయత్నములు తృప్తికరముగనే
యన్నవని కోనాట్లుగారు తెలియజేసిరి.

ప్రాంసునిదేశాంగవిధానము

ఇంకను మారలేదు

పోయింకేరుగారు చలింపలేదు

లండన్, మే 26 రాత్రి 9-25 :- మొన్నటి ఎన్నికలచే
తన విదేశాంగవిధానము తీవ్రము మారలేదని పోయింకేరుగారు
తెలియచేసిరి. నియోజకవర్గమువారు విదేశాంగవిధానమును
గూర్చి తలచించుటలేదు. ఇంటివద్దసంగతులను గూర్చి ఆలో
చించుచున్నారు. నష్టపరిహారములను ఆర్థికపత్రమును జర్మనీ
యుప్రదమను లేకుండుటనుగూర్చితనహాస్యకవర్గమువారందరను

క్రొత్త ప్రభుత్వమువారికితోడ్పడవలెననిరి. వ్యక్తిస్వాతంత్ర్యము
నకు భంగము లేకుండ చేయవలెననిరి. యూరప్రకముగనుసమర్థించి
రి. విశ్రమండల అందురును ఈవిషయమునచేరిన బాగుండుననిరి.
నష్టపరిహారములకంటె జ్యూను ఉపప్రమె ఎక్కువ ముఖ్యమని
రి. నేటిపరిస్థితులు చాలమాదకరముగనున్నవి. జర్మనీ వె
స్ట్మిన్స్టర్ బిడంబడికకు భిన్నముగ ప్రవర్తించుచున్నది. యు
ద్ధసామగ్రిని నిర్మించుచున్నది. సైనికసమావేశమును గావించుచు
న్నది. ఈసంగతిని విశ్రమండలికి తెలియచేసిరి. ప్రాంసు తన
కాపుదలమీద నుండవలెను. ఈ విషయములో బలహీనతను
జూపిన ఏప్రభుత్వమువారైనను ప్రజలతో పోరాడుటతటస్థించు
నని పోయింకేరుగారు తెలియచేసిరి.

'లీ' కమిషను నివేదికము

బ్రిటిషుపత్రికాభిప్రాయములు

లండన్, మే 27:- పత్రిక లన్నియు సాధారణముగ
లీ నివేదికమును సానుభూతితో అందుకొన్నవి.

టైముస్

పత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది: ప్రభుత్వమువారును యూ
నియన్స్ట్ర ప్రతిపక్షులును ముఖ్య తీర్మానములను నిరాకరించిన
చో ప్రమాదము గలుగునని ఎరుగుదురు. అందుచే వారు దీనిని
నిరాకరించరారు. నివేదికములో కొన్ని విషయములు తక్కిన
వానికంటె చాలజరుగురని పీరుజ్జాపకముండునెడరుగాక. ఆర్థిక
విషయములను పీరు తృణీకరించి కొట్టివేసినచో, ఉన్నతతరగతి
బ్రిటిషు ఉద్యోగులను సంపాదించుట కష్టమగును. మంచి
సామర్థ్యముగల బ్రిటిషు ఉద్యోగులను సంపాదించుట సాధ్య
మగును. సివిలుసర్వీసు ఉద్యోగులను రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమువారి
అధికారములో నుంచుటనుగూర్చి కొంచెము పరిశీలించి మరిత
రులతో ఆలోచించి 'లీ' నివేదికమును అంత్యముగ అంగీకరిం
చుటకు ముందు ఆలోచించవలెను.

డెయిలీ టెలిగ్రాఫు

'లీ' ప్రభువు, వారి సహోద్యోగులు సర్వీసు ఉద్యోగు
లకు మహోపకారమొనర్పిరి. సర్వీసు ఉద్యోగులు ప్రభుభక్తి
పరాయణులనియు సమర్థులనియు గుర్తించినచున్నది.

డెయిలీ న్యూస్

సంస్కరణములనుబట్టి చూచితేమేని చాలమంది భార
తీయులను నియమించుటవసరము. ఇది తప్పదు. ఈ సిఫార్సుల
సంగీకరించలేని భారతదేశ పరిపాలనమున భారతీయులు విస్తా
రముగ ఉద్యోగములను వహించి పాల్గొనుటకు మంచి అవకాశ
మేర్పడును. భారతీయులే భారతపాలనమున పాల్గొనుట తట
స్థించును. ఇందులో ప్రమాద మెద్దియు లేదనుచున్నది.

'లీ' నివేదికము భారత బ్రిటిషుఉద్యోగుల కిద్దరకును
లాభకరముగనే యుండునని వెస్ట్ మిస్ట్రుగజటు తెలు
పుచున్నది.

మార్నింగ్ పోస్టు

బ్రిటిషు ఉద్యోగుల ప్రతిపత్తి సభివృద్ధి జేయుటకు
'లీ' కమిషనువారు కొన్నియోర్పాటులనుజేసిరి.

కాని దీనివలన అసలు అనర్థకములను రూపుమాపుటకు
వీలులేదు. అనగా ద్వంద్వప్రభుత్వపు చెడుగును తొలగించలేదని
వ్రాయుచున్నది. ("డెయిలీ మెయిలు.")

ఉద్యోగములను భారతమయము చేయుటనుగూర్చి నూ
చింపబడిన యోర్పాటులు చాల ప్రమాదకరమైనవి. అసమర్థతను
కలుగజేయును. లీ నివేదికమువలన బ్రిటనులో ఎవరను సర్వీసు
లో జేరుట కష్టపడరు. మీదువిక్రీలి ఇండియాను బ్రిటిషు
వారు పాలించుటకు అసాధ్యమగును. ఇది త్వరలో తటస్థించు
ను. అలివియరు ప్రభువు సత్వముగొరొగికి వ్రాసిన లేఖను
రాంకేషన్డోనాట్లుగారిసహాదరలు చేసిన తప్పలలో గొప్ప
తప్పని వ్రాయుచున్నది.

భారత పత్రికాధిపతయములు

శ్రీ డరు

అల్లాబాదు, మే 27:— శ్రీ కమిషన్ వారి నివేదిక మును వివరముగా పరిశీలించుచు “శ్రీ డరు” పత్రిక యిట్లు చెప్పవచ్చును:— శ్రీ భారతములను జాగ్రత్తగా పరిశీలించినట్లుయి 3, యిండియను కమిషనరులు ఎక్కువ సదుపాయములను తమ యూరపియను సహోద్యోగులకిచ్చివనలితా మేమియుయించుకొన లేదను విచారకరమైన అభిప్రాయమును కలుగజేయును. హైం దవ్యక్షధమును బట్టి చూచిన రాజీలో కొన్ని విషయములు మేముగానే కనబడును. నివేదికము బహుధైర్యము గా నుండి తన తీర్మానములను తగిన కారణములను గనబరుపదు. (అ. పే.)

“కయినీరు”

శ్రీ కమిషన్ వారి నివేదికము కేవలము రాజీనామా య డ “పయినీరు” పత్రిక చెప్పవచ్చును. బ్రిటిషు యుద్ధోగుల తోపున సర్వసంఘములు కొరినవన్నియును అనియిచ్చుచున్నది. వ్యక్తులలో నున్నవారు భారత రాజకీయవేర్తలను అనుమిత కాదు శ్రీ నివేదికమునకు స్వాగత మొసంగవచ్చును. ఇది వివేక ము ల మనజాలకు నచ్చియేయుండవలెను. అతివాదుల నది సంతు ష్టిపరుపజాలదనట నివేదికమునకే మేలు కలుగజేయును. భి యరనులుకంటెనే అమలులో పెట్టబడవలెనని నివేదికము తొంద ర చేయుచున్నది. (అ. పే.)

బాంబే క్రా: కిల్

బాంబాయి, మే 27 :— సర్వీసుల భారము హిందూజీ కము ప్రజలపై తేలికగా లేనికాణమున శ్రీ కమిషన్ వారి నివేదికము మిక్కిలి ప్రతిపూలముగా నున్నదని బాంబే క్రా. కిల్ వ తిక “బ్రిటిషు తుపాకి” అనుకీర్తి కక్రింద దానిని ఖండిం చుచున్నది. శ్రీ కమిషన్ వారి భారములను వెంటనే అమలు లో పెట్టుటకై చేయుతొందర, సర్వీసులను భారతముల పరము సర్వముని అడిగిందుకు భారత కాసుసభపై దట్టించిన తుపా కిని చూపుటగా నున్నదని యాపత్రిక తలంచుచున్నది.

“ఈవినింగు హ్యాన్ ఆఫ్ యిండియా”

పత్రిక, యిండియా కేవలము అందరికిని పంపిచ్చిని కలుగ జేయు దని తలంచుచు ఇట్లు సర్వీసు కమిషను నొకదాని స్థాపిం చు ఆలోచనతో మనఃపూర్వకముగా అంగీకరించుచున్నది.

“ఆప్యకేటు ఆఫ్ యిండియా”

కమిషను చేయగలిగిన పని రాజీయే తప్పదుజేయు టి లేదని చెప్పి యింతటితో మాపత్రిక తన విమర్శనలను ఆపివేయు చున్నది.

“ఇండియన్ డైలీ న్యూస్”

రాజకీయ చట్టములలోని మార్పులతో సరిపెట్టు ిని పోవునట్లుగా నుండియరు సర్వీసులను తిరిగి యేర్పాటుచేయుం కొక : డ్ధ 30 కనుగొనకలక పోయినందుకు కమిషనువారిని ఖండించుచు వారి భిభారములను అసంపృక్తి కరములని యాప్రి తలంచుచున్నది. (అ. పే.)

శ్రీ మీషన్ నివేదికము సిమ్లావార్త

సిమ్లా, మే 28:— శ్రీ కమిషనువారి నివేదికమునుగుర్తి అంగ్లో యిండియనుపత్రిక లన్నియు సర్వీసులను గ్రాంటుచేయు టనుచూర్చి నివేదికము చక్కని పరిష్కారమార్గమును చూపిం డని చెప్పయిండ మిశపాద కాంగ్రెసు అభిప్రాయములను తెలుపు పత్రికలన్ని యు కమిషనులోని హైందవసభ్యులు ఆమ యూరపియను సహోద్యోగులకు అన్ని సదుపాయములను యిచ్చి తమకొక కేమియు లుపుకొనలేదని పలువొడ్డి యిండి కచ్చు తంతులు చెప్పవచ్చును. సర్వీసులు భారతీయుల ప మెనర్సులయొ అట్టివారు రాష్ట్రీయప్రభుత్వములకు లాభది యుండుటకును గల అనుకూలములే యెనలేని సౌకర్యములని చూపబడినది. (అ. పే.)

తారకేశ్వర సత్యాగ్రహము

27 వ తేదీని 16 గడిని అరెస్టు చేసిరి

నిన్న తారకేశ్వరమున 16 గరు యువకులు సత్యాగ్రహ మొనరించిరి. వారి నందరిని అరెస్టుచేసిరి. సచ్చిదానందస్వామి వైని లేబడిన కేసు విచారణ నిన్న జరిగినది. ఆయన కోర్టుకు వెళ్ల లేదు. కోర్టుకు రాదగినస్థితిలో లేదని వైద్యుడిచ్చిన డ్రవ పత్రమును (డాక్టరు సర్టిఫికేటు) పంపెను. 26 వ తేదీని అరెస్టు చేయబడిన 27 మందిలోను 16 గు రు తుమాపణ చెప్పటచే వారిని వదలివేసిరి. (అ. పే.)

స్థానిక వార్తలు

పోస్టాఫీసు సెలవు:—జూను 3 వ తేదీ మంగళవా రము జార్జి చక్రవర్తిగారి జన్మదిన మగుటచే పోస్టాఫీసునకు సెలవొసంగబడును. ఆదివారమువలె కార్యక్రమము జరుగును.

చెన్నపురి ఆర్.గ్యము:— మే 24 వ తేదీలో అంతమయ్యేవారమునందు మరణసంఖ్య సానునకు వెయ్యి మందికి 43. 4 చొ॥ నుండెను. అంతకు ముందువారము 35.1 చొ॥ నుండెను. నలుగురుకు స్పృహకమువచ్చి ఒకరు మరణించి రి. ఇతరజ్వరములవలన 89 మంది చనిసోయిరి.

శ్రీపుండలీకనరదనభ:—చెన్నపురి గోవిందప్ప నాయునివీధి 62 నెం ఉమ్మడి రామయ్య కెట్టి గురుసామికెట్టి కంపెనీవారి, కార్యాలయమునందు 19.5.24 గురువారం రాత్రి 9.30 గంటలకు తిరువల్లి క్లౌడి బ్రహ్మశ్రీ కృష్ణచార్యుల వలన శ్రీమద్భాగవతా కథావల్లి యందలి అంగుళీయ ప్రధానం హరికథాకాలక్షేపము జరుపబడును. భక్తము లందరును విచ్చేయ ప్రార్థితులు.

చెన్న నగర రాష్ట్రీయహిందూసభ:—

శనివారము 31 వ తేదీ సాయంకాలము 5 గ హిందవ్య మహాలులో వై సభాసమావేశము జరుగును. అ భా. హిందూ మహాసభకు సభ్యులయొన్నిక జరుగును. 1924 సం॥ మహా.భకు రాష్ట్రీయసభలనుండి సభ్యుల నెన్నుకొనుటకు అదియే ఆఖరు దినముగా నిశ్చయింపబడెను. ఇదివరకు చందాలు చెల్లింపని సభ్యులెల్లరు వెంటనే చెల్లించి ఎన్నికలలో పాల్గొన ప్రార్థి తులు. పి. హెచ్. గుప్త కార్యదర్శి.

చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయము

ఇంజనీరింగు పరీక్షమహర్షి

1 5 7 16 21 22 28 30 32 35 39 47 56 59 64 66 68 69 70 74 76 77 79 81 84 90 98.

బి. ఇ. కరీష

సి విలు కా భి

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 15 16.

మెకానికలుకాఖి

18 21 23 24 26 27 32 36 38 39.

రాకపోకలు:—ఆంధ్రపత్రిక సంపాదకులు కా

నాగేశ్వరరావుగారు, కొవ్వూరులో జరుగుచున్న ఆంధ్రసార స్వత మహాసభాధ్యక్షత వహించుటకై నిన్నరాత్రి చెన్నపురి వీడిపోయిరి.

భారత్తు పంచాయతు ఆఫీసరు వీరాస్వామి అయ్యగారు కనపకు, అనంతపురంజిల్లా పోలీసు సూపర్వైజు కె. పి. జనార్దనరావుగారు అనంతపురమునకు నిన్నరాత్రి పోయిరి.

మేజరుమనీ, రెజుక్లబు కార్యదర్శి ఉదక మండలమునకు, జెర్నలుగారు కోయంబత్తూరునకు, బ్రెడ్వాలకంపెనీ డైరెక్టరు సింప్పనుగారు కొలంబోకు, కానిస్సు బీ వైరెసు ఇంజనీరుగారు బొంబాయికి నిన్నరాత్రి పయనమయిరి.

మేజరు జనరలు కాలిస్సుగారు, ఎస్. సత్యమూర్తిగారు నేడు ఉదయం చెన్నపురికి వచ్చిరి.

చెన్నరాష్ట్ర పోస్టుమెసేల యూనియను:—

ఈసంఘము యొక్క ప్రత్యేకసభ భా. బ. ఉస్మానుసాహే బుగారి అధ్యక్షతక్రింద జరిగెను. తీర్మానములు:— (1) ఎక. నెం క ట స్వామి నాయుడు, ముకుంద మాధవరాజు గార్లు కోయంబత్తూరు, ఉత్తర ఆంధ్రాటు జిల్లాలలో ప్రచారము జేయుటకు సభవారంగీకరించిరి. (2) ప్ర తిపాస్టుమను రూ 1, సాఖరు 8 అజాలు చొప్పున నిలువనిధికి చెల్లింపవలెను. (3) ఈసంఘమునకు చేరిన చిన్నసంఘము లన్ని టియందలి సభ్యులు ఫింఘను తీసికొనునపుడుగాని మరణించిన గాని, అతడు చెల్లించిన సభ్యత్వపు సందాకు రెట్టింపుగా నీ యబడును. (4) కేంద్రసంఘమునకు చేరు జిల్లా శాఖాసంఘము లన్నియు జూను 5 వ తేదీలోపున ప్రవేశమును రూ 10, రూ 5 చొ॥న చెల్లింపవలెను. (5) చాలా తపాలాఫీసుల లో సాఖరులను తగ్గించుటకు ఈసభవారు అసమ్మతిని తెలుపు చున్నారు. పనిలోనుండి తొలగించినవారిని మరలచేర్చుకొనవలె నని ప్రెసిడెన్సీ పోస్టుమాస్టరు గారిని కోరుచున్నారు.

శ్రీ శ్రీ ఆచంట సుబ్బారాయుడు

నాయుడుగారు

నాకు శిష్యుడును, ముఖ్యమైన హితుడునుగ ఆచంట సుబ్బా రాయుడు నాయుడుగారు నిన్నరాత్రి 10 గంటలకు చెన్నపురి లో జనరలు హాస్పిటలులో మృతినొందిరని వ్రాయవలసి వచ్చి నందులకు చాలదుఃఖినిమగ్నుడ నగుచున్నాను. చిన్నతనమునుండియు యాయనను నేను చాలబాగుగా నెరిగియున్నాను. కాకి నాడలో రేలంగి హనుమంతరావుపంతులు (రావుజీ) గా రే ర్వరచిన హిందూధియలాజికులసామ్రాజ్యంలో నేనుపాఠ్యాయుడ నుగా నున్నపుడు 1898 మొదలు 97 వరకును ఆప్రాంతములలో నాయుడుగా రాపాతకాలలో విద్యార్థిగా నుండెను. పిమ్మట 1914 లో నేను చెన్నపురికి వచ్చునరికి నాయుడుగారును శ్రీ శ్రీ వారణాసి నూర్యారావు పంతులుగారును యిటలు యింగ్ల షుపైకిలు మోటారు కంపెనీని ఏర్పరచి జయప్రదముగా సాగిం చుచుండిరి. చెన్నపురిలో తొలిసారి నేనొకనాడు సాయంకా లము తిరువల్లి క్లౌడి బీచికి వెళ్లి వచ్చుచుండ నాయుడుగారును నూర్యారావుగారును గుర్రపుబండిలో నాకెదురుబడిరి. నేనప్ప టికి చెన్నపురికివచ్చి వారమురోజులే యెనది. నాయుడుగారిని నేను చూచి కొన్ని వత్సరములైనది. తటాలున గుర్రపుబండి నాపి క్రింద దిగి కడువినయముతో ననుసరించి మాగురువుగారిని ప్రేమతో నాయుడుగారు నన్ను నూర్యారా వుగారికి పరిచయించి చేసిన విషయము నాకెన్నటికిని మరుపు రాదు. పిమ్మట ఆంధ్రసభసంబంధమున హరిద్వరును చాలా పూను కొనుటచే నిత్యమును మేమందఱును కలసికొనుచుండుటచే మైత్రి చాల ప్రబలమైనది. నిజముగా నూర్యారావుగారు ఇంకా గు వరకును నన్నొక జ్యేష్ఠసోదరునివలె చూచిరనుట యందతి శయోక్తిలేదు. ఆట్టినూర్యారావుగారు మృతినొందినపుడు నా యుడుగారు పెద్దపెట్టున రోచనము చేయుగా చూచినవారందరి కిని గుండె చెదరిపోయినది. చెన్నపురిలో వాణిజ్యమునం బాం డ్రుల సామర్థ్యమును బాగుగా వ్యాపింపజేసి స్వయంకృషివలన ఉన్నతస్థానమును బడసి కాసనసంఘసభ కెన్నుకొనబడి నా యుడుగారు అత్యధికమగు విఖ్యాతినిగడించిరి. వీరవరును గూడ నిటులయోవనవశయందే అకాలమరణమునకు పాలిండు మిక్కిలి విచారకరము. నాయుడుగారెప్పుడు చూచినను నవ్వును నీవ్క పటముగ నందరితోడను చాలసాయిలా బాయిలా మాటలా డుచుండుటచే పిన్నులు పెద్దలు మున్నగు వారందరిప్రేమకును పాత్రులైరి. న్యమోనియా వచ్చి నివృత్తించినది తొందరలేనను వార్తను పత్రికలో ప్రకటింపవలెనని చిరంజీవి స్వామినాథం గారు (నాయుడుగారి పెద్దకుమారుడు) నాతో రెండువార మలక్రితము చెప్పినపు డెంతయో సంతోషించితినిగాని విధి అన్య ధాతలంచుటచే మరల నాదారుభవాధ్యక్ష తింగ జెట్టినందున వానిని జనరలు హాస్పిటలుకు తీసికొనివెళ్లిరి. అచటనే నిన్నరాత్రి 10 గంటలకు ఆయన తనువు దొరంగెను. నేనుయునున పదిగం లు కంత్వక్రియలు జరిగినవి. ఈరీతిగా నీమిత్రోద్దయన తమ వ్యాపారభారమును సంసారభారమునుగూడ లోకకావభవముం తగా లేనివారగు చిరంజీవులు పల్లెయ్య పంతులు (నూర్యారా వుగారి పెద్దకుమారుడు) స్వామినాథంనాయుడు (సుబ్బా రాయుడు నాయుడుగారి పెద్దకుమారుడు) గార్లవై నిడి ఆలు బిడ్డలను బంధుమిత్రులనుగూడ దుఃఖినుచున్న ముంచి యిహ లోకమును వదిలి పోయి. కరుణామయుడగు సర్వేశ్వరుడు శ్రీ నాయుడుగారి ఆత్మకు శాంతి నొసంగుగాక! ఆంధ్రభానుపారం గతులు కాకపోయినను లోకజ్ఞానము వలనను స్వయంకృషి వల నను మిక్కిలి గొప్ప వ్యాపారమును శ్లాఘనీయముగా కొనసా గించి ధన సంపదను కీర్తి సంపదను గూడ నపారముగ గడించి ఎందరకో మహోపకార మొనరించి బ్రా హ్మజేతరసంఘమున నాయకత్వము వహించి కాసన సంఘస్స భ్యుదై పాలకుల మెప్పునుగూడ బడసి స్వసంఘాభిమానియయ్యు యితరసంఘముల వారగు మిత్రులవై గలసహజప్రేమ నెన్నడు ను గోరంతయైన కొరంత పడనీక నత్యంత శ్లాఘనీయముగ వై హితయాత్రను సాగించి దివికేగిన శ్రీనాయుడు గారి యుక్త ముపద్ధతినే చిన్నవారగు నీమిత్రు లిరువురునుగూడ ననుసరించు నట్లు సర్వేశ్వరు డనుగ్రహించుగాక. తమతండ్రు లిరువురు నెటుల ఏక గర్భ జనితులవలె గాఢమగు ప్రేమతో మెలంగి రో అటులే పంతులు స్వామినాథంగార్లుగూడ మెలంగునట్లు శ్రీహరి అనుగ్రహించుగాక. నాయుడుగారి మృ తివలన గలిగిన గొప్పలోటు నెవ్వరును తీర్చజాలకు గాని భగ వత్సంకల్పమటులున్నది. అదిఅనులంఘనీయముగాన ధైర్యము వహించుటయే కర్తవ్యమని గాఢతమముగ సంతాపము నడంచు కొనుచు నాయుడుగారి కుటుంబమువారికిని బంధువర్తమగును మనఃపూర్వకముగ నాసానుభూతిని విన్నవించుచు నాయుడు గారి ఆత్మకు సంపూర్ణశాంతి నొసంగవలెనని దేవదేవు లెంతోక సారి ప్రార్థించుచున్నాను

వేదురుయూడి శేషగిరిరావు

దక్షిణ హైదరాబాదు

ఆదిమాంధ్రుల మహాసభ

ఈ నెల ౧౮ వ తేదీ సాయంత్రము ౬ గంటలకు నవాబు ఫఖరుల్ ముల్క్ బహదూరు దీవీడీ కమిషనునకున్న మైదానములో ఆదిమాంధ్రులసభ సమావేశమయ్యెను. విశాలమైన కామియానా వేయబడినది. సుమారు మూడువేలమంది శ్రేణులు స్త్రీపురుషులు సమావేశమైరి. శ్రీయతులు రాయ బాలసుబ్రహ్మణ్యం బి. ఏ (రైల్వే హైకోర్టుజడ్జి), కేలుగణేశమల్ సింగ్ పండిత వామక నాయక్ జాగీర్దారు, కాంత్రసాదా, లక్ష్మణరావు ఫాక్ (ఎడిటరు నిజామునిజయ) మున్నగు అధిమానలు గూడ సభ నలంకరించిరి. మొట్టమొదట సభామంటపమున పటము తీయబడినది. సభ్యులందరూ పుష్పతాబూతాదులతో సత్కరింపబడిరి. అధిమాను లందరు పుష్పమాలాలంకృతులైరి. ఆదిమాంధ్రనాయకులను స్వభాత్యుద్ధరణకై శ్రీకాళి కుర్చీగ పాటుబడుచున్నవారను పగు శ్రీయతు మా. వేం భాగ్యరెడ్డిగారు సభాధ్యక్షత వహించిరి. అధ్యక్షులు తమయవస్థాసము నందు ఆస్పృశ్యత మందిరములలోనికి రావీయకుండుట, బావులలోని నీరు తోడుకొనవీయకుండుట మున్నగు విషయములను దెలుపుచు వైకం సత్యాగ్రహమును గురించి వివరముగ జెలిపిరి. ఆదిమాంధ్రులు గూడ అన్నిచోట్ల సత్యాగ్రహ మారంభింపవలెనని ప్రబోధించిరి. మానవహక్కులను బొందుట కిదియే సాధనమని నుడిచిరి. అటుతరువాత చండాల లెవరను విషయమును నిర్ణయించి ఈశ్లోకమును జదివి మాలమాదిగలు చండాలలు గారనియు వారు ఆదిహిందువు లనియు నొక్క వక్కాణించిరి.

శ్రీ. రజక శృంగార శృంగార బోరుదవనచ
కైవరమోదక్షిణాశ్చ స్వర్గకారశ్చ సౌమికః
తత్క క్షిలయంత్రచ నూనశ్చక్రీతధాన్యః
నాపితః కారుకశ్చైవ పోడకైలే జనంగమాః
గ్రామచండాలా ఇత్యర్థః

మలయనగ కొండయనియు కొండలో నుండువారు గాన మాలలని పిలువబడుచుండిరియు ప్రస్తుతము ఆది హిందువులమని అందరు మాలమాదిగలు చెప్పుకొనవలెననియు బోధజేసిరి. బలిచక్రవర్తి తమవాడే యనియు అతనిని యాచించి మోసము జేసి రాజ్యమును స్వాధీనముజేసికొని రనియు యెడిరించి పోరాడి జయ మొందుటచే ప్రాప్తింపిన రాజ్యము గాదనియు దెలుపుచు ప్రస్తుతము ఆగ్రవర్ణముల వారమని చెప్పుకొననా రందరు ఆదికాలమున తమపురుషులచే ఆస్పృశ్యులగు పరిగణింపబడిరియు వారికి ఆస్తియు, నీరు నై నుండియే ముట్టుకొనక నియ్యబడిననియు కాలవైపరీత్యమున ఇప్పుడు తామే ఆస్పృశ్యులగు నెంచబడుచున్నారమనియు దెలిపిరి. ప్రహ్లాదుడు వాల్మీకి మున్నగువా శందరు తమవారేయనియు నూచించిరి. వర్తమానకాలమున ఆదిహిందువులయందు ప్రబలి యుండు దుఃచారములను దెలుపుచు వారు విద్యాసంపన్నులై సదాచారపరులై, క్రమముగ సహనముతో అభివృద్ధిచెప్పుటకు ప్రయత్నములు గలుపవలయుననియు, సంఘీభావము, వికమత్యము పరస్పరప్రేమ వీర్వచట అత్యంతకంబనియు హితము జేసిరి.

అటుతరువాత రాయ బాలసుబ్రహ్మణ్యం బహదూరుగూడ వారి యభివృద్ధియందు తమసానుభూతిని జూపుప్రబోధవాక్యములను జలిపిరి.

ఆదిహిందువుల గంభుమునకు సారధులపక్షమున ప్రతి నిధులు యెన్నుకొనబడిరి.

శ్రీయతు భాగ్యరెడ్డిగారికి ఆదిహిందువులు "ఇవశ్రేష్ఠ" యను బిరుదొసగిరి.

మహామృదీయుల అంతఃకలహములు

గత మొహర్రంసినములలో తీడుజిల్లానుండు పియా, సున్నీ తెగలవారికి పోరాటము జరిగెను. గలాబ్ అను సున్నీబాలుడొకడు ఆకస్మికముగ అన్వయ్యుడగుటచే పీఠామతస్థుడగు జిల్లాజడ్జి మం దనుమానముగలకై సున్నీలు కొందరాతనిగొప్పామును సోదాచేసి, అతనిని మరికొందరు ఉద్యోగస్థులను తన్ని గ్రుద్ది పింపించిరి. ఈవిషయమును విచారించుటకు న్యాయ మూర్తులగు కే కే వ రావు గారు, సయ్యదు అబ్బాస్ హుసేన్ సాహెబుతాబ్దార్, మహమ్మదు నవాజుజంగు బహద్దూరు పోలీసుకమిషనరు కమిషన్ గారు యేర్పడిరి. వీరిచే పంపబడిన నివేదికవైన మహాసభసమీపించిన వైవాము ప్రభువుగా రిగిగుడ ఫర్మానాను దయచేసిరి.

ఫర్మాన్

బీకుల్ జరిగిన అల్లరిని గురించి కమిషను వారి రిపోర్టు మాడవైనది. అల్లరి నణచుటకు ప్రయత్నము చేయుటకు మారుగరతుకకాఖవాలు అల్లరికి కారకులైనవారికి తోడ్పడుటచింత నీయుము. ప్రభుత్వసభవారి యభిప్రాయముతో నేనేకీభవించుచు దీనియందు పాల్గొనినవారిపై విధింపబడు కఠినమైనకక్ష ఇతరులను సోదాహరణముగ నుండునని తలచుచున్నాను. ఈ విషయమున నీదేగున మాపబడినప్రకారము ఆజ్ఞాపించుచున్నాను.

(౧) కరాచిద్దీక్ గర్జులు ఇన్స్పెక్టరు బాబూరావు పోలీసు ముంతంజి, సనీరుద్దీన్ హాద్ కావర్తరు ఇన్స్పెక్టరు ఉద్యోగములనుండి తొలగింపబడవలయును.

(౨) పేకులూలు మున్నగు కాన్స్టేబులును, బాబూ రావుతో నుండిన ముసీర్ అహమదు మొదలగు నలుగురు కాన్స్టేబులు ఉద్యోగమునుండి తొలగింపబడి ఒక సంవత్సరమువరకు మననూరుకు మతోశ్రేణము ప్రబలింపినందుకు పంపు నేర్పాటు చేయవలెను.

(౩) మహబూబ్ లీహతో బాటు మరినలుగురు సహాయకులవైన క్రిమినలుచర్య దీసికొన బడవలయును.

(౪) వహ్దాహుసేక్ మదద్దారు మొహమ్మదుపోలీసుకు ఒక్కగేడు తక్కువ చేయవలెను.

ఇకముందిట్టి విషయములందు జోక్యము గలగు జేసికొనవలదని దీనితో సంబంధము గలవారి కందరకు దెలుపవలెను. ప్రభుత్వకార్యములను నిజతరుట యందును, ఉద్యోగధర్మ నిర్వహణమునందును మతవైషమ్యములకు, భృక్తిద్యేషమున కడ మీయవలదని కాసింపుచున్నాను.

నోటు: నెలపు దినములలో జిల్లాలయందు ఉద్యోగస్థులు సిర్టిఫికేటును పదిలి హైదరాబాదుకు వచ్చుచున్నారని నాకు జెలిపినది. ఇది నియమవిరుద్ధము. మున్ముందే యాజ్ఞను బొందక ఇట్టివర్తనపదని ఉద్యోగస్థులను దెలుపవలయును. నెలపుదినములలోగూడ న్యాయరక్షకాఖను సంబంధించిన జమ్మి దారిగల ఉద్యోగులు తమతమ స్థానములం దొక్కొక్కరైన నుండలయును.

(స్వకీయవిలేఖరి)

శ్రీమ దుర్గాచలవర్మతోపరిసంస్థాపిత పరబ్రహ్మచారి శ్రీమం బసు బ్రహ్మవిద్యాసాధనాలయం

తిరుణామలపై 1914-1915 సం॥రం॥ స్థాపింపబడిన పరబ్రహ్మచారిశ్రమంబున బ్రహ్మవిద్యా సాధనాలయ మతమున శ్రీమత్పరమహంస పరబ్రహ్మచారియొగింద్రసభ స్వతీస్వామిలవారు, శ్రీ శృంగేరిజగద్గురు శ్రీమత్పరమహంస పరివ్రాజకేత్యాది - సకలవిరుదావలీచిరాజమాన శ్రీవారిష్వ్య ప్రశిష్య పరంపరాంతర్గులుగాన వారు మావరంగల్లుపురమున శ్రీ శంకరజయంత్యుత్సవదినంబున, రాత్రి 8 గంటలకుపైన యతిసేవామహిమ యను సకలవర్ణాశ్రమాచారధర్మముల నుద్ధరించిన శ్రీవారి చరిత్రముచెప్పి పై పుష్పాసమును జరిపిరి. ఇదివరలో నీ వైజాంరాష్ట్రమున మా వరంగల్లుపురవాసులగు వైశ్యకులసంఘములు, తదితరవర్ణములవారొక్కనైనను వభిక్షకధర్మతో వారికి పాదపూజల పుత్రము, మధ్యమ, అధమములను త్రివిధముల శక్త్యానుసారముగా జరిపి శ్రీవారిని తృప్తుల గావించి, తత్కృత నారాయణస్మరణను పూర్వకాశి రావదంబులనంది కృతార్థులైరి.

శ్రీవారు సంగీతసాహిత్యయుక్తముగా సాంప్రదావి డంబుల పారికాకాలక్షేపముల జేయు సామర్థ్యము వర్ణనా తీతము. వారితో వారిమతమునకు శిష్యులై యనేకులు వారిని వెంబడించి పుష్పదేశంబునకై శ్రీ మహానాచల తేత్రమును జేరి బ్రహ్మవిద్యా సాధనాలయము జేరనిశ్చయించుకొని బయలుదేరిరి. సింధుసాన యాత్రచేసి కాశి, ప్రయాగ, గయాది తేత్రములందరించి పునఃవ్యాసపూజకు ఆహ్వానముననుగు వత్తురని తెలియపెట్టెడిని. శ్రీనారు మాకున్న లోకమున జిజ్ఞాసువులకున్న, వారి శిష్యవర్గమున జేర్చి యెప్పుడు మరలవచ్చి యుద్ధరింతురని యెదురుచూచుచున్నాము.

వైజాంరాష్ట్రమునగుల వరంగల్లుపుర వైశ్యకుల తిలకులు,

వేమన గ్రంథాలయము

హైదరాబాదు సిద్దిఅంబరబజారునగల వేమనగ్రంథాలయాభివృద్ధికై గ్రంథాలయసహాయ కార్యచర్యయు, పాలకసభా సదులలో నొకరగు శ్రీయతు కొండా నారాయణరెడ్డిగారును, ఆంధ్రాభిమానులగు మ. శ్రీ. యం. బాలాజీరావుగారును పర్వటనము సలుప తొక్కింది మహాశయులు దిగువకనుబరచిన విరాళముల నొసగునట్లు వాగ్దానములు చేసి తమభాషాభిమానమును వెల్లడించిరి. వీరి గ్రంథాలయమువారు కృతజ్ఞతను దెలుపుచున్నారని వెల్లడించుట కంతయు సంకల్పించుచున్నాను.

దాతల నామములు.	వాగ్దానములు	వసూళ్లు
తుమ్మల చంద్రారెడ్డిగారు, మాటూరు, భువనగిరి	100	
అక్కినేపల్లి జానకిరామరావుగారు, కొండగడప	100	
తుమ్మలజీచ్చారెడ్డిగారు, మాటూరు	100	
బద్వం తెల్లారెడ్డి, నరసారెడ్డిగారు, జంగంరెడ్డిపల్లి	100	
బాణాల లక్ష్మారెడ్డిగారు, వరుకునుపల్లి	100	
వరుకులం లింగారెడ్డిగారు, నాగవరం	100	
మునుకు అనంతరెడ్డిగారు, తంగళ్లపల్లి	100	
మన్నె వెంకటరామారెడ్డిగారు, కంచెనపల్లి	100	
ఏనుగు రోసిరెడ్డిగారు, సిద్దాపురం	75	
బాణాల నరసింహారెడ్డిగారు, వరుకునుపల్లి	75	
బాణాల పాండురంగారెడ్డిగారు	60	
తుమ్మల రాంరెడ్డిగారు, అప్పారెడ్డిపల్లి	50	
,, పెరచందారెడ్డిగారు,,	50	
,, గోపాలకృష్ణారెడ్డిగారు,,	50	
,, నారాయణరెడ్డిగారు,,	50	
కానాల రామచంద్రరావుగారు, నేలపల్లి,		
అత్రాపుబల్లా	50	
పన్నాల చంద్రారెడ్డిగారు, అనాసపురం	80	
,, వెంకటకృష్ణారెడ్డిగారు,,	80	
తుమ్మల నరసింహులుగారు, అర్రూరు	25	
ఏనుగు రాజరెడ్డిగారు, ఆత్మకూరు	20	
పిశాటి చంద్రయ్యగారు, రాయపల్లి	20	
కొంమారు శేషయ్యగారు, వరుకునుపల్లి	10	10
నరుకుజిగారు, అర్రూరు	12	
తుమ్మల శాయిరెడ్డిగారు, తురకపల్లి	10	
,, బుచ్చిరెడ్డిగారు,,	10	
,, వోసిరెడ్డిగారు,,	10	
ధర్మారెడ్డిగారు, అర్రూరు	10	
పన్నా బుచ్చిరెడ్డిగారు, అనాసపురం	10	
ఆగిరెడ్డిగారు,,	10	
యాచలక్ష్మీనరసయ్యగారు, తురకపల్లి	5	
బద్వం ముత్తిరెడ్డిగారు,,	5	
మేకల నరసయ్యగారు,,	5	
రామరావు పంతులుగారు, మోసిరాల	5	
ఉసిక రామరెడ్డిగారు, అనాసపురం	2	

మొత్తము 1062 487

సిద్దిఅంబరబజారు } మే. పెరుమాళ్లనాయుడు,
9.5.24 } సహాయకార్యదర్శి.

శికింద్రాబాద్ ఆరాధన మహోత్సవము

శికింద్రాబాద్ పరమహంసరు శ్రేణిశ్రీకృష్ణకుటుంబును శ్రీకృష్ణాచలంబుచే కట్టించిన శివాలయమునకు శ్రీ మదిగొండ శంకరాచార్యస్వామిలవారి సమాధియందు శివలింగప్రతిష్ఠను గావించిరి. ఆచ్యుకు స్వామిలవారి యారాధన 22.5.24 రోజున జరిగెనుగా జరిగినది. శ్రీస్వామిలవారిరాధనమై విలసిల్లు శాశ్వతలింగమునకు దుర్బాధిషేకము సహస్రనామాగ్యక మహోత్సవములతో జరిగింది. రమణుని నూతుంది మహోత్సవములకు సహారాధ్యయ తదితర భీరజకులకు ఆస్నదానము జరిగినది. సాయంకాలము 8 గంటలకాలమున శ్రీకృష్ణకుటుంబును శ్రీకృష్ణకుటుంబును శ్రీమదేవరత్న తీర్థతనాదముల గ్రహించిరి. 4 గంటలకాలమున శ్రీమదుర్గాం సంస్థాన విద్యాలయములకు బ్ర. చాగంటి సీతశ్యామశ్రీగారిచే శ్రేణిమతోర్కర్మనుగూర్చిన క్రమాణోత్సవచే చక్కగా నుకన్యనించిరి. తదుపరి శ్రీ మదిగొండ బుచ్చయ్యలింగశ్రీగారు ఉపన్యసించిరి. సాయంకాలము దుస్త్రీ పుష్పమిల్లి భజనతో నేంది నడలిరి.

ఈ కార్యమునందు భారము వై వి యాశివాచలముదిన ది. భిల్లిది యగునట్లు కష్టపడుచుండెడి యు. బాద్మూర్తి పిరన్న సోదరులకును యు. బాద్మూర్తి తదితర శ్రేణి శివాచలంబుకు శ్రీ స్వామిలవారి ఆశీర్వాదము కలిగి ఆము కార్యకర్మ విశ్వరూపిభిల్లిగా నుండుగాక.

శికింద్రాబాద్ } పులివాక శంకరయ్య,
25.5.24 }

కృష్ణాజిల్లా కాంగ్రెసుసంఘము - బుధవారము

28-5-1924 ను ॥ తేదీన గుడివాడలో కృష్ణా జిల్లా కలెక్టరును, ము.రా.రా.శ్రీ చక్రియాల రాఘవచంద్రశాస్త్రి చాదరించి అధ్యక్షతన జరిగిన యాజమాన్య కాంగ్రెసు సభా సమావేశములో గావించిన

౧ వ తీర్మానము

"ఈ గ్రామములలో మొత్తముగా తీర్మానించబడిన యెన్ని విభిన్నముల యంతరము ప్రకటించబడవలయును, ప్రభుత్వము కాలక్షేపములకు చాలవలయును యాజమాన్యము గలయును యెన్నికల ముఖ్యములకావలయును ఫిర్యాదు మొత్తమున గల మంది ప్రతినిధులచేతను యెన్నికలకు ఆఫీసులో యెన్ని కలను చుట్టూని రాబోవు జూన్ ౧౦ తేదీలోగా జిల్లా కార్య స్థానమునకు బంపవలెను. ముఖ్యములను సభ్యులు రాబోవు జూన్ ౨౦ వ తేదీన బుధవారము సమావేశమున ప్రతినిధుల నిర్వాహకత్వము నెన్నుకొనవలయును"

ఉపాధ్యక్షుని, వీరభద్రయ్యగారు, ఆమోదమును రాజకీయముగారు, ప్రభుత్వము కాలక్షేపములకు చాలవలయును

అందరితోను ఆమోదములను.

బాబు వెంకటేశ్వరయ్య,

జిల్లా కలెక్టరు నరసింహము,

కార్యదర్శి.

గుంటూరు జిల్లా కాంగ్రెసుసంఘము - ఎన్నికల ఫలితము

గుంటూరు జిల్లాలో ౧-౫-౨౪ వ తేదీన జరిగిన కాంగ్రెసు సభ్యులలో యాక్రింద పేర్కొనబడినవారు వారివారి పేర్ల కెదురుగా నమోదుచేయబడిన నియోజకప్రదేశముల తరపున ప్రతినిధులుగా యెన్నికలను బడిన యందుములకముగా ప్రకటించబడినది. ప్రతినిధుల ప్రదేశముక్రిందను కనుపర్చబడిన పేర్లు ఆయా ప్రతినిధులకు వచ్చినవోట్ల సంఖ్య యొక్క చతురస్రమున నమోదు చేయబడినది.

ఈ యెన్నికలకు ఆక్షేపణ లున్నవారు తమ ఆక్షేపణలను, యెన్నికల నిబంధనలలోని ౧౫ వ నిబంధన ప్రకారం, లిఖితరూపముగా జిల్లాసంఘ కార్యాలయమునకు యీ నెల ౧౫ వ తేదీలోగా అందునట్లు పంపవలెను.

జిల్లాసంఘమునకు

తెనాలి పట్టణము:—౧. దైత సుబ్బారావుగారు, ౨. మల్లాది దేవేంద్రుడుగారు, ౩. కొల్లా విశ్వనాథంగారు, ౪. వారణాసి వీరభద్రయ్యగారు, ౫. మల్లాది సుబ్బారావుగారు.

తెనాలి పట్టణము:—౧. కన్నెగంటి సూర్యనారాయణ మూర్తిగారు, ౨. వారణాసి సత్యనారాయణగారు, ౩. కొంపల్లె లక్ష్మీనారాయణగారు, ౪. యోగిలపూడి రామచంద్రరావుగారు, ౫. కాళిమూరి వెంకట్రామయ్యగారు.

రాజ్యసంఘమునకు

తెనాలి పట్టణము:—౧. గొల్లపూడి సీతారామశాస్త్రిగారు, ౨. జడ్లపూడి ముత్తేయప్రసాదరావుగారు, ౩. మంతెన సుబ్బారావుగారు.

బాపట్ల పట్టణము:—౧. మద్ది వెంకటరంగయ్యగారు, ౨. కవుతా వెంకటచలపతిరావుగారు, ౩. నేతి వెంకటాచలపతిగారు, ౪. శిష్టా సాక్షి సామయ్యగారు, ౫. మల్లాది వెంకటకృష్ణయ్యగారు.

గుంటూరు పట్టణము:—౧. ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణగారు, ౨. మద్ది రాధాకృష్ణయ్యగారు, ౩. నందూరి వెంకటరంగయ్యగారు, ౪. వున్నవ లక్ష్మీనారాయణగారు, ౫. వూరె వెంకటసుబ్బారావుగారు.

తెనాలి పట్టణము:—౧. అంచె శివయ్యగారు, ౨. కన్నెగంటి సూర్యనారాయణమూర్తిగారు, ౩. ఇటికాల సూర్యనారాయణగారు, ౪. నాగళ్ల కృష్ణయ్యగారు.

పున్నవ లక్ష్మీనారాయణ,

జిల్లాసంఘ అధ్యక్షుడు.

అంచె శివయ్య,

కార్యదర్శి.

౨. ముత్తేయప్రసాదరావు,

కార్యదర్శి.

ఆయుర్వేద పాఠశాల

ఈ సంవత్సర శ్రేష్ఠ శుభము సోమవారం (9-6-24) తేదీన గావించిన సభ్యులనుగల ఆయుర్వేద పాఠశాల రాజమహేంద్రవర గ్రామమున ప్రారంభించుచున్నాను. శివక విశారద మొదలగు పరిశీలకు యోగ్యులుగా విద్యార్థులు తయారు చేయబడుదురు. శ్రేష్ఠమీ గ్రామమున గలదు (సెంటర్) పరిశీలకులకు మరయొకచోటుకు పోనక్కరలేదు. నిరుపాధికులు జీతమువ్వనక్కరలేదు.

ఆయుర్వేద పాఠశాల

ఉ. సూర్యచింతామణి శాస్త్రి.

గ్రాంటు పాఠశాల పాఠ్యాయనంఘము నెల్లూరు

రక్తాక్షి సంవత్సరమునకు గా యీ సంఘముయొక్క ప్రథమ సమావేశము 20-4-24 తేదీన ఆంధ్రదేశీయ విద్యాలయమునందు ము.రా.శ్రీ. శేషారావు సుందరరామయ్యగారి యగ్రాసహాధిపత్యమున జరిగినది. గ్రాంటుబడుల యెల్లూరు పట్టణము వచ్చియుండిరి. ఇయ్యది కార్యాలయమునందు నుండి మేనేజర్లు ఆహ్వానింపబడరైరి. ప్రస్తుతము నెల్లూరులో ప్రయత్నము మేనేజరులచే నడుపబడుచుండు యెల్లమెంటు పాఠశాలలో యుపాధ్యాయుల వేతనములు చాలవలయును గానున్నవి కనుక, అభివృద్ధియు యీ దిగువనెల్లూరు ననుసరించి యొక నెలములందుల న్యాయముని, ఉచితముని ఈ సభవారు తీర్మానించిరి:—

ట్రెయిండ అక్టోబరు

(1) ఎల్లమెంటు లోయర్ గ్రేడ్ నెల 1కి	14.0-0	10.0-0
(2) ఎల్లమెంటు హైయర్ గ్రేడ్ ,,	16.0-0	12.0-0
(3) సెకండరీ గ్రేడ్	25.0-0	16.0-0

ప్రతి సంఘము యొక్క ద్వితీయసమావేశము మరల తే 27 4-24 ద్వి సదరు విద్యాలయమునందు మ, రా, శ్రీ, కాళహస్తి వెంకటేశ్వరయ్యగారి యధ్యక్షతన జరిగినది. సంఘ సభ్యులకు టీచర్లుగాక, ఆహ్వానింపబడిన టీచర్-మేనేజర్లలో నిర్వహణసభకు దయచేసిరి. 'ఆరంభవిద్యార్థివృద్ధిమార్గములు' అనువిషయముపై జరిగినచర్చలో పాల్గొనిరి. ఇటువంటి సంఘములందులకు తమకు యొప్పిదమైనను, తమ యనుమతిగాని, ఆజ్ఞాగాని లేక తమయధీనములో నుండు యెల్లూరు స్వతంత్రించి సంఘకార్యములలో పాల్గొనుట తప్పిదమని టీచర్-మేనేజర్లు తమ నాదప్రతివాదములలో సమర్థించి తమ గౌరవము నిల్పుకొనిరి. ఉపాధ్యాయులకు మేము వారీయూహలతో నేర్పరచింపజాలము. సభ పూర్తియగుటకు ముందు యీరెండు తీర్మానములు యొక్క గ్రీవముగా నామోదించబడినవి.

(1) గవర్నమెంటువారు టీచర్-మేనేజరుల సంఘముల నెల్లూరుచేసి టీచర్-మేనేజరులకు మండలివిద్యార్థిసంఘములలో ప్రాతినిధ్య మొసంగినందులకు యీసభవారు తమకృతజ్ఞతను తెలుపుచున్నారు.

(2) నెల్లూరు పురపాలకసంఘమున నెల్లూరు మండలివిద్యార్థిసభకు యీ సంవత్సరమున సభ్యులుగా నెన్నుకొనబడిన మ, రా, శ్రీ, ఎ. గోవిందురెడ్డి, టి. వి. శివరామయ్యగారు యీ సభవారు తమయధీనందనము లర్పించుచున్నారు.

రా. రాఘవయ్య

సంఘకార్యదర్శి.

శ్రీ గొల్లపాలెము ఫిర్యా జాయోజిత సంఘము

ప్రథమసమావేశము, వైడివాడ ౨౯-౪-౧౯౨౪ వాడరు, ౨౯.

దైవప్రార్థన జరిగినతరువాత శ్రీయుత కలిదిండి అప్పల నరసింహము రాజుగారిని ఏకగ్రీవముగా అధ్యక్షునిగా ఎన్నుకొనడమైనది. తరువాత నీదిగువ తీర్మానములు చేయబడ్డాయి.

౧. శ్రీ నరనారాయణ విశ్రమజాతీయకళాశాల యను పేరుతో నీసంఘమువారు స్థాపించిన కళాశాలకు అధిపతిగానుండి చక్కగా జరిపించుచున్న శ్రీయుత జయంతి సుబ్బారావుగారిని, ప్రధానోపాధ్యాయులుగానుండి పనిచేయుచున్న శ్రీయుత కలిదిండి అప్పల నరసింహరాజుగారిని అభినందించుచు నీసంఘము మాడ వారిని అధిపతి ప్రధానోపాధ్యాయులుగా నుండి కళాశాలను అభివృద్ధిలోనికి తీసికొని రావలయునని ఈసభవారు కోరుచున్నారు.

ఉప. నుంపిన నరసింహము

ఆమో. తోలేటి సీతారామయ్య.

౨. ఈ ఫిర్యా జాయోజిత సంఘమునకు శ్రీయుత కలిదిండి అప్పలనరసింహ రాజుగారిని అధ్యక్షులుగాను, బ్రహ్మశ్రీ

జయంతి సుబ్బారావుగారిని కార్యదర్శిగాను బ్రహ్మశ్రీ దువ్వూరి లక్ష్మీనారాయణగారిని శ్రీయుత నుంపిన నరసింహము, నూరిపేటి అప్పన్నగార్లును జిల్లా సంఘసభ్యులుగాను, దువ్వూరి లక్ష్మీనారాయణగారిని రాష్ట్రసంఘసభ్యులుగానుమాడ ఈ సంఘమువారు ఎన్నుకొనుచున్నారు.

ఉప. జయంతి సత్యనారాయణ మూర్తి.

ఆమో. నూరిపేటి అప్పన్న.

౩. ఈ ఫిర్యా జాయోజిత సంఘమునకు శ్రీయుతులు దువ్వూరి లక్ష్మీనారాయణ, కందుల నరసింహము, గార్లపాటి పెద్దిరాజు, తోలేటి సీతారామయ్య, జయంతి సత్యనారాయణమూర్తి, నూరిపేటి అప్పన్నగార్లును కార్యనిర్వాహక సభ్యులుగా నీ సంఘమువారు ఎన్నుకొనుచున్నారు.

ఉప. కందుల నరసింహము.

ఆమో. తోలేటి సీతారామయ్య.

ఈ ఫిర్యాలోని గౌరవసంఘములు, సభ్యులసంఖ్య.

౧. గొల్లపాలెము	౯
౨. అచనపల్లె	౧౦
౩. వైడివాడ	౫
౪. నారపాడు	౯
౫. గొట్టివాడ	౨౦
౬. సబ్బవరము	౧

బెల్లాల ముత్యాలమ్మగారు ఆమె మనుమని వివాహమునకు తనకాలముందు మహాత్మ్యగాంధీ పాదపూజానిధికి ౦-౪-౦ లు సమర్పించిరి.

కార్యస్థానము గొల్లపాలెము } జయంతి సుబ్బారావు, కార్యదర్శి.
3౦-౪-౧౯౨౪.

కడప జిల్లా రాజంపేట తాలూకా

జాతీయోపసంఘము

కడప జిల్లా రాజంపేట తాలూకా జాతీయోపసంఘసభ యీ నెల 8 వ తేదీ గురువారమునాడు తాళ్లపాక గ్రామమున మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు జరిగినది. ఈ క్రింది తీర్మానములు ఏకగ్రీవముగ అంగీకరింపబడినవి.

తీర్మానములు

1 ఈసమావేశమునకు శ్రీయుతులు చొప్పా గంగిరెడ్డిగారిని అధ్యక్షులుగా నెన్నుకొనడమైనది.

ఉపపాదకులు: ప్రతాపగిరి రామమూర్తిగారు.

ఆమోదకులు: కాకర్ల పెద్దవీరయ్యగారు.

2 రాజంపేట తాలూకా జాతీయోపసంఘమునకు శ్రీమతి ప్రతాపగిరి శాంతాబాయిగారిని అధ్యక్షురాలుగా ఎన్నుకొనడమైనది.

ఉపపాదకులు: ఆగ్నాటు శ్రీపతిరావుగారు.

ఆమోదకులు: కాకర్ల పెద్దవీరయ్యగారు.

3 తాలూకా జాతీయోపసంఘమునకు శ్రీయుత రుద్రరాజు నారాయణరాజుగారిని ప్రధాన కార్యదర్శిగాను, కాకర్ల పెద్దవీరయ్యగారిని సహాయకార్యదర్శిగాను ఎన్నుకొనడమైనది.

ఉపపాదకులు: ప్రతాపగిరి రామమూర్తిగారు.

ఆమోదకులు: మందపల్లి రాజంరాజుగారు.

4 ఈదిగువ పేర్కొన్నవారిని తాలూకాసంఘ కార్యనిర్వాహకసభ్యులనుగాను ఎన్నుకొనడమైనది.

శ్రీమతి ప్రతాపగిరి శాంతాబాయిగారు, శ్రీయుతులు రుద్రరాజు నారాయణరాజుగారు, కాకర్ల పెద్దవీరయ్యగారు, చక్రవర్తి వెంకటేశ్వరయ్యగారు, భట్టి శీతారామయ్యగారు, నాకల వెంకటసుబ్బయ్యగారు, ప్రతాపగిరి రామమూర్తిగారు, ఆగ్నాటు శ్రీపతిరావుగారు, దోరనాదుల వెంకటసుబ్బయ్యగారు, మందపల్లి పిచ్చరాజుగారు, సాధు వెంకటసుబ్బయ్యగారు, చొప్పా గంగిరెడ్డిగారు, మందపల్లి రాజంరాజుగారు.

5 ఈసంఘకార్యస్థానము తాళ్లపాకయందుండవలెను.

6 ఈదిగువ పేర్కొన్నవారిని కడపసంఘసభ్యులనుగాను ఎన్నుకొనడమైనది.

శ్రీయుత కాకర్ల పెద్దవీరయ్యగారు, శ్రీమతి ప్రతాపగిరి శాంతాబాయిగారు, శ్రీయుత చక్రవర్తి వెంకటేశ్వరయ్యగారు, శ్రీమతి పాలేటి పవనకుమారిదేవిగారు, శ్రీయుత భట్టి శీతారామయ్యగారు, శ్రీయుత ప్రతాపగిరి రామమూర్తిగారు.

7 సాధారణ సంఘసభకు కోరం 10 మందిగాను, కార్యనిర్వాహకసంఘసభకు 5 మందిగాను తీర్మానించడమైనది.

8 అధ్యక్షులకు చొప్పా గంగిరెడ్డిగారికి వందనలతో సభ ముగింపుచేయడమైనది.

ప్రతాపగిరి శాంతాబాయి

అధ్యక్షురాలు,

రాజంపేట తాలూకా జాతీయోపసంఘము, కడప జిల్లా.

మహాత్ముని కారాగృహసంభవములు

ఉపవాసధర్మము

పై కీర్తికక్రింద గాంధీమహాత్ముడు యీ వారపుయంగు ఇదియే పత్రికలో 6 వ వ్యాసమును యిట్లు వ్రాసెను.

క్రిందటి వ్యాసములో చెప్పిన చర్య జరుగునపుడు నా గది II గదులు గలిగిన మహాకాకారముగల ఒక బ్లాకునందుండెను. ఈ బ్లాకునకు (గదుల కూటు) ఇతర బ్లాకులకు మధ్య పెద్ద గోడగలదు. మా బ్లాకునందలి ఒక భాగము యితర బ్లాకులకు బోయెడి రోడ్డు ప్రక్కనే యున్నది. కావున నచ్చి పోవు నుండు కైదీలందఱి నేను జూడ గలుగుచుంటిని. ఆరోడ్డుపై నదా యెవ్వరో యొకరు తిరుగుచునే యుండును. ఖైదీలతో మాట్లాడుటకు చాల సదుపాయముగా నుండెను. ఖైదీలను కొట్టి శిక్షించుట జరిగిన పిదప కొంత సేపటికి మేము యూరోపియను లుండు భాగమునకు తీసికొని పోవడితిమి. ఈ గదులు యెక్కువ గాలి గలిగి పెద్దవిగా నున్నవి. ఎదుట నొక చక్కని పూలబోట గలదు. కాని ప్రత్యేక బ్లాకునందుండినపుడు ఖైదీలందఱిజూచుచుంటిమి. ఇక్కడకు వచ్చిన పిదప వారి సంపర్కము వచ్చినది. నేను దీనిని పాటింపను. నన్ను యితరుల నుండి యెంతదూరముగా నుంచిన అంతయెక్కువగా చదువుకొనగలుగుదును. వైరులను వార్తల నందించుకొనుట జరుగుచునే యున్నది. వేరొక ఖైదీగాని ఉద్యోగిగాని ముమ్మలను జూడ వలసి యున్నచో యీ వైరులను జరుగక తప్పదు.

మాట్లాడుట ఖైదీలను ఒక చిన్న సేరమునకు దెబ్బలు కొట్టు శిక్ష విధించినదియు అందులకై తమ నిరసనము దెలుపుచు మాట్లాడుట ఖైదీలు యితరులుగూడ ఉపవాసము జేయుచుండిరియు ఒక నాడుచుయు మాకు దెలియవచ్చెను. వీరిలో నిరువురు నాకు చాల పరిచితులు. ఒకడు దేవు, రెండవ యాదూ దాస్తను. దేవు నాతో చాంపూనందు కలిసి పనిజేసెను. నాతో గలిసి పనిచేసినవారందఱి యెక్కువ తెలివి తేటలతో యింత జ్ఞానము గలిగి నమ్మకముగా పనిజేసిన వాడాయన యొకడు. కావున దేవు దెబ్బల శిక్ష ననుభవించి. ఉపవాసము జేయుచున్నాడని వినుటతోడనే నామనఃస్థైర్యమునోచుచు పులుపాపింపగలుగుదురు. క్రియకును ఇందులకు యాజ్ఞకును మంసారాలి సోక్తాగార్లు నాతోగలిసి ఖియిదిలుగానుండిరి. వీరు కూడ నాతో బాటు మిక్కిలి యాందోళనబడిరి. మేముగూడ బారయెడల సానుభూతి దెలుపుటకై ఉపవాసము జేయవలెనని వీరు నూచించిరి. అట్లు సమ్మెగట్టుట యోగ్యమకాదాయని వితర్కించి చివరకు అట్లుజేయగూడదని నిశ్చయించితిమి. అచ్చట దెబ్బల శిక్షకు గాని ఖియిదీల ఉపవాసమునకుగాని మేము యే రీతిగను బాధ్యులముగాము. సత్యాగ్రహమునకుటచే జయిలలోని సకలయజ్ఞులకును అక్రమచర్యలకు దెబ్బలకుగూడ సహించుటకు సిద్ధముగానుండవలెను. కావున యికముందు యిట్టిశిక్షలు కలుగకుండ జేయవలెనను నుద్దేశముతో జేసెడి ఉపవాసము జయిలు అధికారులపట్ల దౌర్జన్యము జేయుటయగును. మరియు అధికారుల చర్యలయందలి న్యాయాన్యాయములను విచారించుట మాపనిగాదు. అట్లనర్చిన జయిలుకట్టుబాట్లన్నియు అతిక్రమించుట యగును. అధికారులచర్యల న్యాయాన్యాయముల విచారితమున్నను నిష్పక్షపాతపు తీర్పుజేప్పటకు లేగిన అవకాశములు లేవు. అవతలనమ్మెగట్టి ఉపసవించి వారియెడల సానుభూతిజూపుటకే మేముగూడ నుపవాసమొనర్చుటకు వారిచర్య న్యాయముగనే యున్నదని నిర్ధరింప తగిన కారణములు తెలియవు. ఇట్టి పరిస్థితులలో మేము ఉపవాసము జేయుట సమంజసము గానేరదు.

నేను నూపర్నెంటుతో మాట్లాడి యధార్థమును తెలిసికొని వీలయినచో సమ్మెగట్టిన ఖియిదీలను జూడ యత్నించెదనని నేను నాస్పృహితులకు దెలిపితిని. మేము ఖియిదీలమే యయినను మానవుల మగుటచే యిట్టి పరిస్థితులలో తలదాచుకొనుండవలసి నాకు దోచెను. నిర్దాక్షిణ్యముగ అక్రమచర్యలు జరుగనపుడు జెయిలు పరిపాలనను గూర్చి విచారించుటలో ఖియిదీలు జెప్పవలసినవిని తీరవలెననియే నా యుద్దేశము. కావున నేను బోయి అధికారులతో మాట్లాడవలెనని నిశ్చయించితిమి. మార్చి 6 న తేదీ యంగుఇండియా పత్రికలో ప్రకటించిన 29.6.23 తేదీ లేఖ మిగిలిన విషయములను నెలది జేయును. ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు చాల జరిగినవి. కాని అవియెల్లయు ప్రస్తావనముగా నుండవలెననుటచే ప్రకటింపజాలన. నాకు జయిలు పరిపాలనయందు జోక్యము గలుగజేసి నా కార్మికదర్శియు, కేవలము దయార్థ చిత్తంతోనే సమ్మెగట్టినవారిలో

ముఖ్యులగువారను జూడగోరితనియు ప్రభుత్వమువారు గుర్తించిరి. కావున దాస్తను, దేవుగార్లు నూపర్నెంటు క్రిశిత, పోలీసు ఇన్ స్పెక్టరు జనరలుగార్లు సమక్షమున జూచుట కంగీకరించిరి. 13 దినములు ఉపవాస మొనర్చియు అన్యధమాయము లేక తమంతటతాము నడచివచ్చుచున్న వారిరువురను జూచుట చాల ఆనందదాయకముగ నుండెను. వారు యెంతదైర్యముగ నుండిరో అంత సంతోషముగ నుండిరి. వారు చాలకృశించి నట్లునపడిరి. కాని వారు కృశించు గొలది ఉత్సాహ మధిక మగుచున్నది. "మీరు ప్రభుత్వమును సమీపించి యుండుదు" అను మాటలతో నేను పలకరించగనే "అవు, లేదు" అని ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. "మాయందు దోషముజేకుండుటచే యీ ఉపవాసమొంతకాలమైన జేయగలుగుదు"మని దాస్తను నుడివెను. "మీయందే దోషమున్నచో యేమిజేయుదు?" అని నేనడిగితిని. "అప్పుడు మాతెప్పిదమును ఒప్పుకొని ఉపవాస దీక్ష మానుకొనెదము" అని బదులిడిరి. వారు తేజోవంతముగ నుండుటచే ఆకలిబాధచే నీడింపబడుచున్నారను తలంపు మరపునకు వచ్చెను. వారితో ఉపవాసధర్మమునుగూర్చి జరిగిన చర్య యంతయు విపులముగా వ్రాయుటకు అవకాశమున్న బాగుండును. నూపర్నెంటు విధించినశిక్ష అన్యాయమనియు, ఆయన తనతప్పిదము నొప్పుకొని తుమాపణ గోరువరకు ఉపవాసము జేయుచుండుమని వారు వాదించిరి. ఈ ప్రవర్తన సక్రమము గానేరదని నేనంటిని. నేను వారితోవారి చర్య యందలి నైతిక ధర్మముక్రమక్రమములగూర్చి చర్చించుచుండగా నూపర్నెంటు తనంతతానే వచ్చి "నేనుతప్పినన్నిట్లు నాకుదోచినచో తప్పక తుమాపణ జేసికొని యుండును. నేను తప్పులు జేయుచుండునని నాకుదెలియను. మనమందరము జేయుచుండుము. ఈవిషయమునగూడ నేను తప్పినన్నియుండును. కాని ఆసంగతి నాకు దెలియలేదు, అనియనెను. నూపర్నెంటు తప్పినన్నిట్లు ఆయనచే ఒప్పించినది ఆయనవద్ద తుమాపణ గోరుట అసంభవమని నేను తెలిపితిని వారు ఉపవాసమొనర్చినచో ఆయన విధించిన శిక్ష అక్రమమని రుజువు జేయుట కానేరదు. శిక్షవిధించుట తప్పని ఆయనకు నచ్చజెప్పవలెనన్న సరియగు హేతువాదమువలన నగును. ఎట్లనను మేము సత్యాగ్రహముల మగుటచే శ్రమ మ భవము నకు సిద్ధపడి యే వచ్చితిమి. అట్టియెడ తమకు విధించిన శిక్షకు ప్రతిగా కాని యితర ఖైదీల శిక్షకుగాని తామెట్లు ఉపవాసము జేయగలుగుదురు. నా పలుకుటయందలి యధార్థమును మిత్రులు గ్రహించుకొనిరి. మేజరు జోన్సుగారు ప్రేమపూరితముగాపలికినది యందులకు తోడ్పడినది. వారు ఉపవాస దీక్ష వదులుకొనుటకును యితరులచేత నట్లు జేయుచుటకును అంగీకరించిరి. నాకిచ్చుచున్నపాలలో కొంత భాగము వారికియవలెనని నేను మేజరుగారిని కోరితిని. ఆయన అంగీకరించెను. వారుఆది పుచ్చుకొనిరి. కాని తాము పోయి స్నానము జేసి యితరులతో గూడ కలిసి యీ పాలు త్రాగెదమనిరి. ఉపవాసమొనర్చిన వారందరికి పాలు పండ్లు తెప్పించ నూపర్నెంటు ఉత్తరపు జేసెను. మనఃపూర్వకముగా కరస్పర్శన మొనర్చికొనుటలో మా సభ ముగిసెను.

ఆక్షణములయందు అధికారులు అధికారులుగాలేను. మేము ఖైదీలుగాలేము. గొప్పనవననను. పరిష్కరించుటకు గూడినస్పృహితులుగా నుంటిమి. ఈ విధముగా ఉపవాసదీక్ష అంత మొందినది. తాను జూచినసమ్మెలలోకెల్ల నిదియేచాలసక్రమముగాజరిగినదని మేజరుగారనిరి. ఖైదులలోఒకరినుండియింకొకరికి దొంగతనముగా ఆహారపదార్థములు బోకుండ నూపర్నెంటు చాల శ్రద్ధగకండెను. ఈ సమ్మెగట్టినవారి స్వభావమును యిండుక తెలిసియుండినచో నంత శ్రమపడి యుండక పోవును.

ఈ చర్యవలన ఒక ఫలితముగలిగెను. జెయిలు అధికారులకు గొప్ప అవకాశము అగౌరవమొనర్చినప్పుడుతప్ప వై యధికారుల అనుజ్ఞ లేనిది దెబ్బల శిక్షవిధింపగూడదని ప్రభుత్వమువారు తీర్పుజేసిరి. ఇట్టి ఉత్తరువు చాల నవనరమైనది. కొన్ని విషయములలో నూపర్నెంటులకు యిష్టము వచ్చినట్లొక పరిస్థితికారమియవచ్చును గాని ఉపసంహరించుకొనకలెనే శిక్షలు విధించుటయందు యెంతతెలివిగల నూపర్నెంటునను కొన్నికట్టుబాటులకు లోనై యుండవలెను.

దాస్తను దేవు మున్నగు సత్యాగ్రహులొనర్చిన ఉపవాసదీక్ష మంచితాభివరము ఫలితముల చేకూర్చిననుట నిస్సందేహమే. వారియుద్దేశము సారబాజేయయినను చాలమంది యు కేవలము అజ్ఞానముతో జేసినదియు. కాని ఫలితము

మంచిదైనను ఉపవాసము జేయుట మాత్రము నిందార్జము. ఇప్పుడు చేకూరినఫలితము ఉపవాసదీక్షవలన చేకూరినదిగాదు. తమయభిప్రాయముతప్పని అంగీకరించి పశ్చాత్తాపబడి దీక్షనుకలుకొనుటకు ఫలితముగా చేకూరినది.

ఆహారముగ్రహించుటయొక్క దానివలన జీవించుటయు లజ్జాకరములగునపుడే సత్యాగ్రహులు ఉపవాసదీక్షకు గడంగుట న్యాయముగను. కావున, ఖియిదీగామున్న నాకుగల మతిస్వారం త్రైము పో గొట్టి మానవుని నలెగాక హీనముగా జూచి మర్యాదగానీయక జంకువులకువలె ఆహారము తూరమునుండి విసరి యిచ్చుచో, అట్టి ఆహారము తినుట లజ్జాకరముగను. ఇట్టిఆహారము తినుటకు మతసంకోచమే యుండవలసినదే. అమర్యాదయననది ప్రతిసాధారణపు ఖైదీకిగూడ అమర్యాదగా నుండను. ఇంత హెచ్చరికగా నేల చెప్పమంటిననగా, ఉర్రోచిక్కులు దెబ్బలకు మతమనెడి సాక్షులను దెబ్బచుచుండును. అమర్యాద యేమియు జరుగనిదే ఆమనము గలిగెననుచుండును. ఆక్షేపణీయమగు ఉత్తరములను దామకొనుటకు భగవద్గీతవంటి మతగ్రథము దగ్గరనుండవలెనని పంతముబూనగూడదు. ఖైదీలెల్లరకు జరుగు సోదాచూచుట అమర్యాదగా గణింపగూడదు. సత్యాగ్రహమునందు బూటకములకు తావులేదుకాని, సమ్మెగట్టిన ఖైదీలను జూచి, వారు తప్పిదము జేసినచో బోధచేసి సన్మార్గమునకు దెచ్చెడియు దైశమతో నేను వారిని జూడగోరినప్పుడు ప్రభుత్వమువారు అట్లుజేట్టినచో నేను ఉపవాస మొనర్చక తప్పదు. అధికారులయందు కరుణయించుకైనయున్నచో నేను ఉపవాసదీక్షను తప్పించగలుగుదునని తెలిపియు అట్లుజేయలేకున్నపుడు నేను ఉర్రకలిని మార్చుండలేను.

కాని, యంతఅల్పభేదముల నేలదచ్చిపెట్టెదవు? పై అధికారులను చిక్కులలో పెట్టినట్లై జెయిలు అధికారులనుగూడ యేలచిక్కులను పెట్టుగూడను? జెయిలు అధికారులకు సహకారమేల జేయవలెను. దౌర్జన్యరహితముగా వారి నేల నెదుర్కొనరాదు. మనసదుపాయమునకుగాని నిబంధనలకేటట్లుబడియుండవలెనా? జెయిలుపరిపాలనను స్థంభిభూత మొనర్చుటకు మనకు హక్కులేదా? జెయిలు అధికారులను క్షిప్రశిథిలోనికి దించినచో ప్రభుత్వమువారు అధికసంఖ్యాకులుగా మనలను జెయిల్లోనుంచుట భయపడి రాజీవజేదరు" అనిపలువిధముల స్నేహితులు సందేశములు గలిగియుండును. దీనిగూర్చి ముందువారము వ్యాసములో వ్రాసెదను.

వెండికి బంగారు బహుమానము లాటరీ లేకున్న-అదృష్టమునకు మార్గములేదు మోసము లేదు ఏదైన రాకపోవుటలేదు పగటి వెలుగువలె స్పష్టమైనది ఒక రూపాయను ఖచ్చితము 82 ఆంక నిగ్రహ మార్గ లను కొనుదు. బలహీను, అక్షరము, మానవ కారీర సంబంధమైన వ్యాధులన్నియు పటాపంచలై పోవును. దానిని ఉపయోగించవలెను "దానియొక్క రిలీఫ బంగారము నకు" సమానమని తెలుపుచున్నాడు. పూర్తి కాలానుకూల వ్రాయుడు. ఆంక నిగ్రహ జెషధశాల, 26 బ్రాడ్వే మదరాసు.

నాణ్యమైన బసీనులు ఈ దిగువ నుదహరించిన మిల్లులో తయారగుచున్న బసీనులు, హిందూదేశపుమిల్లు నూలులనున్నూ, ఖద్దరునూలులనున్నూ, హిందువుల పరిశ్రమచేతనున్నూ, సకలమైనపట్టు, పున్నె, ప్రత్తి, వస్త్రాభారములలో నూతనయదేయబడి, బహుసరసమైనధరలకు, భాగ్యవంతులకు, వీరుసాదలకు, వీలుగా యుండేలాగుననూ, విదేశపు ధరలకంటె వీలైనంత చౌకగా యేర్పాటుచేసి విక్రయించుచున్నాము. వర్తకులకు (హోలుకేలు) మొత్తపు బేరమునకు, కంట్రాక్టులకు, చాలా వ్యాపారవీట్లు కల్లుజేసినాము గనుక ధరలు తెలియగోరినవారు యీక్రింది విల్లునుమునకు వ్రాసినయెడల చార్జీ లేకుండా ఖరీదులపట్టి పంపెదము. కాంపిలు బసీనులు స్వాగ్ధ్రులకి ఖరీదు, పోస్టు ఫ్రీ రు 6.0-0 మానేజరు:— ఆంధ్రహంజీరీమిల్సు, బెజవాడ, ధక్షిణఇండియా.

ఆంధ్రనట సాహిత్యసభలు

బంధు

జూన్ 4, 5, 6 తేదీలను జరుగును

మా బంధువులమందు రాగల జూన్ 4, 5, 6 తేదీలలో ప్రజలకు జరుపబడునది సుమారు 4, 5, మాసములనుండి ప్రతీకలలో ప్రచురించుచున్నాము. సమావేశమైన మాసములనుండి కళాభిమానులను, సందేశస్వరూపము, మాసభల యుద్దేశ్యములను, కార్యక్రమములను మరల నిర్వచించుచున్నాము.

జాతీయనిర్మాణమునకు వలయు సాధనములలో నొకటి యగు నాటకకళ నభివృద్ధి గాంచుటకు మాయోపనగా ప్రయత్నించు తలంపున నాటకకళాభిమానులను కీర్తిశ్రేణులయిన ముత్తరాజు సుబ్బారావుగారి స్మారకవిహారముగ ముత్తరాజు సుబ్బారావు మిమోరియల్ క్లబ్ పేరుపొందగ నభియానమునకుండిన నొకనటకభిమానిగావించు తలంపుననుపై సంఘసభ్యులగు మేము కళావికారదులను పండితులను నొక్కచో సమావేశపరచు నుద్దేశ్యముతోనే యీసభ నేర్పాటుగావించుచున్నాము.

ఇయ్యదియే ప్రథమసమావేశ మగుటచే పాశ్చాత్యసభ్యతాచక్రముల ననుసరించిన కాలపరంగా మగుననియు ఆంధ్రదేశమున కెంతయు సంబంధించిన నిట్టిసమావేశవిషయమై భిన్నాభిప్రాయములకు తావులేకుండుటం జేసియు మేమే యీసభ నేర్పాటు జేయునంతవరకు కార్యభారము వహించినారము. ప్రస్తుతము జరుపబడు మాసభల లన్నియు పేరునకు ఆంగ్లతలు మొదలగు నున్నవని లెందరున్నను కార్యనిర్వహణము కొందరి వలననే జరుగుచుండుట యిట్టిసభలయందు దురుదృశ్యము గలవారికల్గు రకు విడితమే.

ఆంధ్రదేశమందలి సుప్రసిద్ధకవులను, విమర్శకులను, నటులను, మాయాశయముల వెల్లడించి వారి సలహాల ననుసరించి పరిశీలనలపట్టి ప్రస్తుతకార్యక్రమము నిర్ణయించినారము. ఇందుకు సంబంధించిన విషయము లన్నియు సభాకార్యక్రమము నుపక్రమించు బోవుటకు బూర్వము సభాస్థాయిలకు విన్నవించెదము. సభకు విచ్చేయు ప్రేక్షకులను, ప్రతినిధులను సభ ప్రారంభమునకు వారి బిలునుపట్టి వచ్చుచుండురుగాన వారల నెల్లరంజితార్థమునక ఆంగ్లతలనే బోధింపియుంటిమి. మ. రా. శ్రీ. కే. శ్రీనివాసన్ గారు బ్రహ్మశ్రీ వేదం వెంకట్రాయశాస్త్రిగారి రథక్షతరహించిననే వారు సన్మానసంఘాధ్యక్షతను యంగీకరించిరి. శ్రీ శాస్త్రిగారు ఆంగ్లభూమిగనుండుటచే రాజాలనుని వ్రాసియుండుటంబట్టి సన్మానసంఘాధ్యక్షునిగూర్చి తిరిగి ప్రకటించి యుండెదము.

మాచే బ్రచురింపబడిన ప్రచురణప్రముఖులలోను ఆంధ్రీకృష్ణాపత్రికలలోను ఆంధ్రీనటసాహిత్యసభలను కీర్తికలకొండ నాటకరచనకు సంబంధించిన సాహిత్యవిషయములే చర్చించబడునను విషయమును, కార్యక్రమమును బ్రచురించి యుంటిమి. సాహిత్యసభ్యులుగా ముందుంట్టియే యియ్యది ప్రజాసమావేశమని తేల్చియుంటిమి.

నాటకరచనకును, ప్రచురణమునకును లక్షణమును నిరూపించుట ప్రస్తుతము ఆవసరముగాన రెండు విషయమై నొకరియందే బాధ్యతయించిన కార్యభార మెక్కుడనను తలంపున ప్రసిద్ధులను పండితులను కేర్వేరధ్యక్షులుగా నేర్పాటుగావించితిమి.

ఈసభ యుద్దేశ్యములలో బూర్తిగ నేర్పడినది మాకు సాయ మొనరించుటయేగాక తమసంఘముల ప్రచురణములచే మా సభాపాఠశాలమునకు దోడ్పడువారిని పోషకులుగా జెప్పకొంటిమి.

ప్రచురణములకు వచ్చు ఆదాయము సమావేశమున కగు ఖర్చులు పోష మిగిలినసామగ్రి సాధ్యమునకుంకాక ధర్మార్థము వినియోగింతుమని ప్రకటించితిమి. అందు కేమార్గ మేమియు లేదు. లోకము కనుమూసికావించు యపకృతియును లేదు.

సభలకు ఖర్చులకుగాను ప్రచురణములద్వారా సేకరించు ద్రవ్యమందు మిగిలిన నికరాదాయమును తిరిగివచ్చు సభలకు వెచ్చించుటకు మూలభనముగాగాని లేక ధర్మమునకుగాని వినియోగించుట యాచారమైయున్నది. నేడును సభాంతమందు ఎవ్వరేని రాబోవు సంవత్సరము నీ సమావేశము నాహ్వానించినయెడల సభాస్థాయిల యుద్దేశ్యమునుట్టి మూలభనముగా నేర్పాటు చేయుటకు మాకెట్టి యభ్యంతరములేదు. ఇదివరలో మాకు లెక్కలప్రచురించిన కీర్తిని నిర్మలంగాదు నుచితరీతిని బ్రకటించుము. కేటికరకు మా యుద్ద్యమనునకు కేయూతనొసగుచు మాకెంతయుం దోడ్పడనెంచిన వారికెల్ల మాకృతజ్ఞతాభివ్యక్త్యక పందనములు. విషయము మహాత్మరమగుటచే నెడని గౌరవమును పాటించి కుశంకలకుం దావించుక సభానిర్వహణ భారమును కళాభిమానులెల్లరు వహించి సభలను 2యవసరముగా నెఱవేర్చుటకుం బాగోతులు.

చిట్టా సాంబయ్య
కోట ఆంజనేయులు

తుంబూరు

సర్వముభి (ప్రాగ్ శిథిలమై, నాయుడిపేటకు ఉత్తరదిగ్భాగమున తుంబూరు నారదముని ప్రసిద్ధులచే ప్రతిష్ఠితమై అనాదిగానుండు తుంబూరుగ్రామమున యీనెల ౧౬ తేదీ మొదలు కే. ఎం. వసు అందు వేంచేసియుండు శ్రీ కరిమాబాయి స్వామివారికి బ్రహ్మాత్మనము జతగినది. నెల్లూరుజిల్లా కాంగ్రెసుసంఘమువారు శ్రీ ఇంద్రగంటి సుబ్రహ్మణ్యముగారిని పంపిరి. వెంకటగిరి తాలూకా సంఘమువారు డి. గ. తిమ్మరాంత కీర్తియుతుడును, అభినవభీమండుని ప్రభ్యాసించిన బలపరాక్రమసంపన్నుండును, అగు శ్రీ దేశిరెడ్డి శేషరెడ్డిగారిని, శ్రీ సోలా వెంకటప్పయ్యగారిని, పంపిరి. ౧౭ తేదీ రాత్రిపై ముగ్గురును భజనలుగావించిరి. భిక్షువిక్రయము యా ౩౫ లకు ఆదినమే విక్రయము కాబడెను. అంత ముదిసిన ప్రాతఃకాలముననే గరుడోత్సవము. శ్రీ రెడ్డిగారు ఉద్వయతత్వము గూర్చి కొంత పరి యవహాసము అతిగంభీరముగ జేసిరి. ఈ గ్రామముననే ఆరమాసములనుండి జాతీయపాఠశాలలో నుపాధ్యాయుడుగా నున్న శ్రీ తిలపూరు వెంకటసుబ్బయ్యగారున్న మరయొకయువమహాభిమానియును, అనాటి ఉదయమును వచ్చిన యానాదులను, ముఖ్యముగా పంచమలను, అంబలి స్వంతముగా కలిపి పోసిరి. ఈపనికై యూరూరు దిరిగి ద్రవ్యమార్జించినవారు, ఈ గ్రామమున అనుదినము భజన చేయు యువకులు, ఉత్సవప్రవర్తకులు. అందు ప్రశంసనీయుడు శ్రీ కామిరెడ్డి పీఠారెడ్డిచేసినపని వెలకు ఎన్ననకక్కము.

౨౦ తేదీ సాయంకాలము శ్రీ రెడ్డిగారు పాడుకాపట్టాభిషేకముగూర్చి హరికథాప్రసంగము జేసిరి. అయ్యది వ్యాకరణాదీక్షా నిడికృత్య మయ్యును, ప్రేక్షకుల మనంబుల బుద్ధిగొనినవి. శ్రీ రెడ్డిగారు, శ్రీరామ, భరతులకు జరగిన సంభాషణగూర్చిన పట్టున చెప్పునపుడు కంటితడిపెట్టని మానవుడు లేడు. ఇంతవ్యాధయంగమముగనున్నది అని వ్రాయుటకు మాలేదని శిక్షించారు. విద్యావాసన ఇంచుకేసియు లేక, గ్రంథపఠనమే అభావమై యున్నను, ఇంతటి వాగ్ధోరణి, సమయస్ఫూర్తి, పండితులకు సామాన్యముగా అలసడుట దుర్లభము.

౨౧ సాయంకాలము శ్రీ రెడ్డిగారు, తిలపూరు వెంకటసుబ్బయ్యగారు, శ్రీ ఇంద్రగంటి సుబ్రహ్మణ్యంగారును, చేసిన ప్రజాసేవ అత్యంత ప్రశంసనీయును. అనాటిరాత్రి జనము క్రీక్కిరిసి యుండిరి. ఉత్సవప్రారంభమున పోలీసువారు కొంతపనిచేసిరి. కాని, ఉపయోగము లేకపోయెను. ఆరాత్రి యంతయు జలప కేలాటిబాధను కలుగజేయక, అపాయము రావీయక, నేపదేసిరి. ౨౨ తేదీ యువయము రథోత్సవము. ఈనాడు నేనును, శ్రీ తిలపూరు వెంకటసుబ్బయ్యగారును, అంబలిపోయి కార్యమున ముగ్గులై యుంటిమి. శ్రీ రెడ్డిగారును, శ్రీ ఇంద్రగంటి సుబ్రహ్మణ్యముగారును, రథోత్సవ కార్యమునందు ముగ్గులై యుండిరి. అనాటిసాయంకాలము శ్రీ రెడ్డిగారు తమ కాండోప్రవర్తనము గావించిరి.

ఈ యుత్సవదినములలో దేహస్పృశత లేనివారికి ధర్మముగా బోషణములు వాడి స్వస్థత నునాయాసముగా కలుగజేసిరి.

పాఠశాలానిధి కై ఉత్సవకాలములో యా ౩-౧౨-౨౦ లు వసూలు చేయబడినది.

గరుడోత్సవము మొదలు రథోత్సవము మధ్యాహ్నము వఱకు నల్లపెట్టి లక్ష్మీనారాయణప్రభర్తము, వారి పేర శ్రీ చెర్వు కస్తూరయ్యగారు బ్రాహ్మణులకు అన్నదానము నమృద్ధిగా చేసిరి.

ఏటిలో నీళ్లులేవు. నాయుడుపేట యూనియన్ వారు రెండుబావులు త్రవ్వి ఏటియందే వసతిని గల్గించిరి. ఉత్సవ ప్రేక్షకులు వేడికి డప్పి విక్రంతి దీర్చుకొనుటకై ఏటియందు రెండు తాటాకుపందిట్లు వారిచే వేయబడెను.

మఱి కొంత నీటివసతి కలుగుటకై గ్రామస్థులు రెండు సభ్యుల కాల్యము ఏటిలోనే త్రవ్వించిరి. ఈ పనికై మిగుల శ్రేష్ఠహించిన వారు గ్రామవాసులే. ఇంతటిదేశసేవ ఈజిక్ కాలములో జరుగుట ఆహవాత్యుని ప్రభావమే అని చెప్పక తప్పదు:—(విలేఖరి)

జ్వరహరి

సీసా 1-3 నెల 0-12-0. వి. పి. సహా 1-2-0
జ్వరహరిని ఆయుర్వేదమున నుండిన పట్టు దిద్దుపు జ్వరములు, వరి పురాణజ్వరములు మొదలగు నీకుస్త జ్వరములు మానును అమృతాంజనం దిపో, మదరాసు - బొంబాయి

స్ఫోటకము - అభినవచికిత్స

దేశమున స్ఫోటకమిపు డతివ్యాపకమున నున్నది. వ్యాధిప్రవేశించిన గ్రామము లేదనియే చెప్పవచ్చును. ఈవ్యాధికి చికిత్స లేదనియే పలువురి అభిప్రాయము. ఈవ్యాధి అంకురింపిన వారిలో 100 కి 30 మంది మృత్యువువారజమయిపూర్తి అంకురింపిన వారికి తెలిసినట్లు ఇతరులకు తెలియదు. ఎంతవేగినాస్వదులయినను కరికేజేర వెంటురు. ఈ వ్యాధి సమభిదమయవగాని బాధచూచువారుగాని ఈబాధనందుటకంటె చచ్చుటయే మేలని తలంచుచుండురు. ఈ వ్యాధి ప్రతిమానపునకును జీవితకాలములో నొక్కసారి వచ్చితరునని సిద్ధాంతము. దీనిని తెప్పించుటకే రోగతామమువారు తీకాలస్పృశి చెట్టిరి. కాని అదియుత్రాస్తాగ ఆపజాలకున్నది. పశువునకు తీకాలువేసి ఈ వ్యాధి సోకించి దానియందుండు చీమును దీసి నునుమృదుల కెక్కించుట మంచి పద్ధతి కాదనియు పలువురుశాస్త్రజ్ఞులుఅభిప్రాయము. అయినను మార్గాంతరము లేక చేయుచున్నపని గనుక దానిని వురుమక చెట్టులకున్న అంతకన్న నుత్తమపద్ధతికి మనము బోషనీయున్నది.

స్ఫోటక మొక వైకారిక వ్యాధి. ఈవ్యాధి సోకినవారు పిశాచములుగనే కాన్పించెదరు. వ్యాధికిదిరిగిన వికారరూప మేర్పడును. వెనుకటి రూపమునకును పిమ్మట రూపమునకును పోలికయే యుండదు. కొన్ని వ్యాధులు సోకుటచేతను కొన్ని తలచుటచేతను కొన్ని జూచుటచేతను సంక్రమించునని చెప్పదురుగాని ఇది అన్నియెడలను సంక్రమించును. ఈ భయకరవ్యాధి కేవలైద్యము ను కని నెట్టి బడి యుండు లేదు. కాని, అభినవవైద్యకర్తయగు అభినవసన్వంతరి జర్మనీ దేశస్థుడుగు, లూయిస్, కుహెనేగారు తమ రోగాద్యైత సిద్ధాంతమున స్ఫోటకమునకు మాడ జలచికిత్సనే వ్రాసిరి. 105 డిగ్రీలు జ్వరమువచ్చునోకి, జలచికిత్సయూ అని భయపడుచుండిరి. కాని కొలదికాలమునుండి యీ జలచికిత్స జేయుచు, యీ సిద్ధాంతసూత్రములను జదివిన నేనును, నాకీ వైద్యమున హితోపదేశకులుగ నున్న, ఆగ్రా బాలముకుందదాసు గారును మాబంధుగానిగున పెయ్యేరు గారునును నిదర్శనముగా, రెండు మూడు శేజులు కుదిర్చినపిమ్మట 80 మంది స్ఫోటకరోగులు యీ వైద్యమును ప్రయోగించి స్వస్థులైరిని చెప్పటకు నూకమితానందముగ నున్నది. ఇంకొకవిశేష మేమనగా ఈజలచికిత్స జేసినరోగి స్వస్థుడైనపిమ్మట, స్ఫోటకము తాకన రోగియని యెవరును గుర్తింపజాలరు.

చికిత్సా విధానము

స్ఫోటకము తగులటకు ముందుగా, 102 మొదలు 105 వరకును తీవ్రమగుజ్వరము వచ్చును. వాంతులు కూడ వచ్చుచుండును. పరిశీలనలపట్టి, స్ఫోటకముని కనిపెట్టుటయు సులభముగా నుండును. అట్టితరుణులను వుయసాయంత్రములయందు ఆవిరపట్టుటయు, రెండు కటిన్నానములును, ఒకటిగాని లేక రెండుగాని లింగస్నానములును చేయింపవలెను. సిన్నలు, పెద్దలు అనుభవము లేక అందరికిని ఒకేరీతిని ననుపదనము. ఈ వైద్యము ప్రారంభమైన వెంటనే లోపలనున్న అశ్యుపదార్థమంతయు చెమటరూపమున వెడలిపోయి చెమట పొక్కులకన్న నూత్నముగు పొక్కులు లేచి వ్యాధి అంతరించి పోవును. యెండకాలపు స్ఫోటకరోగులు యీవ్యాధిబాధకంటె బలవన్మరణమే మేలని తలంచుచు గాని, ఈ చికిత్స, తక్కినకాలపురోగులకంటె, యెండకాలపురోగులకు అతిస్థూలభముగనుండి, త్వరలో వ్యాధి మనరగలదు. ఈవ్యాధికి చికిత్సయే లేదనియు, చికిత్సజేసినచో, మరింత అభివృద్ధి యగుననియు, ఇది ఒక దేవతవలన కలుగును గాన ఆదేవతకు కోపము వచ్చుననియు, వైషమ్యునిద భారమువేసి పూరకుండవలెననియు నున్న పిచ్చినమ్మకములను, పంచభూతములలో నొకటియగు జలదేవతాచికిత్స పోగొట్టుచున్నది. ఎంత నమ్మక మైనవైద్యమైనను, యెరిగి యున్నవారొకరు అవసరము కావచ్చును. అందులకు దెజవాడ ఇంచిపేటలోనుండి యీ అభినవవైద్యము నెక్కువవ్యాప్తికి దెచ్చుచున్న ఆగ్రా బాలముకుందదాసుగారికి వ్రాసిన సలహాలను బడయగలరు. అవసరమగుచో, వారును స్వయముగ వచ్చి మాడ సలహాలియ్యగలరు. ప్రభుత్వమువారును యీఅమోఘమున చికిత్సను పరిశీలించి, ఈచికిత్సను ఎక్కువవ్యాప్తి నిచ్చిన స్ఫోటకములయొక్క ఘోరమునబాధ అంతరించుననియు నేను గాద్యధవిశ్వాసమును చెబుచున్నాను.

బొబ్బె పద్మనాభయ్య,
కవులవరం, కృష్ణాజిల్లా.

జాతీయ విద్య

శ్రీయుత ఉన్నత రామలింగంపంతులుగారు 30.3.24 తేదీన హిరమండల జాతీయవిద్యాలయము పరిశీలించి యిచ్చిన అభిప్రాయములలో కొన్నిటిని ప్రకటించుచున్నాము.

“హిరమండల జాతీయపాఠశాలలో జరుగుచున్న పనిని విశదముగా పరిశీలించినాను. పురాతన నవీనవిద్యావిధానములను గూర్చియు, సవిస్తరముగా ఉపాధ్యాయులతోను, పాఠశాల పాలకులతోను ముచ్చటించినాను.

విద్యాలయములో చేసిన బాలురు రమారమి అందరును గవర్నమెంటువిద్యాశాఖ పోషింపబడు పాఠశాలకు భోగనవసరము వారు కారు. ఈ రెండుసంవత్సరములలో యీ పాఠశాల ను విడచిపోయినవారు సాధారణముగా తమ కులస్వత్తులయందు ప్రవేశించుచున్నారు.

భోగన

బాలురను తరగతులుగా విభజించి పాఠములు చెప్పబడవలసిన అంతగా లాభములేదు. నవీనపాఠశాలలో నిది పెద్దలోపము. అట్టిలోపము జాతీయపాఠశాలలోకూడ నుండరాదు. విస్తార కాలము భోగనక్రింద వెళ్ళుచున్నట్లు బడిలో బాలురకు సాధనకై కాలమెక్కువ యిచ్చుట అత్యవసరము. వారివారి తెలివితేటలను బట్టియు, ఓషికనుబట్టియు, పిల్లలవిద్యాభివృద్ధి నెనుక మందు పడుచుండును. ఓషికగల బాలుడు బుద్ధిమాంద్యముచే నెనుకబడినపుడు వారికి నితరబాలురతో సమముగ నొకపాఠము చదివించిన లాభములేదు. కనుక పూర్వపు విధి బడి పద్ధతులు యవలంబింపవలసి యుండును.

మాతృభాషయందు విద్యగలపుడు సాహిత్యజ్ఞానమునకు సాధకములగు గద్యపద్యగ్రంథములు, వాడుకచేయుచుండవలెను. చిన్న తరగతులలో, బొబ్బిలిపాట, శారదరామాయణము, మొదలగు సామాన్యజనవిశేషకరములగు పుస్తకములను వాడుక చేయవలెను. కొంత విద్యనెర్చిన బాలురకు గతేంద్రమోక్షము, రుక్మిణీశ్యామము, నల్లచరిత్ర మొదలగునవి చెప్పవలెను. చిన్న చిన్న గద్యగ్రంథములు చదివించి వారికి పుస్తకములు చదువుట యందు రుచిలిగింపవలయును. మర్యాదరామన్న కథలు, భోజరాజకథలు, విక్రమార్కకథలు, బాలుర కెంతయో ఆసక్తిని గలుగజేయును. జ్ఞాపకశక్తిని వృద్ధిజేయుటకై శతకములు ఆంధ్రనామసంగ్రహము చెప్పచున్నారు. శతకములోని కొన్ని పద్యములనుయెంచి సాధారణముగా నందరకును బోధచేసి, వేగముగా వల్లించినవారికి, విశేషపద్యములను బోధింపవలయును. పల్లెనేయటకు బాలురకు సుగురునటుల, తొలుత పద్యాభిప్రాయమును బోధించి సంతకెప్పింపవలెను. పునరావృత్తికి నూలు వడుకు కాల ముపయోగింపవచ్చును.

హిందీభాష నేర్చుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. ట్రైపాఠశాలలో హిందీ ఉపదేశముయొక్క ముఖ్యోద్దేశము బాలురకు యీ భాషయందు మాటాడుకొని గలుగజేయుటయే. కనుక నొకసంవత్సరము కన్న అధికము చెప్పవలసిన అవసరముండదు. స్వబోధిని కొంత బోధచేసి పహిలీపుస్తకము, బాలరామాయణములో కొంత చెప్పిన చాలును.

సంస్కృతభాషకూడా కొంత నేర్పబడుచున్నది. ఇది ఉత్తమశ్రేణి బాలురకుమాత్రమే నేర్పిన లాభముండును. అమరం, కబ్బముజరి, నీతికాస్త్రము, బాలురు చదువుచున్నారు. పీటితో ఘాటు, బాలరామాయణము హితోపదేశ కథలు చెప్పవలసినవలెను.

బ్రహ్మపురపు జాతీయపాఠశాలవంటివాట్లలో యింగ్లీషు వైపు నవసరముండును. కాని యీ పాఠశాల కట్టి యవసరమున్నట్లు కానరాదు. నూడు నాలుగుభాషలుపయోగకరమగునటుల నేర్పకొనుటకు తగినంతకాలము, యిట్టి పాఠశాలలో బాలురు చదువు. పాఠశాలబడిచిన తరువాతను వారు ప్రవేశించువృత్తులు కూడా యింగ్లీషుభాష నభివేషింపవు. ప్రాథమిక పాఠశాలలో యింగ్లీషువిద్య తగిన యభివృద్ధి గాంచక పోవుటయేకాక, యితర విద్యాభివృద్ధికి చాలావఱకు నాటంకము కూడ నగుచున్నది.

లీలావతిగణితము వాడుకచేయుచున్నారు. ఆ పుస్తకములోని కవినమయిన లెక్కలు చేయించవలసిన అవసరములేదు. ఎదిగినతరువాతను యీ బాలురకు తమచినచర్యయందు వాడుకకు కావలసిన విషయములు చెప్పినచాలును.

భూగోళము, దేశచరిత్రయందును బాలురకు కొంత నము కలుగజేయుట అవసరము. ఆరోగ్యకాస్త్రము, వృక్ష

శ్రీమద్దావల సంస్థానాధీశ శ్రీమంత మహారాజా శ్రీ సీతారామ భూపాల రాజశేఖర నిర్యాణము రక్తక్షయ సంవత్సర వైశాఖ శుద్ధ అష్టమి తిథి వారము.

శ్రీమంతమహారాజా బహద్దరువా రీ రక్తక్షయసంవత్సర వైశాఖ శుద్ధ అష్టమి సోమవారము మధ్యాహ్నము ౨.30 గంటలకు సురరాజ్యపట్టాభిషిక్తులై రెని విన్నవించుట కెంతయుఁ జింతిల్లుచున్నారము. శ్రీమంతులువారు సకుటుంబముగ శ్వశుర గృహమునకు దయచేసియుండిరి. 28.5.1924 తేది రాత్రి 12 గంటలకు మరల రాజధానికి దయచేసిరి. 29.5.1924 తేదిని కొలదిగా జ్వరమంటరించెను. సంస్థానమునందలి డాక్టరులు చికిత్సనడిపిరి. ఉష్ణశీతి 103, 102½, 102 ఇట్లుండి మరల 108 టికే యెక్కుమందెను. దుగ్ధము లేవియుఁ గనబడలేదు. 9.5.1924 తేదిని మోహనబాదునండి ‘డాక్టరు కురుశేవాలా’ అను వైద్యుఁడువచ్చి శ్రీవారిని బరిశీలించి డబుల్ న్యూమోనియా అనియు రోగము కష్ట సాధ్యమనియుఁ జెప్పి చెడలి పోయెను. 10.5.1924 తేదిని రోగస్థితి మారెను. 11.5.1924 తేదిని రాత్రి మోహబాదునండి డాక్టరు మల్లన్నగారిక సహాయకవైద్యునితో వచ్చి శ్రీవారిస్థితి విమర్శించిరి. చికిత్సయు నడపిరి. 12.5.1924 ఉదయమునకే రోగము బలీయమై రోగశరీరమును బాతుగ దుర్బలముగఁ జేసియుండెను. గంటలల్లికమించినట్లై శరీరముదుస్థితికి రాసాగెను. శిరోపచారములు మెండుగఁ చేయఁబడెను. మధ్యాహ్నము 12 గంటలకై ఉష్ణశీతి 104 పివ 104½ అంతట 105 వెంటనే 105½ ఇట్లై క్కసాగెను. 106 కూడ ఆయ్యె. 2.30 గంటల సమయమున నిర్యాణము సంభవించెను.

మహారాజావారికి 86 వ సంవత్సరము జరుగుచుండెను. పురుషసంతానము లేదు. 6-10 సంవత్సరముల కూతులైనవారు. ప్రస్తుతము శ్రీమహారాజ్ఞుగారే వ్యవహారములు చూచుచున్నవారు.

శ్రీమహారాజావారు సింహాసన మధిష్ఠించి 12 వత్సరములైననుఁ బూర్తికాలేదు. దానధర్మములయందును సదాచార నిర్మలయందును మిక్కిలి ప్రసిద్ధిగాంచి ప్రజలయందభిమాన విశ్వాసములకలిగి శ్రీవారు ప్రజోపయోగకరములగు ననేక కార్యములు చేసిరి. భాషాభివృద్ధియందు శ్రీవారికున్న యత్యాహము వర్ణనాతీతము. ప్రతిసంవత్సరమును విద్యకొఱకు 80000 రూపికలు వెచ్చపెట్టుచుందురు. దేవుఁడొర్పఁడాయె. శ్రీవారి

కాస్త్రము, పురాణకథలు మొదలగువాటిని వారమున కొకటి, రెండుసార్లు ఉపవ్యసించిన వాఁడును.

ప్రతియేటకు, నిడుముట, దేవులచేయుట, నూలువడుకుట, బాలురు నేర్చుకొనుచున్నారు. ఈపని నిర్విఘ్నముగా జరుగుటకు ప్రతినిలువేయుట అత్యవసరము.

ఆర్థిక స్థితి

పురాతనకాలమున ఏ గ్రామమునందలి బాలురవిద్యకై ఆ గ్రామవాసులే వెచ్చమును భరించి, తమకు కావలసినవిద్య తమ బాలురకు గఱపించుకొనుచు విద్యాలయమును, తమ పాలనయందుంచుకొనుట ఆచారము. అట్టికట్టుబాటులు ౪౦ వత్సరముల నుండి తప్పిపోవుట, దేశీయవిద్య షీణవశకు వచ్చినది. తిరుగ పురాతనపద్ధతుల నవలంబించి, తమబాలురవిద్యకై జాతీయ మార్గముల నవలంబించుచున్న హిరమండలమహాజను లెంతయో ప్రశంసనీయులు.

విద్యాభిలాష తక్కువగల యిట్టి గ్రామమున బోర్డు పాఠశాలయు, రిజిస్టరు పాఠశాలయు పోటీ తగలుచున్నవ. ఈ స్థితికి యీపాఠశాలనుతెచ్చి దీనిపురోభివృద్ధికై పాటుబడుచున్న ఉపాధ్యాయులను, పాలకవర్గము వారిని ఎంతయో కొనియాడవలసియున్నది. విద్యయొక్క ఫలితము బాలకుల జ్ఞానమువల్లను, సౌశీల్యమువల్లను, నిశ్చయింపబడును.

ఉపాధ్యాయుల శ్రద్ధానురాగములపై బాలురయభివృద్ధి యాధారపడి యుండునుగాన, బోధనాపద్ధతుల నవీనత, నాశ్రయించియుండదు. కనుక దేశసేవకై పాటుపడుచున్న ఉపాధ్యాయులచే శిక్షితులగు (యీపాఠశాల) బాలురు యితర బాలురుకన్న లాభమును పొందుచారు. అన్న సంగతి, శిక్షణముగనే (యీగ్రామవాసులకు) విశదము కాకమానదు. హిరమండలం } ఆంధ్రవరపు లక్ష్మణమూర్తి } ౨౦-౫-౨౪ } ఫిరంగికాంక్షనుసంఘ కార్యదర్శి

కార్యములన్నియు ఫలముఖము లగుటకుఁ గొలదికాలమేనియుఁ బ్రహ్మ యాయు పీయఁడాయె. ఇందులకుఁ బ్రజలమరదప్తము కారణము.

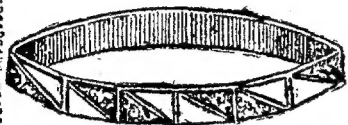
- సీ. అఱున దాతొండు నీ కాయువంచు వచించు సిద్ధాంతులకు శిరచ్ఛేదముయ్యె,
- దీర్ఘాయురస్థని దీవించిన కవింద్ర వర్ణంబునకు శృంగభంగముయ్యె,
- ద్యౌగృతానేకపద్ధర్మకార్యములకుఁ దీఱని యొకయప్రతిష్ఠవచ్చె,
- నీయులుజేల్చు నీపూజ లందిన కేశవునకు నవకీర్తి గలిగె,
- గీ. పాడు రక్తక్షయము సంవత్సరంపు మహిమయో కాక యధిపతి మందుఁడగుటో ముప్పగారేంద్రకే పుట్టియన్న యిట్లు దాపరంబయ్యెనీను గద్యాల రాజ!
- సీ. అపమృత్యుపరిహార మాటకుఁ జేసిన జవతపశ్వర్య లేచక్కినడఁగె,
- గూరగ్రహములకుఁ గోరి యెవరినైన శాంతులన్నియును నేచాయఁబోయె.
- భూతతుష్టికి ధారపోసిన ధనమెల్ల వృక్షమె యేగారిపట్టి పఱచె,
- వివిధదానములును విప్రపూజనములు మొండియై యెచ్చలుబండగలనె,
- గీ. ధర్మమూర్తి మహాదారు దానపరుని నతిదయామయు నిమ్మలహంతరంగ నొక్కభూపాలు బ్రదికింప నోపవయ్యె నిన్నియునుఁగూడి పీనిచే నేమిఫలము.
- సీ. పిలిచినఁ బలుకని వెట్టిచేవుల్లకు మ్రొక్కులేలని నీకు మ్రొక్కుమంటి,
- వినఁ గన నేరని విగ్రహంబులుచేరి కొల్చులేలనినీకుఁ గొల్చుమంటి,
- నడిగిన నీనేరనట్టిరాళ్ళన్నతిండు లేలని నినుస్తుతి యించుమంటి,
- మొట్టపెట్టినయాడ మూల నిప్రతిమల వేడులేలని నిన్ను వేడుమంటి,
- గీ. నింతగా నమ్మి నాకు నీవే సమస్త మనుమఁ దలచిన నాయాసలన్ని వ్యర్థ పఱచి నీ వేగు టిది యేటి పాడితల్లి భోగదేవేంద్ర! గద్యాలభూపహస్ర!
- సీ. దొరకఁ తెన్నిధి నాకు దొర నేన యని విట్ల పిలుగగర్వము సర్వ మేగ నేడు,
- వేలుపుమాకు లభించె నాకని పోత రిందుకావర మంతరించె నేడు
- నాకరాజ్యం బన్న నాదిగాదే యను కొనుక్కున్నపాటెల్ల చనియె నేడు.
- కవులలోపల నే నొకండ నదృష్టంబు కలవాడనను మబ్బు తొలఁగ నేడు.
- గీ. జాహ్నువీతోయముల నజ్ఞప్రముకు లేలి సంచరించెడుక మతరాజునవ కకట!
- బర్బరమున నెడారిలోఁ బడి తపిండు పాటు కలిగెను దైవదుర్భాషమునను.
- సీ. పెద్దపశ్వరములోఁ చెండిగిన్నియఁ దీసి పండండి యిచ్చు నాప్రభుఁడు పోయెఁ దెచ్చి ముంగలఁ బైడితెలి నిడ్డమిఁగడ దినుమని పెట్టు నాదేవుఁ డేగ నేకవిత్వము విన్న నీకవిత్వముబోల దనుమఁ గొండాదు నాయధిపుఁ డరగ,
- నేమి కావలె నీకు నేల పల్కఁజుంచుఁ బిల్చియోదార్పు నావిభుఁడు సనియె,
- గీ. నొక్కనిముసంబుఁ గానక యున్న వేయి సార్లు పిలిపించునట్టి పోమఁడువెళ్ళె నెట్లు బ్రతుకుదు నాకు ది క్కెవ్వరింక ప్రాణమా! యేల పోవు! నాప్రభునివెంట.

ఆ. ప్రభాకరకవి గద్యాలసంస్థానము

న క్కన్ దంత చూరము ఈ మార్గము దేశీయవస్తువులతో తయారు చేయబడినది. కళ్ళ సంబంధమైన వ్యాధులన్నిటిని పోగొట్టును. దర్శి 1-1 2 అణాలు. దణ 1-1 దూ 1-4-0. టి. ఎన్. స్వామినాథశాస్త్రి, 2 ఎ. అలంగాతా పిత్తపేటి, తిరుపతి క్కెనీ, మృతాను.

అమృతాంజనము

అర్ధం చిన్నదియైనను లేక పెద్దదియైనను మిక్కిలి శ్రద్ధతో చేయబడును

పట్టులుతీర్చిన డైమండుగాజులు

8 ను-7 సవరములలో తయారుచేయు జత 1 కి చేదారము 4 నా మజారి రు. 10.

బోలు చేతిగొలుసులు

4 ను-3 సవరములలో తయారు చేయవచ్చును. తయారుచేసే మజారి జత 1 కి రు. 14

గెట్టిగొలుసులు

5 ను-30 సవరముల వరకు తయారు చేయవచ్చును జత 1 కి మజారి రు. 10, 15 వరకు గలదు.

172 పుట్టులుగల అంగరమైన మూ క్యాటరాగ 1 కి ధర రు. 1-0-0.

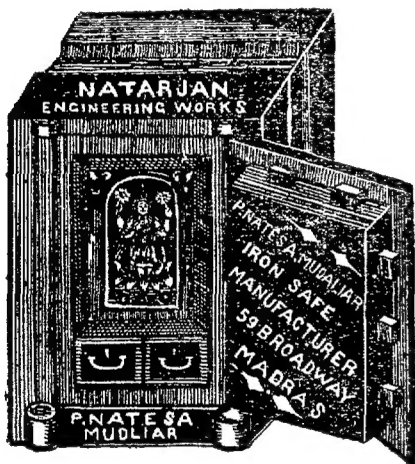
(5)

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి, గురుస్వామి శెట్టి కంపెనీ, నగలువర్తకులు, చైవాబజారులోడ్డు, మదరాసు.

నరనము

దృఢమైనది

నమ్మకమైనది

యిప్పటిపాటి ప్రకారము బాగుగా తయారుచేయబడిన ఇనుపపట్టులు ఈదిగువ తెలుపబడిన వారిచే అమృతమునకు సిద్ధముగాయ్యెను. బాంకులు, కంపెనీలు, కార్యాలయములు, కోఆపరేటివ్ సంఘములు మొదలగువాటికి సుధరా చేయబడినవి.

పి. న. శే. శ. మొదలియార్,

ఇరుపపట్టులు చేయువారు

(ప్రాప్తి)కు,

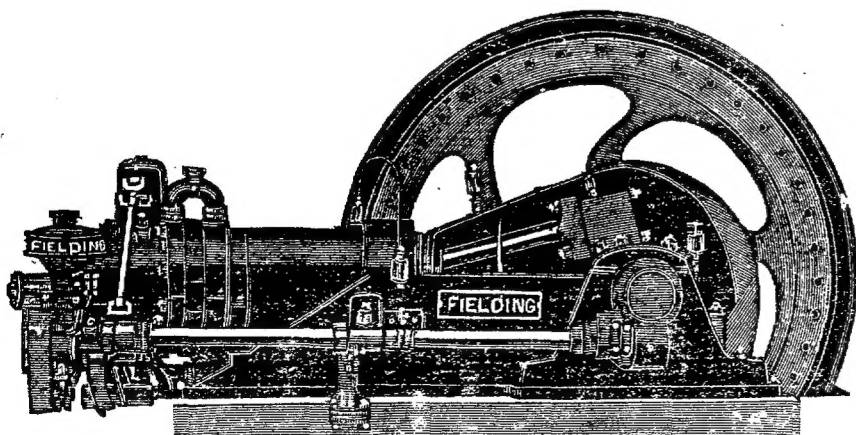
రూ, బ్రాడ్యే, మద్రాసు.

నటరాజన్ ఎంజనీరింగు వర్కుసు. ఐరన్ అండ్ బ్రాస్ ఫౌండర్లు ఆయిల్ ఎంజనలు, మోటారులు, మెషినుభాగములు, మొదలగునవి రిపేరు చేయటమునకు సుధరతగలవారు. రైసుమిల్లులకు కావల్సిన సిలండర్లు, సాప్లింగు, నట్టులు, చరసముగా యివ్వబడును. ముచ్చరాయప్ప శివేధి, పెద్దనాయన్ శేట, మద్రాసు. మెషినులకు సంబంధించిన భాగములన్నియు అర్డరు యిచ్చిన తయారుచేసి యివ్వబడును. ఈ త్రైతములు వ్రాసిన బదులు వ్రాయవచ్చును.

"ఫీల్డింగు" ప్రసిద్ధి కెక్కిన న్యూట్రెపు కోల్డ్ వేవరైజరు క్విక్ స్టార్టింగు శమిడిశల్ కూడు ఆయులు యింకను

STARTS IN TWO MINUTES FROM COLD

ఈ ఏప్రిల్ తే 1 ది నుంచి ధరలు యింకను తగ్గించబడినవి.

సుమారు రెండే నిమిషములలో వేవరైజరు చల్లని స్థితిలో నుండిగనే స్టార్టు కాగల ఈ యింజనులను కొనుటకు అనేకలాభములను పొందవచ్చును.

ఈ యింజనులకు క్రూపు ఆయులు ఖర్చు, సాధారణమైన క్రూడు ఆయులు యింజనులకు అయ్యే ఖర్చులో సుమారు సగముమాత్రమే ఆవును. అన్నిసైజులు యెక్కువన్న స్టాక్లో నుంచబడును. మీకు కావలసిన సైజులకు అలస్యముచేయుక కంటనే వ్రాయుడు.

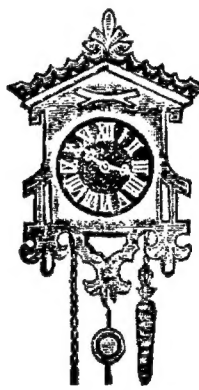
Telegrams: - Sole Agnts: D. L. Sastry & Co., Post Box No. 203
MACHINISTS 12, Thambu Chetty Street, MADRAS.

ఇంద్రజాల మహేంద్ర జాలము

ఈ అశ్రురంగములో జర్మనీ గారడి, యోగకృష్టి వాస్తవము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము మంత్రశాస్త్రము, భూతకైద్యము, యంత్రములు, అమెరికావారి చీట్లపేక తమాషాలు విచిత్ర విశోద్యులు గలవు. ఇంగ్లీషు గాక మనుష్యుని మాయముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, జీవముతో సమాధియగుట శరీరము లేని తలకాయుచేత మాటలాడించుట భూమిపై న గజముయెక్కున గాలిలో మనుష్యుని నిధారముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథములు చదివిన అత్యుత్తముగా మేజిక్ చేయగలరని గ్యూగంటి యిచ్చును. 1 స్వాము. దీని వెల 4-0-0 లు (211888-6 పి. ఆర్. జనార్దనం నాయుడు, ఓంగోలు, గుంటూరుజిల్లా.

టిక్-టాక్ అను గడియారము

ఇది నూతనముగ జెర్మనీ చేతములో తయారుచేయబడినది, ఇది గోడకు తగిలించుటకు మిగుల అందము, సాగునగును ఉండును.

అందులో కనబరచియుండు ప్రకార మే మిక్కిలి అందముగనుండును. నూతనముగ తయారు చేయబడి, ఎల్లకాలమున బాగుగ పనిచేయును. చాలకాలము నమ్మకముగ పనిచేయును. ఎల్లప్పుడును ఉపయోగించును.

టిక్-టాక్

ధర 1 కి రు. 3-0-0

తపాలఖర్చులు ప్రత్యేకము

వి. ఎస్. వాచ్ కంపెనీ

తపాల పెట్టె నం. 105. మదరాస్.

25 సం॥ములనుండి సాటిలేని దివ్యపదార్థము చేరగాంచినది. గుణము లేనివో వైకము వాసనీయబడును

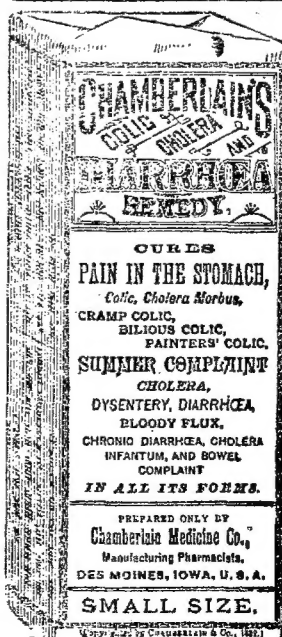
తా వి ఫో రం

ఇదిర చిత్తులన్నియు నిష్ఫలము తైలవోట్ల మాలాపి భోజము కొరతవాధికి అన్నిస్థితులలోను మంచి గుణమిచ్చినది. ఇందులో రసము చేరుటలేదు. నూతనముగా వచ్చినవారికి 1 యు చాలును. బుడ్డి 1 కి ధర రు. 2-4-0 పోస్తా ఖర్చు 0-6-0.

కలకత్తా మెడికల్ కాలేజీలో అసిస్టెంటు ప్రొఫెసరు గానున్న డాక్టరు కె. ఎస్. భట్టాచారి గారిట్లు వ్రాసినది "లాపి ఫోరము ఇదిరవోషధములకు ఎంతమాత్రము తీసిపోవుటలేదు."

MAGBONUM MEDICAL NOOK

77 Dey Street., P. O. Serampore Bengal

చేంబర్లెన్ గారి

కూలనాప్తి

అతి సార

నివారిణి (1)

ఈ ష ధ ము ను

సేవించుటచే

కడుపునొప్పి, గ్రహాగ్ని, అతిసారము, కూలనాప్తి, పేగు సంబంధమైన వ్యాధులు మున్నగునవి అత్యుత్తముగా కుదురును. అన్ని జాగాలలో విక్రయమునకు దొరకును. 32